

LUCIA. Passande nog är det en sjungande ängel med ljus i hand som luciakandidat nummer 2, **Pernilla Bergman**, alltid plockar fram för att skapa stämning när det närmar sig lucia och jul.
– Men för mig betyder lucia dessutom presenter, säger Pernilla, som fyller år den 13 december. SIDAN 2

Största it-affären någonsin på Åland

Crosskey skapade gigantiska S-Bank

NYHETER. – Jag är riktigt glad, och väldigt stolt över vårt gäng!

Peter Wiklöf, vd för Ålandsbankens dotterbolag Crosskey Banking Solutions, kan nu pusta ut tillsammans med de övriga nästan hundra i personalen som jobbat i två år med

att förnya jättekooperativet SOK:s kontosystem i riket.

I måndags öppnade nya S-Bank sina dörrar. Kunderna är otroliga 1,8 miljoner människor, kapitalet över 800 miljoner euro och platserna där banktjänster kan utföras 1.500.

– Det här är häftigt. Jag tror att få här på Åland förstår hur stort det är. Vi har varit med och skrivit finländsk bankhistoria, säger Peter Wiklöf om projektet – den största it-affären någonsin på Åland.

SIDAN 4

Ålänning blev konsult åt Ikea

NYHETER. Ergoterapeuten **Tom-Stefan Witting** (bilden) vet vad som händer när barn och ungdomar spenderar otaliga timmar framför tv- och dataskärmen. Både den fysiska och psykiska hälsan hämmas. Ett hem med möbler som främjar lek och rörelse kunde avhjälpa de här problemen, och med den idén vände han sig i somras till svenska möbeljätten Ikea.

Ikea nappade på Wittings idé och i fredags hölls ett första möte på huvudkontoret i Älmhult. Där beslöts att Witting framöver skall fungera som konsult åt Ikea då företaget arbetar för att ta fram nya lekvänliga möbler.

SIDAN 5

Valkandidaterna om Idrottsåland

Översikt. Hur påverkas Idrottsåland om någon av de sex kandidater Nyan pratat med väljs in i lagtinget? Det får du reda på genom att bläddra fram till dagens sportsidor.

SPORT. Bland årets lagtingskandidater finns en hel del kända namn från idrottsvärlden. Nyan har pratat med sex av dem varav alla har förgreningar till varsin sport.

På dagens sportsidor berättar de om vilka idrottsfrågor de vill driva om de blir invalda, hur de kan utveckla sina egna intressen och hur de ställer sig till några av de hetaste ämnena just nu.

SIDORNA 18-19

80 miljoner på plus

NYHETER. I går träffade **Juhani Turunen** vid finansministeriet **Lasse Wiklöf**, ordförande i den kommitté som nyss kommit med en rapport om överföring av skattebehörigheten till Åland. Inför mötet försågs Turunen med färsk siffror som visar att Åland får mera från staten i högkonjunkturen än vad landskapet ger. Nästa år beräknas plusset för Ålands del bli cirka 80 miljoner euro.

SIDAN 10

Kommer att strejka. Anna Svensson, Brita Granlund, Agneta Lindholm och Ing-Mari Heikfolk jobbar på Firma Erik Mattsson i Godby. Som medlemmar i servicefacket PAM kommer de att strejka från fredag klockan 14 till lördag klockan 06.

Foto: ANDREAS DIENERT

De går ut i strejk på fredag

NYHETER. Servicefackförbundet PAM tar ut sina medlemmar inom handelsbranschen på Åland i strejk på fredag klockan 14. Det beskedet gav förbundet i går.

– Man har beslutat hela landet skall delta i denna strejk, ålänningarna är inte undantagna,

säger PAM:s representant på Åland, **Henrik Lagerberg**.

Även anställda som inte är fackligt organiserade uppmanas av fackförbundet att delta i strejken. PAM har 134 medlemmar på Åland. Många av dem finns på Mattssons i Godby där

en majoritet av de 60-talet anställda är anslutna till facket.

– Här kan bli ganska tomt på fredag, säger kassörskan **Brita Granlund**.

I dagens Nyan förklarar hon och hennes kollegor varför de går ut i strejk.

SIDAN 3

kultur

9

Arn-Henrik Blomqvist skall regissera "Katt på hett plåttak" för Teaterföreringen i vår.

valet 2007

12

Tunga investeringar väntar Sund, framgår av dagens avsnitt om kommunerna inför valet.

valet 2007

13

Anders Englund förklarar varför han i sina valannonser inte alltid sätter ut partibeteckningen.

sport

20

Anders Mansén och hans kompisar i Alandia Racingteam har avslutat en framgångsrik säsong.

Luciakandidat nummer 2/Pernilla Bergman

Sjunger i studio och drömmar om lyx

Pernilla Bergman är luciakandidaten som fyller år på självaste lucia, den 13 december.

– Jag blev väldigt, väldigt, väldigt glad och sprallig när jag fick veta att jag var en i lucia-gruppen. Det höll i sig ända tills nästa dag, nu kan jag vara mig själv igen, säger hon

Pernilla Bergman är 17 år är hemma från Eckerö. Hon går tredje och sista året på linjen för media och kommunikation vid Ålands yrkesskola.

– Det är kul att fotografera, filma och redigera. När jag sökte till den linjen visste jag inte att det fanns en ljudstudio i skolan. Men i den har jag hamnat rätta ofta och nu ska jag sjunga in en låt där i höst, berättar Pernilla.

Det var Pernillas mammas kusin som anmälde henne till luciauttagningen i söndags.

– Jag blev lite chockad först när jag fick veta att jag var anmäld. Det är ju alltid kul att prova nya saker, men jag visste att det fanns så många födda 1989 som sjöng så himla bra, säger Pernilla, som sedan blev överlycklig då hon fick beskedet att hon var en av de sju i luciagruppen.

Vad betyder lucia för dig?

– Jag fyller ju år på lucia, den 13 december, så för mig har lucia alltid inneburit presenter tidigt på morgonen. Sedan har man åkt till skolan och sett luciatåget, det har känts lite som en uppvaktning för mig också. Det är nog mycket roligare att fylla år på lucia än på en vanlig dag, säger Pernilla, som konstaterar att det enda negativa är att lucia infaller så sent på året. Snart är hon den enda i kompisgänget som inte fyllt 18 år.

Familj: pappa **Micke** med flickvännen **Anna** och deras två barn **Jonathan** och **Milo**, mamma **Lisette** med pojkvännen **Micke** och hans tre barn **Nathalie**, **Robin** och **Kim**, samt katten Puff.

Fritidsintressen: Tillbringar mycket tid framför datorn där hon jobbar med bildbehandling och animation, tränar, träffar kompisar och umgås med familjen.

Sångvana: Förutom i studion i skolan blir det mycket sjungande i duschen och när hon är ensam hemma. Har sjungit i kyrkans barnkör och julkören i skolan och deltagit i luciatågen i årskurs 6 och 9 samt andra året i yrkesskolan.

Favoritmusik: Varierar mycket beroende på humör och årstid, men hon gillar band som The Killers, Tiger Lou och även **Lasse Lindh**. När det kommer till att sjunga själv väljer Pernilla helst lugnare låtar i stil med göteborgsbandet Laurel Music.

Senast lästa bok: – Jag tycker om att läsa men jag har inte hunnit på länge nu, så jag minns inte vilken bok det var. Men jag har en bokrecension på kommande i skolan och till den ska jag läsa Bridget Jones dagbok på engelska.

Framtidsdröm: Pernilla är ännu osäker på vad hon vill i framtiden, men hon satsar på att studera vidare utanför Åland, troligtvis i Sverige. Hon är bland annat intresserad av jobba med media, med djur eller som psykolog.

– En dröm skulle vara att bo i Beverly Hills, gifta mig med en rik man och sedan jobba hemifrån med media. Det skulle vara kul att till exempel laga hemsidor, filmer och liknande. Men det slutar nog ändå med att jag flyttar tillbaka till Åland efter studierna.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 470

Följt med genom generationer. Pernilla Bergmans stämningshöjande symbol är en liten keramikängel, som hennes mamma en gång i tiden fick av en äldre släkting. Ännu står samma ljus i hållaren och ängeln i kjol har limmats någon gång. – Jag har alltid haft den och när det närmar sig julen är den det första jag tänker på. Det är så sött när man ser att hon sjunger.

En av bilarna som krockade i närheten av Bläckfisken.

Frontalkrock i rusningen

Strax före åtta i går morse frontalkrockade två personbilar i Strandnäs. En person skadades lindrigt och fördes till sjukhus med ambulans.

Mitt under morgonrusningen på tisdagen, kolliderade två personbilar strax innan Bläckfiskrondellen.

En av bilarna kom körande från rondellen och föraren skulle svänga vänster till en privat tomt då han kolliderade med bilen som kom körande från motsatt håll.

I en av bilarna färdades två personer, en av dem fördes till sjukhus då hon klagade över nacksmärtor.

Text och foto:
KARIN ERLANDSSON

Nej till extra syre i Kyrksundet

Lappböle och Sundby byars fiskelag får nej på sin fråga om maskinell syresättning av vattnet i Västra Kyrksundet i Sund.

Landskapsregeringen vill avvakta.

I slutet av maj ställde fiskelagen frågan till miljöbyrån. Kräftbeståndet i sjön har minskat, var beskedet, och för att förbättra sjöns tillstånd förelag fiskelagen att de skulle få lov att använda den gamla syrepumpen som användes på 70-talet för att syresätta vattnet.

Men landskapsregeringen tror att orsakerna kan vara flera till att kräftorna blivit färre och vill vänta med åtgärder tills den utredning som beställts av Husö biologiska station om fisk- och kräftbestånden i några stora kräftsjöar blir klar någon gång i höst.

Landskapsregeringen påpekar också att den gamla syrepumpen drog mycket el och att den blandade om vattnet alltför mycket för att vara ändamålsenlig i dag. Den pump som ska användas i dricksvattentäkten Toböle träsk, och som landskapet beviljat pengar för, syresätter bottenvattnet både elsnålare och skonsammare. Den beräknas kosta 20.000-25.000 euro.

I nästa års landskapsbudget finns det möjligen pengar för att restaurera och sanera vattenmiljön, aviserar landskapsregeringen. Bidrag ska i första hand ges för projekt där man samtidigt minskar utsläppen inom tillränningsområdet, heter det.

Det kan också tänkas att det finns pengar att söka inom landskapsregeringens fiskeriprogram.

En orsak till beslutet att vänta med åtgärder är att Västra Kyrksundet inte i dag betecknas som särskilt mycket övergött eller att vattnet snabbt har försämrats. Längre fram kan det ändå bli aktuellt med åtgärder eftersom Västra Kyrksundet har potential att vara en reservvattentäkt i framtiden.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Handelsanställda i strejk

Arbetsgivarna vet ännu inte hur många som berörs

På fredag klockan 14 tar servicefacket PAM ut sina medlemmar inom handelsbranschen på Åland i strejk. Hur många som kommer att delta är ännu oklart.

– Man har beslutat hela landet skall delta i denna strejk, ålänningarna är inte undantagna, säger PAM:s representant på Åland, **Henrik Lagerberg**.

Löneförhandlingarna i branschen har strandat och man har ett avtalslöst tillstånd.

– Målsättningen är att få upp grupper med låga löner inom handelsbranschen. Det handlar om 9-11 procent i löneflytt, jag vet inte exakt eftersom det är en förhandlingsfråga.

Alla kan strejka

Servicefacket PAM har 134 medlemmar inom handelsbranschen på Åland. Strejken varar från fredag eftermiddag till lördag klockan 06. Facket uppmanar alla anställda att strejka då, även om PAM inte kan bestämma över de som inte är organiserade i facket.

– Nej, men det är ett önskemål från vår sida att strejken gäller alla som arbetar inom handelsbranschen oberoende av om de är organiserade eller inte, säger Henrik Lagerberg.

Facket har varslat alla arbeten inom handelsbranschen och strejken berör både affärer, affärernas lager och kontor, kiosker och mackar.

Att det finns många handelsanställda på Åland som inte är anslutna till PAM kan göra att strejken haltar, säger handelsavdelningens ordförande **Siv Eriksson**.

– Ofta är det bara några få på varje arbetsplats. På fastlandet har de en annan moral att gå med i facket.

En av tio

Kjell Jansson är vd för Mathias Eriksson, där Kantarellen, Mathis-Hallen och Mathis-Punkten ingår. Jansson berättar att runt 15-20 av bolagets 150 anställda är medlemmar i facket.

– Så det är inte så många, säger han.

Hur kommer strejken att påverka er?

– Det är svårt att säga än. Också de som inte är fackanslutna har ju rätt att strejka.

Läget oklart

Nyans rundringning visar att de flesta av affärsmännen är osäkra på hur strejken kan komma att påverka dem.

– Inga kommentarer just nu. Vi håller på och diskuterar saken som bäst, säger **Diane Svenblad** på Firma Erik Mattsson.

Niclas Forsström på Select är lika förtegen.

– Jag har inte satt mig in i det fullt ut så jag varken vill eller kan kommentera det än.

Sparhallens vd **Dick Sirén** har just talat med personalen.

– Jag vet ingen här som hör till facket. Därför rör det inte oss.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax

Går ut i strejk. Anna Svensson, Brita Granlund, Agneta Lindholm och Ing-Mari Heikfolk jobbar på Firma Erik Mattsson i Godby. De är alla medlemmar i servicefacket PAM som har varslat om strejk från fredag klockan 14 till lördag 06. Foto: ANDREAS DIENERT

Fakta/Detta har hänt

■ Servicefacket PAM vill skynda på förhandlingarna om ett nytt kollektivavtal. PAM kräver en löneförhöjning på ungefär elva procent under två år och en engångssumma på 350 euro. Arbetsgivarna erbjuder istället en förhöjning på nio procent på två och ett halvt år. ■ I riket omfattar strejken cirka 170.000 handelsanställda. På Åland finns 134 medlemmar. ■ Sista chansen till förlikning är på torsdag klockan 10.00 då parterna träffas. Enas man inte då påbörjas strejken på fredag klockan 14.00 och pågår till 06.00 på lördag. Det är dock möjligt att en längre strejk följer om parterna inte når något genombrott i sina förhandlingar. (ak)

Fackanslutna: vi ger inte vika

Servicefacket PAM har 134 medlemmar på Åland. Många av dem finns på Mattssons i Godby där en majoritet av de 60-talet anställda är anslutna till facket.

– Här kan bli ganska tomt på fredag, säger kassörskan Brita Granlund.

I kassorna jobbar tio personer, bara två av dem är inte fackanslutna.

– Så det kan bli svårt att få det att rulla här när det blir strejk.

Och så fortsätter det, avdelning efter avdelning. I köttdisken är till exempel

sju av åtta personer med i PAM.

Brita Granlunds kollega **Ing-Mari Heikfolk** har jobbat 20 år i yrket. Jobbet innebär ibland både hel- och kvällsarbete.

– Min timlön är inte ens 10 euro. Som max får jag ut 1.000-1.200 euro i månaden efter skatt om man inte jobbar ihjäl sig 200 timmar för att få lite mer lön.

Högre status

Heikfolk vill få upp statusen på yrket. Det är en av orsakerna till att hon engagerat sig som viceordförande för PAM/Ålands Handelsanställda.

– Att sitta i kassan innebär mycket ansvar och då borde lönen vara därefter.

Heikfolk skulle gärna se att fler handelsanställda på Åland blir medlemmar i facket.

– Vi kunde vara fler. Jag tycker att det är viktigt eftersom vi har så låga löner. Vi behöver de här löneförhandlingarna.

De anställda som Nyan talar med hoppas att förhandlingarna ska leda fram till önskat resultat.

– Vi vill ha högre lön. Nu kan vi inte ge vika.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 469

Crosskey bakom S-Bank med 1,8 miljoner kunder

”Vi har varit med och skrivit finländsk bankhistoria”

– Det här är riktigt häftigt, säger Peter Wiklöf, vd för Crosskey Banking Solutions, och ser mäktigt stolt och glad ut.

Ålands största it-projekt genom tiderna – S-Bank – har nyss sjösatts i riket.

I helgen nåddes kulmen på en två år lång resa.

745 dagar hade då gått sedan Ålandsbankens dotterbolag Crosskey Banking Solutions slöt avtal om att förnya jättekooperativet SOK:s kontosystem i riket som en följd av en lagändring som inte längre tillåter sparkassar, där kunderna kan deponera pengar, av säkerhetsskäl. Därför valde SOK att låta utveckla ett system där kontona kan ändras till bankkonton.

Enda ”butikbanken”

Resultatet är S-Bank, Finlands enda ”butikbank” som inledde sin verksamhet i måndags på ungefär 1.500 platser i landet och med 1,8 miljoner kunder.

– Vi har varit med och skrivit finländsk bankhistoria. Det här är en av de riktigt stora milstolparna för oss, konstaterar Peter Wiklöf.

Som sagt: 1,8 miljoner kunder – ungefär en tredjedel av Finlands befolkning – i ett kooperativ som sammantaget är större än Kesko. S-gruppen har i dag cirka 44 procent av all dagligvaruhandel i riket i varuhus som Prisma, Sokos och S-market.

För att man ska förstå hur stort det här är jämför Peter Wiklöf omfattningen med Nordea som i dag har 318 kontor i Finland.

S-banken har 1.500 kontor/butiker. 35.000 anställda har utbildats för att lära sig använda det nya systemet i SOK:s 23 olika regionala kooperativ. När utbildningen

I hamn. Egentligen borde hundra personer ha varit med på bilden, tycker från vänster produktspecialisten Regina Lindblom, systemutvecklaren Tommy Jansson, projektledaren Henrik Granholm och vd Peter Wiklöf vid Crosskey banking solutions som jobbat intensivt i två års tid med att göra om S-sparkassorna i riket till S-Bank, sedan i måndags verksam på 1.500 platser. Foto: JONAS EDSVIK

ordnades i Helsingfors hyrde SOK Finlandiahuset för att alla 5.400 anställda skulle få plats!

800 miljoner euro

S-Bank har över 800 miljoner euro i depositioner via sparkassan – hälften av vad hela Ålandsbanken har.

Kunderna får tillgång till all bankservice utom bostadslån. Banken fungerar via butiker, hotell, restauranger och internet. Pengar kan lyftas med S-Banks kort i Otto-automaterna.

Projektet är så stort att det knappt går att ta in. Och kontosystemet är alltså utvecklat på Åland där nästan hundra personer varje dag under lång tid har arbetat med att utveckla alla delarna. Projektet

har följts med stort intresse i hela Norden.

Projektledare har **Henrik Granholm** varit. I går såg han märkvärdigt lugn ut trots att jätteprojektet nyss kommit igång, med alla de problem som sådant kan föra med sig.

– Det är lugnt. Konstigt nog, säger han och ser glad ut.

Stor uppmärksamhet

S-Bank har väckt mycket uppmärksamhet i rikspressen. Helsida i Helsingin Sanomat, inslag i Yle – men på Åland där S-gruppen inte finns har ståhejet inte märkts nästan alls.

Peter Wiklöf tror att få ålänningar förstår hur stor grej det här egentligen är, och hur mycket det fört med sig för Åland även om han inte vill

avslöja vad Crosskey fått in genom försäljningen av banksystemet.

– Vi hade personalfest förra veckan då jag tittade tillbaka på de tre år som företaget verkat. Under den tiden har 78 personer anställts. Det hade jag aldrig trott om någon hade sagt det i starten!

Det har inte varit svårt att rekrytera personal till Crosskey, berättar han.

– Det är roligt att se att Crosskey attraherar arbetskraft.

Flera filialer

Företaget har öppnat filial i Stockholm, där jobbar sju personer, och i Åbo där kontoret har ett tiotal anställda. Också i Helsingfors jobbar en person.

Fakta/S-gruppen

■ S-gruppen bildas av handelslagen och Centrallaget för Handelslagen i Finland (SOK) med dotterbolag.

■ S-gruppens affärsområden är markethandel, trafikbutiks- och bränslehandel, varuhus- och specialaffärsverksamhet, hotell- och restaurangverksamhet, bil- och biltillbehörs-handel samt lantbrukshandel. ■ S-gruppens uppgift är att producera tjänster och förmåner åt ägarkunder. (Källa: S-gruppens hemsida)

I och med S-Bank har Crosskey nu en ännu stabilare bas att stå på.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Fiskodlingar på land studerades i Danmark

En delegation från landskapsregeringen studerade danska landbaserade friskodlingar i slutet på förra veckan.

– Inom danskt vattenbruk finns det gedigen kompetens och många års praktisk erfarenhet av bygande och drift som bör tillvaratas, säger näringsminister Jörgen Strand (fs).

Den åländska delegationen bestod förutom av näringsministern av **Olof Karlsson**, fiskeribyrån, **Stig-Göran Nyman**, fiskeribyrån/Ålands fiskodling, **Robert Mansén**, teknologisentrum, och **Rosita Broström**, Ålands fiskodlar-

förening. Gruppen besökte fyra olika landbaserade fiskodlingar, både sådana som är i drift som sådana som är under byggnad.

Världsledande

– En omstrukturerad, helt eller delvis, till landbaserad odlingsteknik bedöms kunna ge märkbart bättre möjligheter att minska utsläppen av närsalter från verksamheten, samtidigt som det även ger betydande produktionsmässiga fördelar. Danmark är en av världens ledande länder inom landbaserad fiskodling samt recirkulationsteknik, skriver Jörgen Strand i ett pressmeddelande.

I Danmark har man ett

utvecklingsprojekt med ombyggnad av nuvarande traditionella fiskodlingar i jordbassänger, till anläggningar med 95-procentig recirkulering av vattnet. Totalt 8 anläggningar ingår i försöket.

– Enligt tillgängliga uppföljningsdata kan man uppnå mycket god reningseffekt av såväl närsalter som organiskt material. Driften är även lönsam med nuvarande marknadspris trots rätt stora investeringar.

Leds åter

Recirkuleringen av odlingsvattnet via mekaniska filter, biofilter och sedimentationsbassänger minskar drastiskt den totala vattenanvändning-

Ny fiskodling. Här är en landbaserad fiskodling under byggnad, en av de odlingar som en åländsk delegation studerade i Danmark förra veckan. Foto: PRIVAT

en i odlingarna. Det använda vattnet från odlingarna leds via vegetationsdammar och våtmarker tillbaka till recipienten. Tillvarataget slam används inom jordbruket.

Odlingstekniken är tekniskt relativt enkel och driftssäker, enligt pressmeddelandet.

– Hela den åländska dele-

gationen bedömer den danska tekniken som mycket intressant och lovande och värd att ytterligare studera i detalj för att konkret få till stånd en pilotanläggning på Åland.

Ett informationsmöte skall nu hållas för de åländska odlarna, fiskindustrin och andra intresserade. (uw)

Ålandsbanken har fått lov av byggnadsnämnden att bygga till huvudkontoret i Mariehamn. Vissa inre ombyggnadsarbeten skall också utföras.

Ålandsbanken bygger ut

En till- och ombyggnad av Ålandsbankens huvudkontor i Mariehamn kommer att påbörjas inom de närmsta månaderna.

Delvis sker ombyggnationen för att höja säkerheten efter fjolårets bankrån.

Byggnadsnämnden i Mariehamn beviljade i måndags bygglov till Ålandsbanken abp. Bolaget ämnar göra en till- och ombyggnad av huvudkontoret på Torgatan i Mariehamn.

Till största delen sker tillbyggnaden i källarvåningen. Ovan mark utgör tillbyggnaden endast 11 kvadratmeter våningsyta, den totala tillbyggnaden är 134 kvadratmeter.

Samtidigt som tillbyggnaden görs skall inre ombyggnadsarbeten utföras. Ålandsbanken har begärt att ritningarna för till- och ombyggnationen skall hemligstämplas.

Är ombyggnationen ett försök att höja säkerheten efter fjolårets bankrån?

– Både ja och nej, det är mycket annat som skall byggas om också, men vi ser alltid över säkerheten då vi bygger om, säger **Peter Grönlund**, vd på Ålandsbanken.

Grönlund berättar att byggnadsarbetet kommer att påbörjas inom de närmsta månaderna.

– Vi kommer att bygga i olika etapper. Hela kundexpeditionen kommer att göras om i sin helhet och verksamheten skall fortgå under arbetets gång, så därför bygger vi i etapper.

Grönlund vill av säkerhetsmässiga skäl inte gå in närmare på hur banken skall byggas om. (ml)

Ridhus byggs i Hammarland

■ Landskapsregeringen har beviljat företaget J:s Ridterapi ett stöd för nybyggande av ett ridhus i Hammarland. Den totala kostanden för projektet är beräknat till drygt 200.000 euro, varav landskapet betalar drygt 40.000 euro. En del av stödbeloppet är EU-bidrag.

Syftet med ridhusbygget är att ridterapi ska kunna bedrivas året runt. Enligt landskapsregeringen kan tillgången till ett ridhus ge företaget möjlighet att ordna fler aktiviteter för människor med speciella behov.

Det nya ridhuset, som ska stå klart till hösten 2008, väntas ge två nya arbetsplatser och öka företagets omsättning med 15 procent. (as)

Visionär. Ergoterapeuten Tom-Stefan Witting berättar att barn mår bättre om de rör sig mer än vad de gör i dag. Därför har han vänt sig till Ikea med en produktidé, att framställa möbler som främjar rörelse och lek. Foto: JONAS EDSVIK

Tom-Stefan är konsult åt Ikea

Vill ta fram möbler som främjar lek och rörelse

Åländske ergoterapeuten Tom-Stefan Witting hjälper Ikea att ta fram barnprodukter som främjar lek och rörelse.

Sådana produkter behövs i dag eftersom många barn spenderar för mycket tid framför tv- och dataskärmen, en fritidssysselsättning som hämmar kreativitet och produktivitet och i förlängningen fysisk och psykisk hälsa.

I fredags var **Tom-Stefan Witting** inbjuden till Ikeas huvudkontor i Älmhult för att diskutera idéer och visioner som han har när det gäller att utveckla barnprodukter som främjar lek och rörelse.

– Bakgrunden utgörs av att jag i nio år har arbetat som ergoterapeut och jag har då träffat många barn med olika motoriska svårigheter. Undersökningar visar också att barn som rör sig för lite kan utveckla motoriska svårigheter.

Witting säger att alla delar av samhället inte har hunnit ställa om sig till det it-samhälle som uppstått under de senaste åren.

– Dagens barn lär sig lika mycket på en dag som stenåldersmänniskan lärde sig under hela sin livstid, men samtidigt rörde sig stenåldersmänniskan lika mycket på en dag som dagens barn rör sig på två veckor.

Det här oroar Witting. Människan är inte byggd för att sitta och när barn spenderar många timmar framför datorn eller tv:n påverkas kroppen negativt.

– Barns ryggar påverkas negativt. Smärtan uppstår kanske inte förrän senare i livet, men att de sitter mycket belastar diskar och kotor, särskilt felaktiga sittställningar som man ofta ser när barn spelar dataspel.

Utbildar personalen

I somras vände sig Witting till Ikea för att berätta om sina idéer, att skapa möbler och produkter för barn som främjar lek och rörelse. Ikea nappade och Witting skall nu börja samarbeta med företaget i hopp om

att så småningom ta fram nya produkter.

– Det är meningen att jag skall fungera som en konsult under produktutvecklingen och så skall jag utbilda personalen på Barnens Ikea.

Ännu är det för tidigt att säga något om exakt vad det är för produkter som skall tillverkas, och det är också för tidigt att säga något om när produkterna kan tänkas komma ut på marknaden.

– Ännu vet vi inte ens om de kommer ut på marknaden. När Ikea tagit fram en produkt skall det göras produkttester med ett par hundra barn och beroende på hur det går bestäms det om produkterna ställs ut på marknaden.

Witting kommer hur som helst inte att göra någon stor-kova på sin produktidé.

– Jag har gett idén till Unicef, så om det blir några produkter av idén så kommer eventuella royaltypengar att gå till dem.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Hämmar. Att spendera många timmar framför datorn eller tv:n påverkar barn negativt både fysiskt och psykiskt. Mycket sittande kan leda till ryggproblem och barnens kreativitet och produktivitet hämmas. Foto: MAGNUS ANDERSSON

Omkodade kanaler saknar text

■ I samband med att det digitala basutbudet kodades i måndags saknar vissa av SVT:s och YLE:s kanaler text-tv, meddelar MCA.

Innehavare av Handan digitalbox saknar dessutom textning på YLE1 och YLE2.

– Vissa boxar klarar inte av att avkoda text-tv och textningen, därför fungerar det inte, förklarar MCA:s vd **Ove Andersson**.

I det här skedet behöver kunderna inte göra någonting, påpekar han.

– Vi försöker lösa problemet genom att ändra inställningarna i den kodade signal vi sänder ut. Vi jobbar med att lösa problemet så fort som möjligt.

Överlag har kodningen av det digitala basutbudet gått bra.

– Ett 20-tal kunder har hört av sig och fått hjälp. Det är ett gott resultat med tanke på att vi har över 3.000 digitala kunder, säger Andersson. (ml)

Förtidsröstning avslutad

■ I går avslutades förtidsröstningen till lagtings- och kommunalvalet. Totalt 3.880 personer, varav 1.824 män och 2.056 kvinnor, tog chansen att avlägga sin röst mellan den 6 och 16 oktober.

Valet är inkommande söndag den 22 oktober. (ak)

Trafikmärke blev stöldgods

■ I måndags tog någon ett trafikmärke från uppfarten till Berghyddan i Jomala, invid Godbyvägen. Trafikmärket var en 50-skylt. Polisen har fått in en anmälan och rubricerar händelsen som stöld.

Vid Lumparlands skola har ett försök till stöld begåtts. Någon har försökt ta sig in genom en baddörr på skolan utan att lyckas. (ml)

Krossade fönster vid grundskola

■ Polisen tog i måndags emot två anmälningar om skadegörelse. Vid Vikingåsens skola hade ett fönster förstörts. Någon hade krossat rutan med hjälp av en sten.

På Norra Esplanadgatan i Mariehamn blev en bil vandaliserad. Någon sparkade in fronten på en bilen. (ml)

Tre hade för bråttom

■ Tre personer åkte fast för fortkörning i måndags.

I Finström Mangelbo körde en förare 118 kilometer i timmen på en vägsträcka där hastighetsbegränsningen är 90 kilometer i timmen, i Mariehamn på Östernäsvägen körde en person 57 på 40-område och i Jomala Gottby körde en person 110 på 70-område. I det sista fallet fick föraren tio dagars körförbud. (ml)

Backade på bil och smet

■ I måndags backade en förare på en bil vid Hotell Arkipelags parkering. Efter händelsen smet föraren från platsen.

Polisen rubricerar det inträffade som äventyrande av trafik-säkerheten och trafikförseelse. (ml)

Lettiska fiskarna om bråket på Brändö:

”Vi ville betala för motorn”

– Vi ville betala för motorn, men fru Pettersson kunde inte visa oss några papper på den, var den var köpt.

Det säger Andis Buss, en av de lettiska fiskarna som under helgen var med om en olycka på Brändö.

Nya Åland kunde i går berätta om stugbyägaren **Lars Pettersson** på Brändö som i helgen hade en grupp lettiska fiskare på besök.

På fredagen gav sig fiskarna ut på sjön och i det hårda vädret som rådde råkade fiskarna ut för en olycka. Båten kantrade och de hamnade i vattnet, öster om Brändö. Två av fiskarna

tog sig i land men en blev kvar i vattnet. Han fick senare hjälp upp ur vattnet av Brändös frivilliga brandkår. Han fördes till Åbo för vård och redan på lördagen kunde han och hans vänner fortsätta fisket på Brändö.

Pettersson berättade i går för Nya Åland att han på söndagen tog upp frågan om ersättning för det som blev förstört i olyckan. Han och fiskarna lyckades dock inte nå någon uppgörelse och Pettersson menade att fiskarna hade uppträtt väldigt hotfullt. Det som blev förstört i olyckan var en 4 hk Yamaha utombordsmotor, nyköpt i somras.

– Båten låg avig och slog med motorn i strandstenarna över

hela natten till lördag. Motorn är helt knäckt och båten med är skadad. Åror och luckor är borta, sade Pettersson till Nya Åland i måndags.

Gränsvakter

– Historien är som alltid endast delvis sann, säger **Andis Buss**, en av fiskarna, när Nya Åland får tag i honom via e-post.

Buss bekräftar att olyckan inträffat men han hävdar att fiskarna erbjöd sig att betala Petterssons fru för motorn.

– Men hon kunde inte visa oss några papper på motorn, var den var köpt.

Buss säger också att fiskarna var oroliga för vad gränsvak-

ningen skulle säga om de hade en motor med sig hem.

– De kunde fråga var vi hade fått tag i motorn, och vad skulle ha hänt sedan...?

Buss hävdar också att själva båten inte blivit skadad.

– Kanske motorn behöver en reparation, men bara för att få bort vatten ur den.

Slutligen säger Buss att Pettersson aldrig gett gruppen någon stormvarning eller några instruktioner, vilket Pettersson hävdar att han har gjort.

Pettersson säger också att fiskarna förvisso erbjöd sig betala för motorn, men bara femtio euro.

– Motorn kostade 1.000

MALIN LUNDBERG

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

SAGA

Vi firar 1-15 år Döda

Viggo Sundberg som bor i Uppsala fyller 1 år i dag, den 17 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa, mormor och morfar.

Johannes Lindman i Mariehamn fyller 5 år i dag. Han gratuleras av farmor och farfar.

Telefonkatalog på nätet
www.nyan.ax

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland
☆☆☆

DÖDA

Vår käre

Paul Mikael "Nacke" Johansson

* 26.6.1932
† 14.10.2007

*När krafterna långsamt domna
och ögat sin glans har mist
hur skönt att från allt få somna
och vilan finna till sist*

Dorrit, Tuomo, Lassi

*Tack för vad Du givit
Tack för vad Du var
Tack för ljuva minnen
som Du lämnar kvar.*

Janne

*Nu har musiken tystnat
Tack Farfar för allt*

Barnbarnen

Jordfästningen äger rum lördagen den 20.10 kl. 15.00 i Finströms kyrka. Därefter minnesstund i församlingshemmet vartill alla inbjudes.

100 ord från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

ÅLANDS NATUR OCH MILJÖ

Inför höstens val har vi tillsammans med Ålands vattenskydds förening valt att lyfta fram ekologiskt kretsloppsjordbruk. Vi samarbetar kring utställningen som hänger i ÅAB Citykontors skyltfönster under oktober månad. Där finns fakta om kretsloppsjordbruket och Östersjön, och tips om vad konsumenten kan tänka på. Dessutom presenteras produkter från åländska företag, som valt att odla, förädla och sälja ekologiska livsmedel, vars efterfrågan raskt ökar i takt med att konsumenterna blir mer miljömedvetna. I fönstret hänger också "Dagens eko-fråga", som ställs till de åländska partierna, som ombetts svara kort, konkret och mätbart.

Silverskär näst bästa krogen i skärgården

■ När Skärgårdssmak höll sitt senaste allting på Marholmen utanför Norrtälje den 30 september-1 oktober, fick Finnhamns Sommarbutik i Stockholms norra skärgård motta utmärkelsen "Skärgårdens Bästa Butik 2007". Bäst bland krogarna blev Villa Rainer i Pargas. Tvåa bland krogarna blev åländska Silverskär. Trea kom Magasinet i Hangö.

På Skärgårdssmaks allting beslutades också att man skall satsa på en starkare regional förankring. Regionansvariga utsågs för den svenska, åländska

Frågor och svar byts ut två gånger per vecka. Partier som inte svarat på frågan skyltar med blankt papper! Den här veckan får vi svar på frågorna: "Stöder ni förslaget till ny miljöskyddslag?" Om ja: – hur skall människor kunna påverka beslut som gäller den egna livsmiljön?" samt "På vilket sätt kommer ni att påskynda miljökvalitetskriterierna för vatten och skärpa tillsynen över miljöfarlig verksamhet? Hur skall kommunerna lösa sina avloppsproblem?"

STEINERPEDAGOGIKENS VÄNNER

I samarbete med Ålands nildningsförbund hålls denna vecka den efterlängtnade lasymålningkursen. Start på tisdagkvällen den 16 oktober. Kursen är uppdelad i 5 pass: tisdagskväll, onsdagsförmiddag, eftermiddag, -kväll och torsdagsförmiddag. Ledare är lasymålaren **Bengt Ahlin** från Järna, som även gett ut boken "Vackrare med lasyr". (Boken finns på Stadsbiblioteket). Kursen hålls på nyöppnade barnträdgården vid Mellangårdsvägen 2

Näst bäst i skärgården. Åländska krogen Silverskär blev utsedd till näst bästa krog i skärgården på Skärgårdssmaks allting den 30 september-1 oktober. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

och den finska delen. På Åland fortsätter **Marika Sundqvist** som är regionansvarig fram till

i Strömdals. Närmare upplysningar lämnas av **Marie Johansson**, tel. 0457 530 07 33. Marie tar även emot anmälningar. Välkomna med alla intresserade!

VÅRT HJÄRTA

Vårt Hjärtas underavdelning, Stroke-gruppen, har planerat verksamheten och fortsätter träffas under otvungna former; utbyta erfarenheter och ge kamratligt stöd. Och viktigast av allt – det ska vara roligt! Stroke-gruppen välkomnar många fler i gemenskapen och tänker inte minst på att allt fler yngre personer drabbas. Vad sägs om detta? På önskelistan: utflykt, teaterresa, matlagning-, hantverkarkurs, filmvisning, bowling, föreläsningar. Kommande möten, kl 18 i Handicampen, 12 november och 10 december Gruppen avslutade med att fundera kring pol.dr **Monica Erikssons** uttalande i Nyan 13/10-07 "För att hantera svårigheter, sjukdomar behöver vi andra människor. Livet

behöver kännas meningsfullt för att det också ska kännas viktigt att kämpa sig igenom det svåra. Sociala relationer är viktiga för vårt välmående."

ÅLANDS BIBLIOTEKSFÖRENING

Miss inte Biblioteksforeningens medlemsresa till författardagen 11/1 2008 i Stockholm! Avresa 10/1 2008 kl 17.30 från Mariehamn via Eckerölinjen och hemresa 11/1, vi är tillbaka i Mariehamn 23.30. Pris räknat på 16 personer: 50 euro/person. I priset ingår resa, centralt hotell i 4-bäddsrums med frukost, inträdesbiljett till författardagen. Författarcentrum har ännu inte klart vilka författare som kommer att närvara, men 2007 var det mycket intressanta och aktuella författare, både vuxen- och barnförfattare, och det blir det 2008 också. Anmäl dig snarast till **Gunilla Jansson**, tel 31 742 dagtid, 32053 kväll efter kl 20. E-post gunilla.jansson@jomala.ax. Se även Ålands biblioteksforenings hemsida: www.abib.ax.

Ny hushållnings-vd togs från Örebro

■ Ålands hushållningssällskap har av sex sökande utsett **Hans Knutsson** från Örebro till vd. Han har en mångårig karriär inom husdjursrådgivningen i Sverige, de senaste 20 åren som vd, och kommer närmast från Svenska Husdjur som ansvarat för rådgivningen i Svealand och södra Norrland med 250 anställda. – Ålands hushållningssällskap ser fram emot att del ta av Hans Knutssons stora erfarenhet och förmåga att se på vår verksamhet med "nya ögon", skriver ordförande **Bo-Erik Sandell** i ett pressmeddelande. (uw)

Kom ihåg

■ **ABF-Åland:** En kurs i Psykisk arbetskydd lördag 20.10 kl 10-16 i Mariehamn. Kurseledare är Britta Lindblom från Folkhälsan i Ingå. Sista anmälningssdagen torsdag 18.10 till ABF-Åland tel 16 707 eller 040 588 8995.

■ **Ahveniset:** Hei kaikki 3-6 –vuotiaat! Tulkaa mukaan suomenkieliseen lastenkerhoon lauantaina 20.10. kello 12-14 St. Mårtensgårdenilla. Luvassa mukavaa yhdessäoloa leikkejä, askartelua ym. puuhaa Inkan ja Hillemarin johdolla. Ilmottautumiset Hillemarille puh. 050 351 17 97. Isä juhliitaan lauantaina 10.11. kello 14 Stallhagenin panimolla Grelsbyssä. Lisätietoja ja sitovat ilmoittautumiset Raijalle 25.10. mennessä 050 517 27 40. Perinteistä kuukausitapaamista vietetään 28.10. kello 14. Margaretagårdenilla. Suunnitellaan yhteistä itsenäisyyspäivänjuhlaa, jota vietetään 6.12. Ota mukaan iloinen mieli ja oma runo tai laulu ilahduttamaan kanssaihmisä.

Hej alla 3-6 –åringar! Kom med på den finskspråkiga barnklubben lördag 20.10 kl 12-14 på St. Mårtensgården. Höstpyssel, lekar och trevlig samvaro med Inka och Hillemari. Anmälningar till Hillemari, tel. 050 351 17 97. Alla pappor firas lördag 10.11. kl. 14 på Stallhagens bryggeri i Grelsby. Tilläggsuppgifter och bindande anmälningar till Raija senast 25.10, tel. 050 517 27 40. Månadsmöte 28.10. kl. 14 på Margarethagården. Vi planerar självständighetsfesten som hålls 6.12. Tag med en sång eller vers för att glädja andra deltagare!

■ **Demensföreningen på Åland:** Simning/vattengymnastik för personer med demens och deras anhöriga, söndag 21.10 kl 18-20.00 i Folkhälsans Allaktivitetshus. Ledare fysioterapeut Gun-Lis Andersson. Frågor och nyanmälan riktar till demensrådgivare Regina Österlund, Skarpansvägen 30 i Mariehamn, tfn 527 369, GSM 0457 548 3818 eller e-post: regina.osterlund@handicampen.ax Välkommen!

■ **Fornföreningen Fibula:** Vi träffas på Boogården onsdag 17.10 kl 19.00, vi börjar sy kläder och väggbonader till långhuset. Kom med och komponera. Frågor, tel 0457 595 8595.

■ **Godby Rotaryklubb:** Veckomöte hålls på Ålands hotell- och restaurangskola torsdag 18.10 kl 17.30. Glenn Sirén håller föredrag om mobiltelefonens historia.

■ **Mariehamns pensionärsförening:** Onsdag 17.10 kl 14.00 samlas vi till födelsedagsfest i Margarethagården. Speciellt välkomna är födelsedagsbarnen som är många och bjuds på en ros, kramar och en bakelse. Vi får förhandsvisning på "Stormskärs Maja". Moderatökören medverkar. Du kan/ får inte missa torsdagens födelsedagsfest med servering, lotteri, socia samvaro och allsång. Välkomna. PS Kom också ihåg vår färd till Norrtälje måndag 22.20 kl 8.00. Ring in din anmälan, tfn 26 126.

■ **Norra Ålands pensionärs-**

rer: Sång- och musikcafé med dans i Breidablick onsdag 24.10 kl 14.00. Kalle, Christer och Uffe sköter om musiken och Sture leder allsång.

■ **Parkinsongruppen:** Välkomna på kurs med talterapeut Marianne Salo onsdag 17.10 kl 13-13.45 i HandiCampens bibliotek, Skarpansvägen 30. Anhöriga är också välkomna!

■ **Power club:** "Hur påverkas barn av föräldrars soffprat" Välkomna alla föräldrar och andra nyfikna torsdag 1.11 kl 18.00 till lagtingets auditorie. Vi bjuder på en intressant föreläsning med Christoph Treier om hur vi vuxna påverkar direkt eller indirekt på våra ungdomar. Föreläsningen är ett led i föreningens föräldrarstöd. Sponsor Ålands nykterhetsförbund.

■ **Power Club:** Måndagsklubben drar igång lördag 27.10 på Tvärsan! Öppet från kl 17.30-20.30 ring gärna och kolla plats innan 0457 344 5500. Tema för kvällen halloweenpyssel och film.

■ **Rädda Barnen:** Öppna Förskolan håller höstlov torsdag-fredag 18-19 oktober.

■ **Sleipner:** Höstmöte söndag 28.10 kl 19.00 på stallet.

■ **Steinerpedagogikens vänner:** Lasymålningkurs 16-18 oktober med Bengt Ahlin. Närmare upplysningar lämnas av Marie

Johansson, tel. 0457 530 0733.

■ **Ålandsforskarna:** Månadsmöte lördag 20.10 kl 13.30 i Ålands museum, Mariehamn. Professor Nils Storå berättar kring de åländska byordningarna. Alla välkomna.

■ **Ålandsfuchsian:** Tulpankväll onsdag 17.10 kl 18.30 i Folkhälsans allaktivitetshus. Inga-Britt Wiktorsson berättar om sin uppmärksammade utställning "Inte bara en tulpan". Trädgårdstekniker Sven-Olof Sundberg ger tips om hur du lyckas med dina tulpaner. Fri entré för alla även för ickemedlemmar. Kaffeservering.

■ **Ålands guider:** Höstutflykt till Vårdö inkommande lördag 20.10 kl 9-16. Start på Bussplan. Besök hos Sven och Lotta Sjölund, Anni Blomqvists hem, Stormskärs vårdshus och butiks-museet. Anmälan till föreningens ordförande Gun senast 17.10.

■ **Ålands invalider:** Kom ihåg att anmäla Er till teatern Stormskärs Maja på stadshuset senast 19.10 till HandiCampen tel. 527 360. Välkomna!

■ **Ålands lungskadeförening:** Ingen aktivitet på KOL-dagen onsdag 14.11 pga resursbrist.

■ **Ålands lungskadeförening:** Vi deltar i Godbymässan 17-18.11. Lotterivinster till föreningen kan inlämnas till HandiCampens reception.

Rapport färdig om skärgårdsunga

I veckan går presenterades en rapport som föreslår åtgärder för att stödja skärgårds elevernas övergång från grundskolan till gymnasialstadiet.

Ekonomi, fritid och boende är tre faktorer som berörs i rapporten.

I juni 2006 gav landskapsregeringen en kommitté i uppdrag att ta fram förslag för att stödja skärgårdsungdomars övergång från grund- till gymnasieskola.

I rapporten lägger kommittén fram en mängd åtgärdsförslag under rubrikerna ekonomi, fritid, boende och övrigt.

Vad gäller ekonomin påpekar kommittén att den blir mer ansträngd för familjen då den studerande måste flytta hemifrån för att gå i gymnasieskola. De föreslår därför bland annat:

■ Att studerande från skärgården under 17 år skall ha rätt till samma studiestöd som studerande över 18 år.

■ Att ungdomar från skärgården skall få avgiftsfria resor för att kunna upprätthålla kontakten med hemmet.

■ Att landskapsregeringen justerar nivån på bostadstilägget. Kommittén anser inte att bostadsbidraget motsvarar hyresnivån på Åland i dag.

■ Att skärgårdsungdomar under 18 år skall få möjlighet att hyra studentbostäder.

Motverka ensamhet

När det gäller ungdomarnas fritid tycker kommittén att det

Skärgårdsungdomar. När Skunk höll middag för skärgårdsungdomar på café Mug i april i år fick ungdomarna tips och råd inför flytten hemifrån. Nu har en kommitté sammanställt åtgärdsförslag för hur man på fler sätt skall kunna stödja skärgårdsungdomars övergång från grund- till gymnasieskola.

Foto: PRIVAT

är viktigt att motverka känslan av ensamhet hos ungdomarna som just har flyttat till stan. För att göra detta föreslår kommittén:

■ En samordning av webbaserad information kring fritidsaktiviteter som erbjuds i Mariehamn med omnejd.

■ Att en organisation, till exempel Skunk, får medel för att ordna olika aktiviteter för skärgårdsungdomarna i stan.

■ Att ett formaliserat nätverk för stödpersoner upprättas.

Kommittén har också tagit fram åtgärdsförslag som berör skola, utbildning och information. De föreslår till exempel att grundskolorna i skärgården i undervisningen bör ta upp frågor som berör ett eget boende, att kontakten mellan grund- och gymnasieskolorna utökas och att skolorna stöder så kallad tutorverksamhet så att nya studerande erbjuds ett kamratstöd från första skoldagen i den nya miljön.

Kommittén har bestått av lagtingsledamot **Veronica Thörnroos**, församlingspastor **Peter Karlsson**, studiehandledare **Jonna Grunér-Andersson**, skolhälsovårdare **Mona Himmelroos**, studerande **Gunilla Schåman**, skolsekreterare **Rainer Juslin** och ungdomskonsulent **Marcus Enros**.

Under arbetet med rapporten sammanträdde kommittén 13 gånger. Sakkunniga har hörts vid fyra tillfällen.

Fyra träffar med föräldrar i skärgårdskommunen har hållits och en träff med skärgårdsungdomar som studerar i Mariehamn hölls i november 2006.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

OBS! Det händer

ONSDAG 17.10

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Dj Tony.

SOPPA & SÄLLSKAP

■ ■ Finström Mikaelsgården kl 17.00-18.30. Soppa, sällskap och studium. En god höstsoppa i gott sällskap, därefter Marta & Maria med kyrkoherde Michael.

TULPANKVÄLL

■ ■ Folkhälsans allaktivitetshus kl 18.30. Inga-Britt Wiktorsson berättar om sin utställning "Inte bara en tulpan". Trädgårdstekniker Sven-Olof Sundberg ger tips om hur du lyckas med dina tulpaner.

TORSDAG 18.10

KLÄDVISNING

■ ■ Jomala Rönngården kl 18.30. Klädvisning.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Bar dj.

VERNISSAGE

■ ■ Ålands konstmuseum kl 18-20.00. "Mera ugnsfärskt II – ny finländsk keramik". Unika keramiska konstverk av några av Finlands främsta keramikkonstnärer. Utställningen öppnas av ordföranden för Statens formgivningskommission, keramikern Antonio Altarriba.

Rikslucia-kandidater utses av landshövding

■ I eftermiddag avslöjar radioprogrammet "Svenskfinland runt" vilka tio tjejer som utsetts till kandidater för Folkhälsan i Finlands lucia 2007. Bland de anmälda finns även en åländsk tjej. Juryn består av **Muluken Cederborg**, **Kjell Ekholm** och Ålands landshövding **Peter Lindbäck**.

I programmet berättar de även om hur de valde ut kandidaterna. Själva lucia röstas sedan fram av folket. Programmet sänds alltså i Radio Vega i dag klockan 16.15. Från och söndag den 28 oktober finns alla kandidater presenterade med ljud och bild på hemsidan www.svenska.yle.fi/lucia. (ab)

Mariehamns stad

Julmarknad på Torget i Mariehamn 5-6 december 2007

Anmälningar sker på särskild blankett som erhålles från stadshusets reception eller per tel. 5310.

Blanketten finns även på: www.mariehamn.ax

Sista anmälningsdag är måndagen den 5 november 2007

Mariehamn den 16 oktober 2007

Stadskansliet

NYA ÅLANDS WWW guide

BOKA IN DIN HEMSIDA - DU OCKSÅ!
TFN 23 444, ANNONSAVDELNINGEN
FAX 23 450
ANNONS@NYAN.AX

FÖRSAMLINGAR

MARIEHAMNS

evl.fi/srk/mariehamn

FÖRSAMLING

FÖRSÄKRINGAR

ALANDIABOLAGEN

alandia.com

ÅLANDS ÖMSESIDIGA

omsen.ax

SMÅFÖRETAGARSERVICE

ÅLANDS FÖRETAGARFÖRENING

aff.aland.fi

TIDNINGAR

NYA ÅLAND

www.nyan.ax

UTBILDNING

HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

ha.ax

ÖVRIGT

MARIEHAMNS STAD MISSBRUKARVÅRD

mariehamn.aland.fi/missbrukarvard

Damernas afton

torsdag 1/11 kl 19
på Mariepark

Modervisning
& underhållning

Biljetter 30€. I biljetten ingår: Ett glas mousserande vin, grillad kycklingfilé som serveras med basilikarissotto, portvinssky, mangosalsa, ett glas vin, kaffe och en "överraskningskasse".

Biljetter kan köpas hos F:ma Erik Mattsson i Godby, AAB City-kontoret/kundtjänst.

Arrangör:

Åland Freja

HEJ KONSUMENT!

Konsumentforum Åland inbjuder Er till en föreläsnings- och diskussionskväll under rubriken:

"VAD VÅRA SEXFOTADE KONSUMENTER BÖR VETA"

Till exempel:

• Vad innehåller industriell hund- och kattmat? Hur tillverkas den - är den hälsosam?

• Hur utfodras t.ex hundvalpar eller arbetande hundar? Vad bör man tänka på vid utfodrande av en dräktig tik?

• Övriga frågor gällande utfodring

FÖRELÄSARE

Håkan Nordholm, produktutvecklingschef, Lantmännen, Sverige

TID

PLATS

Torsdagen den 18.10.2007 kl.19.00
Lagtingets auditorium

Föreläsningen är avgiftsfri

Lars Markkula, Konsumentforum Åland, Tel. 040 501 5600

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Man behöver inte tillhöra någon speciell samhällsklass eller ha musikutbildning för att kunna ta till sig opera och klassiskt, det gäller bara att gå in i musiken och lyssna.
PAUL POTTS, mobilförsäljare och operasångare, i Hbl

Nytt kulturprojekt sjösätts

Nu startar planeringen av ett nytt stort tvärkulturellt EU-projekt för skärgårdsområden i Sverige, på Åland och i Sydvästra Finland. Det beslöt man vid det skärgårdsting som hölls på skärgårdscentret Korpoström i Åboland i helgen.

– Ett av tingets huvudteman var att utreda möjligheterna för ett större skärgårdskulturprojekt inom ramarna för det kommande interreg-programmet Central Baltic. Ansökningar till programmet kan inlämnas i slutet av 2007, rapporterar **Anna Sundblom** som är projektledare för Skärgårdskultur.

Central Baltic består av tre programhelheter av vilket ett av underprogrammen är riktat till skärgårdarna och öarna inom programområdet.

Underprogrammet Skärgårdar och öar omfattar 170.000 bofasta personer. Under de sju år programmet pågår fördelas sammanlagt 20,4 miljoner euro.

Kulturarbete

Huvudmålet för det projekt som tinget beslöt börja förbereda är att stärka kulturarbetares och kulturaktörers möjligheter att verka och samarbeta i skärgården och därigenom stärka samhällsutvecklingen i skärgården. En takorganisation planeras för att samla både befintliga och nytillkomna kulturnätverk.

En arbetsgrupp tillsattes också för att arbeta fram den ansökan som skall lämnas in.

– I arbetsgruppen finns re-

Skärgårdsting. En del av de delegater som deltog i skärgårdstinget som hölls på Skärgårdscentret vid Korpoström.

Foto: MARIA JONSSON

presentanter från Fortbildningscentralen vid Åbo Akademi, Skärgårdssamarbetet, regionerna, sakkunniga från fältet och en referensgrupp. Arbetsgruppen skall skissa på innehåll, organisationsmodell, fastslå de huvudsakliga målsättningarna och arbeta fram budget för respektive fält, berättar Sundblom.

Kontakter

Hon skriver i ett pressmed-

delande att nya kontakter knöts och befintliga kontakter fördjupades under skärgårdstinget

– Kulturtingsdeltagarna hade möjlighet att ta del av skärgårdscenrets basutställning, övriga utställningar och det filmutbud som skärgårdscenret erbjuder.

Under helgen öppnades Våra skärgårdars konstgilles bildkonstutställning ”Musik för ögat”. I samband med detta framträdde **Olle**

Sewerin från Rådmansö Skärgårdskör med visor av **Evert Taube**. En konsert arrangerades av Våra skärgårdars kör

Gränsregionalt

Skärgårdssamarbetet är ett av Nordiska ministerrådets åtta gränsregionala samarbetsområden, vilka sorterar under Nordiska ämbetsmannakommittén för regionalpolitik. Skärgårdssamarbetet har erhållit finansiering

från Nordiska ministerrådet sedan 1978.

Samarbetet omfattar i dag skärgårdsdelarna i Stockholms, Södermanlands och Uppsala län, landskapet Åland samt Egentliga Finlands och Västra Nylands skärgårdar.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

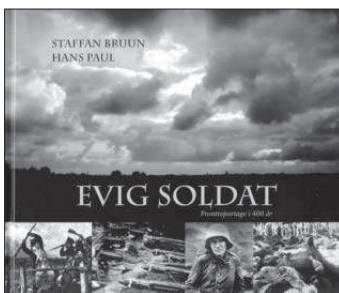
Tillåtet levandegöra historien

Vad har **Torsten Stålhandske**, Hakkapeliternas befälhavare i trettioåriga kriget, **Sigrid Schauman**, syster till generalguvernör Bobrikoffs mördare **Eugen Schauman**, och **Nikolaj Gorbunov**, Lenins sekreterare, gemensamt? Ja, åtminstone det att de hör till de historiska personer som fått låna sig till fiktiva intervjuer i Hbl-journalisterna **Staffan Bruuns** och **Hans Pauls** nyutkomna bokverk ”Evig soldat”.

Journalisten och deckarförfattaren Bruun och pressfotografen Paul har, med början i trettioåriga kriget, gjort uppmärksammade tidningsreportage kring omvälvande krigshändelser med upptakter, efterspel och personintervjuer, som de nu samlat och gett ut i bokform.

Boken kan ses som en repetitionskurs i fyrahundra år av dramatisk historia i Europa där man spränger fackbokens ramar och låter fiktionen träda in på scenen för att levandegöra det man vill skildra.

– Utländska legosoldater är bra på många sätt, men de har ett stort fel. De vill ha betalt, har Torsten Stålhandske nog inte sagt till någon journalist,

Litteratur

Ny bok

Staffan Bruun och Hans Paul: ”Evig soldat – frontreportage i 400 år”. Hufvudstadsbladet 2007, 173 s. Rikt illustrerad.

men kanske kunde han ha sagt ungefär så om en Staffan Bruun lyckats få en intervju med honom när den svenska armén hade misslyckats med att undsätta Magdeburg.

Får man göra så?

Ja, visst kan man få varva fakta och fiktion i en bok om man bara klart och tydligt förklarar vad det är fråga om.

”Friare tyglar”

I ett förord till boken skriver **Henrik Meinander**, som är

professor i historia vid Helsingfors universitet, att en yrkeshistoriker aldrig får bygga upp sin berättelse kring en dialog som hon vet att aldrig har förts och att denna regel även gäller om man vet att alla fakta i själva händelseförloppet är korrekta. Men, fortsätter Meinander:

”En skönlitterärt begåvad journalist har dock friare tyglar. Och i Staffan Bruuns fall handlar det om en tankeväckande och finurligt använd frihet, som eggat läsarens historiska fantasi och ökar hennes aptit för mer seriös historisk kunskap. Det har skrivits flera hyllkilometer av vetenskapliga undersökningar om trettioåriga kriget, första världskriget och arvet efter Nazityskland. Men det stora problemet med dessa minutiöst dokumenterade verk är att de ofta brister i inlevelse och språklig rytm, vilket om något är nödvändigt för att väcka ett större intresse.”

Det är bara att hålla med även om syftningen i den avslutande bisatsen får lite vilse.

Locka till läsning

Meinander har rätt i att det

Levande historia. Oravais regemente levandegör historien och värnar om traditionerna från 1808-1809. På bilden ur boken ses Ralf Skåtar och Boris Mattsson med tidsenlig utrustning. Bilden något beskuren.

Foto: HANS PAUL

behövs verk av det här slaget för att locka till historisk läsning. Man kan föreställa sig att skolelever, som ibland kör fast i lite väl torra historieböcker, kan få lite extra inspiration genom den här typens texter.

Utöver trettioåriga kriget, mordet på Bobrikoff och oktoberrevolutionen i Ryss-

land avhandlas i boken även finska kriget 1808-1809, unionsupplösningen mellan Sverige och Norge, första världskriget, händelserna i Berlin 1945 och Nürnberg 1946.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Katarina Gäddnäs medverkar på

ordfestivalen i Östhammar i Sverige som pågår denna vecka. Övriga medverkande författare är **Märta Tikkanen**, **Ernst Brunner**, **Aase Berg** och **Ingela Wall**. Det är fjärde året i rad som ordfestivalen genomförs i Östhammar. Under festivalen genomförs en mängd olika aktiviteter och program som lyfter fram både poesi och prosa. Poeter på nätet från hela landet deltar med dikter som ställs ut i skyltfönstren och även skolelever har engagerats i olika aktiviteter. □

Svenska kulturfondens

avkastning väntas under nästa år uppgå till rekordhöga 30 miljoner euro. Fondens delegation har godkänt styrelsens budgetförslag för år 2008. Budgeten är uppgjord under antagandet att fondens avkastning under året kommer att uppgå till rekordhöga 30 miljoner euro, skriver fonden i ett pressmeddelande.

Bland de ändamål som får ökade anslag finns de regionala fonderna i Nyland, Åboland och Österbotten. Dessa fonders utdelning ökar nästa år med sammanlagt 750.000 euro. Till den regionala fonden för Åboland räknas också Åland. □

Skådespelaren Mikael Persbrandt

slutar på Dramaten med omedelbar verkan. Hans beslut att säga upp sig fattades i fredags. Anledningen uppges vara skådespelarens engagemang i kommande internationella filmprojekt, bland annat i Tyskland.

Under hösten har Mikael Persbrandt för utsålda hus gjort rollen som författaren Trigorin i Tjechov-klassikern Måsen på Dramatenscenen Elverket, skriver Svenska Dagbladet.

– Måsen har gjort succé på Elverket och det är närmare 40 utsålda föreställningar kvar på säsongen. Trots Mikael Persbrandts avhopp är ensemblen namnkunnig, både **Jan Malmström** och **Marie Göranzon** finns kvar på scenen. De som har handlat biljett för Persbrandts, och ingen annans, skall ges möjligheten att byta till en annan föreställning eller få ett presentkort på motsvarande summa, skriver SvD. □

Joelpjäsen ”Undanför undan”

som ges på Pellas i Lemland Granboda har lockat bra med publik. I går kväll gavs den för sjätte gången och enligt regissören **Synnöve Westerberg** har man haft kring nittio personer i snitt. Fyra föreställningar återstår: fredag, lördag, söndag och måndag. Söndagens föreställning ges kl.15, de övriga kl. 19. ”Undan för undan” hade premiär den 11 oktober. Nya Åland recenserade den lördagen den 13 oktober. □

”Katt på hett plåttak” i vår

Arn-Henrik Blomqvist regisserar Teaterföreningen

Plats för spekulationer om vem som skall bli Ålands Elizabeth Taylor och Paul Newman? Teaterföreningen ger Tennessee Williams kända ”Katt på hett plåttak” på våren. Arn-Henrik Blomqvist regisserar.

För många är pjäsen ”Katt på hett plåttak” välbekant i filmversionen där de ledande rollerna gjordes av Elizabeth Taylor, Paul Newman och Burl Ives. Teaterföreningens ordförande Maria Mäntylä säger dock att man nog inte kommer att snegla på filmen från slutet av femtiotalet. Vilka som skall göra de sju rollerna i pjäsen är ännu inte fastslaget.

Glad är hon över att teaterföreningen lyckats engagera Arn-Henrik Blomqvist för regi-uppdraget.

– Det är fint att vi kan engagera de kunniga personer som finns på Åland, säger hon.

Utbildning

Blomqvist säger för sin del att pjäsen är vald med tanke på att den skall övas in som ett utbildningsprojekt.

– Det skall bli en intensiv och intim föreställning där jag skall försöka hjälpa de medverkande till ett så sant uttryck som möjligt.

Enligt Blomqvist fanns det några alternativ att välja på men man stannade för ”Katt på hett plåttak” som också fysiskt är en förtätd pjäs som utspelas inom ett enda rum.

– Det skall bli intressant, säger Blomqvist som själv inte tidigare arbetat med den här pjäsen.

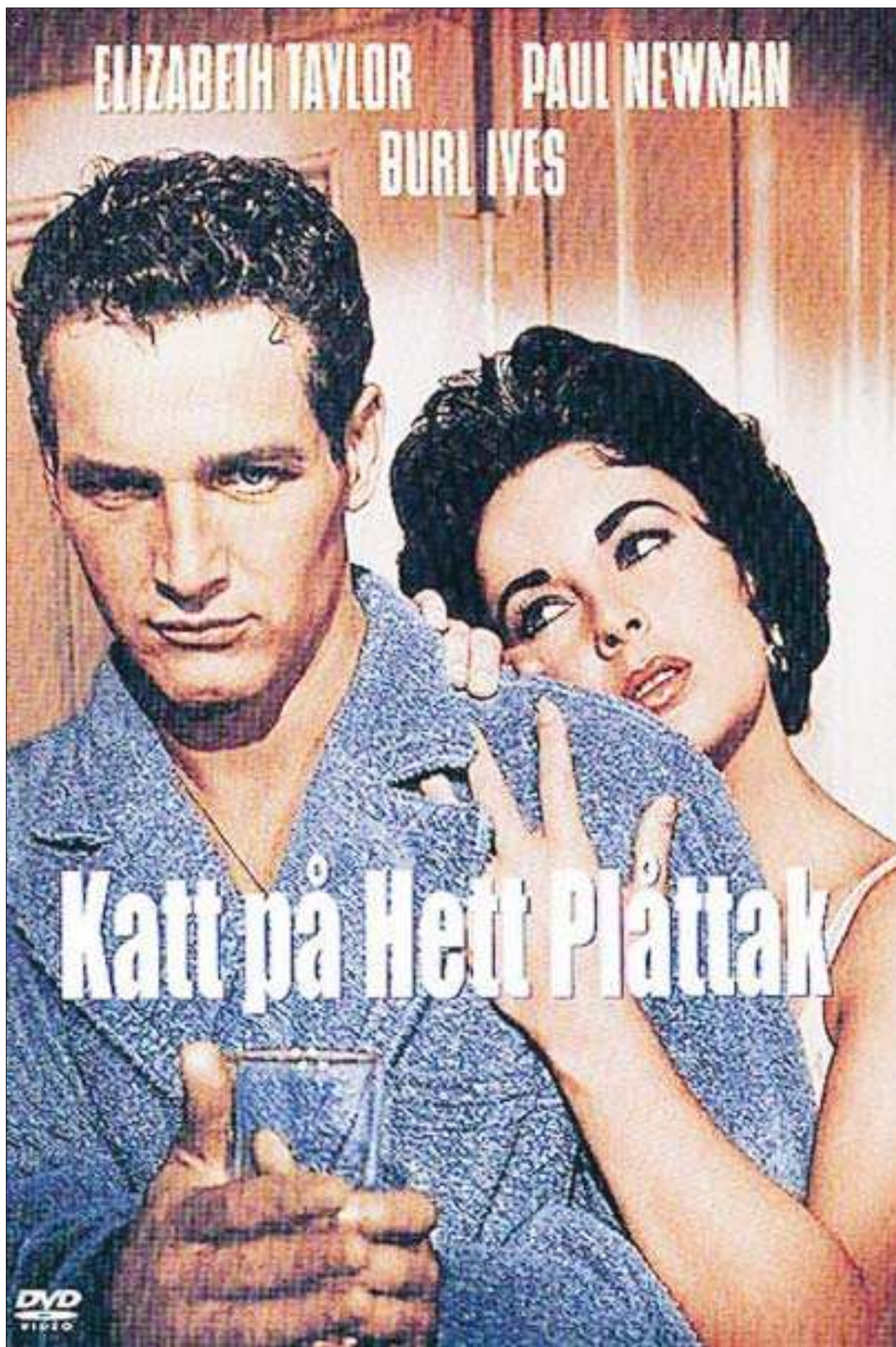
”Katt på hett plåttak” utspelar sig inom ett enda dygn på en lantegendom. Pappan i familjen, ”Big Daddy”, som just kommit hem från sjukhus skall fylla 65 och hans söner med familjer har kommit för att uppvakta, men sneglar också på möjligheten att inom kort få arva.

Enligt Maria Mäntylä blir det premiär någon gång i månadsskiftet februari-mars.

Thrillerkomedi

Teaterföreningen har också slagit fast höstens pjäs. I början av november skall det bli premiär på ”Alla älskar Opal” av John Patrick i regi av Synnöve Westerberg.

Opal påminner närmast om en ”baglady” som bor intill en soptipp. Hon är en enstöring men olika ”vänner” är ute efter att råna henne. Synnöve Westerberg beskriver pjäsen som en ”thrillerkomedi”.

Vårpjäs. Scenversionen av ”Katt på hett plåttak”, som teaterföreningen ger i vår, skall inte jämföras med den kända filmen.

– Men jag har inte riktigt börjat forma den ännu, säger hon.

Ny Solveigjury

Utöver detta skall det bli Solveiggala nästa år, enligt det nya systemet med galor vart annat år. Galan arrangeras i maj. Nytt är att man nu breddar den jury som utser vinnarna av Solveigpriset.

Enligt Maria Mäntylä skall juryn bestå av två representanter för teaterföreningen, en för

övriga teaterproducenter som Ungdomsförbundet, Teater Kuling och Kappsäcksteatern, en för massmedierna på Åland, och en för föreningens sponsorer där Ålands ömsesidiga är störst.

– För barnteaterskolans del blir det sedvanlig avslutning med öppna föreställningar i stadshuset i slutet av maj, tillägger Mäntylä.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Regisserar. Arn-Henrik Blomqvist regisserar och utbildar i Teaterföreningen inför vårens pjäs.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Mariehamns stad

Resultatet av arkitekttävlingen för om- och tillbyggnad av Övernäs skola offentliggörs för allmänheten

fredagen den 19 oktober klockan 12.30 på stadsbiblioteket.

Tävlingsförslagen är utställda på biblioteket 19.10 – 31.10.2007

Prisnämnden för tävlingen

TEATERFÖRENINGEN I MARIEHAMN r.f.

Presenterar

Stormskärs Maja

Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit

PREMIÄR
19.10 kl 18.30
i Mariehamns stadshus

FÖRESTÄLLNINGAR:
24, 26, 27, 28 och 31.10 och 7, 9, 10 och 11.11

Alla föreställningar börjar kl 19.00 utom den 11.11 som är matiné och börjar kl 14.00

Musik Matti Puurtinen **Regi** Robert Liewendahl
Sånginstudering Catherine Frisk-Grönberg
Kapellmästare John-Adam Sjölund

Biljetter: **ÅLANDSBANKEN** Citykontoret, informationen tfn 291 300 (mån-fre 9.30-16.15) samt i Stadshuset 1 timme före föreställningen

Biljettpris: 15€/10€

Läs mer om föreställningen på:

www.teater.ax

ÅLANDS ÖMSESIDIGA
FÖRSÄKRINGSBOLAG

Vinn med Nyankortet!

Tävla och vinn biljetter för två personer till

Stormskärs Maja

Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit

PREMIÄR
19.10 kl 18.30
i Mariehamns stadshus

Så här tävlar du:

Ring 23 444 och uppge ditt namn, Nyankortsnummer och telefonnummer dagtid, **senast torsdag 18.10 kl 12.00** Vinnare presenteras i Nya Åland fredag den 19.10

Lycka till!

Ställ partiledarna mot väggen!

- Hör frågorna som avgör valet.

Ring in – 17 855 till den enda direktsända partiledardebatten på Åland.

torsdag 18.10 kl. 18.10-19.30

www.radiotv.ax

STAND UP

ZINAT PIRZADEH

SportsBar Adlon, Hamng. 7, Mhmn fredag 19 okt kl.20 - 21

Zinat Pirzadeh är komiker, poet, krönikör, författare och skådespelare. Född och uppvuxen i norra Iran lämnade hon 1991 storstaden Teheran för att komma till Sverige. Zinat drar sig inte för att leverera grodor om både det ena och andra. Ironi och självdistans är A och O i Zinats ståuppkomedi, denna persisksvenska med åsikter om det mesta. Välkommen!

Entré 10€

norden

Nordens Institut på Åland

Statens man diskuterade skattebehörighet med landskapsregeringen

”Klumpsumma och flitpeng gynnar Åland allt mera”

Siffror. Understatssekreterare Juhani Turunen var en av dem som gjorde utredningen om skatteströmmarna mellan Åland och riket för några år sedan. Inför gårdagens träff med Lasse Wiklöf, kommittéordförande för den färska skattebehörighetsrapporten, fick han uppdaterade siffror av landshövding Peter Lindbäck (i bakgrunden). Foto: JONAS EDSVIK

Åland får tillbaka betydligt mera av staten än vad landskapet betalar. Nästa år uppgår skillnaden till cirka 80 miljoner euro till Ålands fördel. Den siffran har landshövding Peter Lindbäck tagit fram inför det besök som Juhani Turunen från finansministeriet gjorde på Åland i går.

I går på eftermiddagen träffade understatssekreterare Juhani Turunen Lasse Wiklöf (s), finansansvarig i landskapsregeringen, med anledning av den parlamentariska kommitténs rapport om övertagande av den åländska skattebehörigheten som presenterades i gårdagens tidning.

Alla åländska partier är överens om att det skulle gynna näringslivet ifall landskapet självt fick bestämma mera om hur skattepengar ska betalas och användas, men flera partier – främst liberaler och socialdemokrater – vill ha mera fakta på bordet innan man fattar några beslut.

Därför ska Åsub, Ålands statistik- och utredningsbyrå, snabbt göra en ny, stor undersökning där olika scenarier exemplifieras.

Samme Juhani Turunen satt för några år med i en gemensam utredningsgrupp som skulle belysa hur penningströmmarna går mellan Åland och riket. Vem är närande och vem är tärande?

”Åland gynnas”

Utredningen kom fram till att Åland är den part som gynnas av dagens system med klumpsumma och flitpeng. Ju bättre

Landskapets budget 2008		
(miljoner euro, preliminärt)		
Inkomster via staten	240	
(Klumpsumma, flitpeng, lotteriskatt m.m.)		
Övriga inkomster	80	
(Radio och tv, ÅHS-avgifter, Paf, Eu-medel m.m.)		
Summa	320	
Utgifter till staten	215	
(Skatter och avgifter m.m.)		
Åland betalar till staten	ca 215	milj euro
Åland kostar staten (240+55)	ca 295	milj euro
Skillnad	ca 80	milj euro

Vinnare. Åtminstone så länge skattekraften är god i riket får Åland mera pengar tillbaka via klumpsumman och flitpengen än Åland ger till staten. Sifferuppgifterna förklaras närmare i artikeltexten.

Grafik: MONICA FOGELSTRÖM

det går i riket, desto mera pengar kommer tillbaka till Åland. – Det har gått bra för riket allt sedan mitten av 1990-talet, konstaterar Juhani Turunen.

Han betonar att hans besök har varit inplanerat länge och inte har kommit till som en följd av att den åländska kommittérapporten nu är klar. Peter Lindbäck understryker i sin tur att det sifferunderlag han tagit fram inte ska ses som ett inslag i valdebatten, utan just som ett underlag för Juhani Turunens diskussion med Lasse Wiklöf.

Vad har då landshövdingen kommit fram till? Jo, att Åland nu betalar cirka 215 miljoner euro till staten per år och får tillbaka cirka 295 miljoner euro – en skillnad på 80 miljoner

euro som tillfaller Åland. Återbäringen har vuxit år från år.

– Förklaringen är att skattekraften i riket har vuxit mycket mer än på Åland. Och det är ju de statliga inkomsterna som ligger till grund för klumpsumma och flitpeng, förtydligar han.

Tabellen visar

I tabellen här intill ser ni hur landshövdingen har räknat inkomsterna och utgifterna för staten respektive Åland preliminärt för 2008. Här följer några förtydliganden:

■ Nästa års landskapsbudget bör ligga kring 320 miljoner euro. Budgetförslaget presenteras först om en vecka.

■ Rätt så säkert är det att klumpsumma, flitpeng och åter-

Därför besökte Turunen Åland

Länsstyrelsen på Åland får ett nytt ”moderministerium” från årsskiftet – finansministeriet.

Hittills har länsstyrelsen sorterat under inrikesministeriet.

Det var orsaken till att understatssekreterare Juhani Turunen besökte landskapet i går. Han har en central roll i den förnyelse av regional- och lokalförvaltningen som Matti Vanhanens andra regering föresatt sig att genomföra i riket.

På Åland kommer förändringen inte att märkas. Men Åland har ändå en roll, berättar

Juhani Turunen – att möjligen föregå som gott exempel på centraliserad maktutövning.

– Utom det att egen lagstiftning förstås inte kommer att införas i regionerna i riket, förtydligade han.

Just nu jobbar en arbetsgrupp med att titta på hur de statliga funktionerna är organiserade på Åland.

– Åland är ett begränsat område där man kan provköra olika serviceformer. På det sättet kan vi få en modell för en modern form av kundservice. Hoppas att ni har modet och ambitionen att utveckla något bra! (ao)

förda lotteriskatter med mera inbringar 240 miljoner euro för Åland. Den här potten växer med cirka 10 miljoner euro jämfört med i år.

■ De skatter och avgifter som ålänningar och åländska bolag betalar till staten uppgår till cirka 295 miljoner euro. Av det betalas 215 miljoner till staten och 80 miljoner till landskapets budget.

■ Åland betalar alltså cirka 215 miljoner euro och får tillbaka cirka 240 miljoner euro nästa år.

■ Därtill har staten utgifter på grund av Åland, cirka 55 miljoner euro. Här ingår driftsutgifter för statens verksamhet i landskapet (12-15 miljoner euro), en schablonmässig åländsk kostnadsandel för statsförvaltningen i riket (8-10 miljoner euro), överföringar till de åländska primärnäringsarna och sjöfarten (cirka 40 miljoner euro) och av-

gifter till EU (cirka 2 miljoner euro). Ålands överskott till socialförsäkringssystemet dras bort (cirka 7 miljoner euro).

”Politisk fråga”

Juhani Turunen konstaterar att det här är en politisk fråga där han inte har någon åsikt.

– Om landskapsregeringen och regeringen i Helsingfors vill fortsätta diskutera en överföring av skattebehörighet till Åland så är det på deras initiativ.

Han kommer ihåg utredningen där han medverkade som svår.

– Bassiffrorna gick lätt att få fram. Problemet var vad vi skulle inkludera i siffrorna. Men finanschef Dan E Eriksson och jag var överens om att utredningens resultat motsvarade vår bild. Vi hittade inte på några siffror, säger han i dag.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Erik Hemming leder TV Ålands valdebatt. Foto: ERKKI SANTAMALA

Tv-sänd kommundebatt på fredag

■ I valrörelsens slutspurt sänder TV Åland en politikerdebatt på temat ”Såta vänner – goda grannar?”. Deltagarna i debatten kommer från Mariehamn, Lemland och Jomala och varje kommun skickar fem sex debattörer, en från varje parti.

Tre kommuner, fysiska grannar med varandra. Frid och fröjd? Växtvärk? Sneglingar in på grannens tomt? Ett åländskt ”Sibbo” på uppsegling? Medis en väckarklocka? Det är några av frågeställningarna i debatten, enligt ett pressmeddelanden från TV Åland.

Tv-debatten i Stadshuset i Mariehamn leds av Erik Hemming.

Programmet sänds fredagen den 19 oktober klockan 20.00 över Smedsbole, MCA, ip-tv och de största antennföreningarna. Det repriseras flera gånger under lördagen den 20 oktober, dock inte via Smedsbole. (as)

Massuppsägning gäller inte Åland

■ Tehy hotar med massuppsägningar runt om i Finland, men det gäller inte Åland. Hela 13.000 fackmedlemmar säger upp sig så att de lämnar arbetet den 19 november om man inte lyckas lösa lönekonflikten som råder innan dess.

Eftersom den åländska vårdpersonalen har andra avtal än de i riket gäller uppsägningshotet inte här.

– Men det kan påverka oss på Åland i de fall när det rör patienter som vi av olika orsaker skickar till riket, eftersom det kan bli nedsatt kapacitet där, säger Björn-Olof Ehrnström, förvaltningschef för Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

Ehrnström påpekar dock att ÅHS i detta fall kan vända sig västerut.

– Vi har möjlighet att skicka patienterna till Sverige i stället. Vi har redan upparbetade kanaler med Uppsala.

Ett område som dock kunde bli problematiskt är cancerpatienters strålbehandling.

– Ännu har Tehy inte preciserat exakt var de skall sätta in uppsägningar, men jag har svårt att tro att det kommer att gälla strålbehandlingen i Åbo. Skulle den avdelningen beröras skulle vi vara tvungna att använda våra kanaler med Uppsala, men det är inte så enkelt att bara flytta över en patient som redan har påbörjat sin strålbehandling i Åbo till ett annat sjukhus, säger Ehrnström. (ml)

Pensionärer kan få eget stöd

Socialdemokraterna tror sig ha hittat lösningen

Landskapsregeringen har inte lyckats hitta ett lämpligt stöd till folkpensionärerna. Men nu kan sossarna ha löst problemet: ett separat utkomststöd riktat till de fattigaste pensionärerna.

En form av utkomststöd som inte påverkar andra inkomster. Det är socialdemokraternas förslag till lösning på det problem som landskapsregeringen tampats med de senaste månaderna.

För att kunna ge de fattigaste pensionärerna mer i plånboken föreslår socialdemokraterna att ett separat stöd tas fram inom ramen för lagstiftningen om utkomststöd. Till skillnad från det allmänna Ålandstillägget, som tidigare diskuterats, påverkar utkomststödet inte exempelvis bostadstillägget eller skattesat-sen.

– Vi kan utforma det som vi vill eftersom vi har egen be-hörighet. Pensionen ska inte påverkas om stödet inte är be-skattningsbart, säger **Eva Ring-wall** (s).

Det nya utkomststödet är tänkt att vara större än det ”vanliga” utkomststödet och ska inte ha karaktären av ett till-fälligt stöd.

– Det måste vara en större grunddel och hushållens fak-tiska utgifter ska beaktas.

Dyrt i början

Idén om det nya stödet kläcktes för bara någon vecka sedan.

– Därför hinner vi inte få med

det i den ordinarie budgeten för nästa år. Det får bli i en till-läggsbudget i sådana fall, säger **Christian Beijar** (s).

Socialdemokraterna vet ännu inte hur mycket det kommer att kosta. Nästa steg blir att tillsätta en arbetsgrupp som ska under-söka den saken. Tanken är att det nya stödet ska vara en sub-jektiv rätt och att landskapsre-geringen ska kompensera kom-munerna för utgifterna som stödet för med sig.

– Till en början kan det bli en ganska stor kostnad. Men den minskar med åren eftersom de som har varit hemmafruar och bara har folkpension blir färre framöver, säger Ringwall.

Christan Beijar säger att den grupp ålderspensionärer som

lever under den relativa fat-tigdomsgränsen består av cirka 500 personer och han poäng-terar att socialdemokraterna prioriterar den här frågan.

– Sedan när vi vet kostnaden får vi ta ställning till vilka om-fördelningar som kan göras i budgeten.

Positiva reaktioner

I måndags hölls en debatt om äldreomsorgen och socialde-mokraterna presenterade då sin idé.

– De andra partierna var ny-fikna och positiva, säger Chris-tian Beijar.

Sossarna hoppas också kunna inkludera sjukpensionärer i sys-temet och man väntar på rap-porten från Åsub som den grup-

pens ekonomiska situation.

I en insändare förra veckan föreslog **Sirpa Eriksson** (lib) att man ska hjälpa de fattigaste pensionärerna genom att höja vårdbidraget. Eva Ringwall tror dock inte på det förslaget.

– Det är inte alla som får vård-bidrag. Dessutom är det inte vår behörighet.

Några större nackdelar med förslaget om ett utkomststöd för folkpensionärer har social-demokraterna inte hittat.

– Möjligtvis kan vissa uppleva det som att de går och tigger pengar. Därför borde vi ha nå-got annat namn på stödet, säger Beijar.

Sitter på lösning-en? Social-demokraterna vill ge folk-pensionärerna en ny typ av utkomststöd. Förslaget presenterades i går av lag-tingskandida-terna Christian Beijar och Eva Ringwall.
Foto: ERKKI SANTAMALA

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Bättre tv-debatt under repriserna

Åland 24:s partile-dardebatt som sändes i måndags hade pro-blem med ljud och bild. När program-met sänds i repris i dag, torsdag och fre-dag klockan 18.30 ska proble-men dock vara avhjälp-ta.

Det dåliga ljudet och bilden berodde på skillnader i tekni-

ken mellan Åland 24:s och Ålands radio och tv:s ut-rustningar. Nu har bolagen hittat ett sätt att samköra ut-rustningarna.

Under gårdagen lades de-batten ut även på Åland 24: s hemsida, www.24.ax och så finns den på ip-tv. (as)

Sök till Tekniska fakulteten vid Åbo Akademi! Höstintagning NU!

Processteknik | Datateknik | Informationsbehandling | Informationssystem

Tekniska fakulteten och Åbo Akademi finns till för dig. Studie- och karriärmöjligh-terna är oerhört många.

Ansökningshandlingarna bör vara Åbo Akademi tillhanda **senast den 15 november 2007 kl. 16.15** och de som antas påbörjar sina studier redan **den 4 januari 2008**. Antagning sker på basis av betyg.

Finskspråkiga studenter med goda kunskaper i svenska antas utan språkprov (se www.abo.fi).

Vi erbjuder utbildning med såväl bredd som djup. När du väl fått din examen är vägen öppen till spännande arbetsuppgifter både i Finland och utomlands. Är det inte det du söker?

Läs mera på www.abo.fi eller kontakta per telefon fakultetens studiechef Ulla Bäckström tfn 02 2154461 eller ledande studiekoordinator Harriet Kurtén tfn 02 2154113 eller via e-post: studinfo@abo.fi

Observera att ifall du har tagit emot en studieplats för läsåret 2007-08 kan du inte söka nu. Nästa antagning till Åbo Akademi sker våren 2008.

Studier, arbete och vänner i internationell toppmiljö på svenska.
www.abo.fi

tfn: +358 (0) 2 215 31 | e-post: studinfo@abo.fi | adress: Tavastgatan 13, FI-20500

Rederiaktiebolaget Eckerö har sedan år 1961 drivit bilfärje-trafik mellan Sverige, Finland och Åland. Bolaget har idag ca 9 600 aktieägare. Moderbolaget Rederiaktiebolaget Eckerö består av fyra helägda affärsområden samt det börsnoterade dotterbolaget Birka Line Abp. Dessa bedriver verksamhet inom sjöfart och turism. De helägda affärsområdena Eckerö Linjen, Eckerö Line, Williams Buss och Algots Varv drivs i separata dotterbolag. Dotterbolaget Birka Line Abp bedriver tillsam-mans med dess dotterbolag Birka Line Svenska AB kryss-ningsverksamhet medan verksamheten i dess dotterbolag Birka Cargo Ab Ltd består av fraktverksamhet. Koncernens proforma omsättning uppgick år 2006 till cirka 212 miljoner euro och antalet anställda till cirka 1300.

Rederiaktiebolaget Eckerös övergripande vision är att kon-cernen skall vara en tillväxtmotor inom åländsk shipping och turism. Bolagets huvudsakliga strategi är att utnyttja koncer-nens kompetens inom shipping och turism för att ge sina ägare god avkastning på investerat kapital och växa med bibehållen lönsamhet.

Rederiaktiebolaget Eckerö äger för närvarande 69 % av aktierna och 65 % av rösterna i Birka Line Abp. Målsättningen är att öka andelen i Birka Line Abp till 100 %.

ECKERÖ LINJEN

BIRKA CRUISES

ECKERÖ LINE

BIRKA CARGO

WILLIAMS

Följ med oss in i framtiden

Teckna aktier i Rederiaktiebolaget Eckerös nyemission

Nyemissionen riktar sig till Rederiaktiebolaget Eckerös aktieägare samt till de Birka Line Abp:s tidigare aktieägare som sålt aktier till Rederiaktiebolaget Eckerö enligt köpeanbudet våren 2007.

Inledningsvis erbjuds totalt 200 000 aktier till Rederiaktiebolaget Eckerös aktieägare samt totalt 200 000 aktier till Birka Line Abp:s tidigare aktieägare enligt köpeanbudet våren 2007. Teckningspriset är 42 euro per aktie och teckningsberättigade kan fritt välja antalet aktier de vill teckna. I fall av överteckning kan antalet aktier som kan tecknas begränsas.

Teckningstid: 3 oktober – 23 oktober 2007

De flesta teckningsberättigade får ett brev med instruktioner av sin bank. Om ni inte får sagda brev kan ni i första hand kontakta er bank alternativt Sampo Bank (servicenr 0200 2570).

Emissionsprospekt med fullständiga villkor för emissionen finns tillgängligt på Rederiaktiebolaget Eckerös kontor, Torggatan 2 samt på bolagets hemsida www.rederiabeckero.ax

Välkommen att investera för framtiden i vårt åländska rederi!

Rederiaktiebolaget
ECKERÖ

VALET 2007

Avlopp, äldreboende och fler dagisplatser

Tunga investeringar väntar Sund

SUND

Det föds allt fler barn i Sund och nu måste nya dagisutrymmen hittas. För bara ett år sedan lade det privata dagiset Lysmasken ner på grund av för få barn.

– Vi skall försöka finna nya utrymmen i den äldre delen av daghemmet i Tosarby, säger kommunstyrelsens ordförande Michael Donalds (lib).

Förra året föddes 14 barn i Sund, hittills i år är födelsesiffran 17.

Bara ett år efter att det privata dagiset lade ner och några år efter den bittra dagisstriden i kommunen, när kommunens dagis i Finby lades ner, måste man nu alltså inrätta nya dagisplatser.

Bygga om inuti

I kommunens daghem i Tosarby finns idag en avdelning för 20 barn från fyra år och uppåt, samt en syskongrupp med 15 platser för 0-6 åringar.

– Vi skall tillsätta en arbetsgrupp som skall se på lösningarna, en idé är att ta i bruk de två lägenheter som finns i det gamla huset. De måste ändå göras någonting åt, säger Michael Donalds.

Han hoppas det kan ske utan de konflikter och slitningar som förekom förra gången.

Tallgården förstoras

Men det första han tänker på som måste åtgärdas är äldreomsorgen.

– Vi har haft arbetsgrupp som föreslår att vi bör bygga ut äldreboendet Tallgården. Den tog också fram ritningar och en kostnadsberäkning på fem miljoner euro. Jag som kan det här med hus, ser att här är bara tvunget att göra någonting. Det gamla huset måste också rustas upp, säger arkitekten Donalds.

Bättre skolgård

Skolan i Finby står inför en upprustning av skolgården.

– Det sker redan nu med gott bistånd av föräldrar. Vi

Fakta/Sund

Antal invånare: 1.033
Antal röstberättigade: 761
Röster i lagtingsvalet 2003: 520

Största arbetsgivaren: kommunen, museibyrån och golfbanan

Skatteprocent: 18,5

Bokslut 2006: 67.200 euro i överskott.

Detta visste du inte om Sund:

Kommunen har firat sitt 680-års jubileum. Det var i början av 1300-talet kommunen först nämndes i skrift. Det finns också många gamla bosättningar från bronsåldern och ända tillbaka till stenåldern.

– Sibby är en av de äldsta byarna och var en huvudby i norra delen av Sund, säger

Karl-Anders Berglund om sin hemby. Och vi har alltid varit under någon överhöghet. Först pinade fogden på Kastelholm folk, sedan kom Bomarsund och nu är det EU. Källor: Åsub, kommunens hemsida, kommundirektören

hade en välbesökt talka i lördags och vi har också påbörjat en idrottsplan bakom skolan. Det här är inte en tungt välgående utmaning, men en angelägen sak.

Avloppet hetast

Den hetaste frågan just nu i kommunen är avloppsfrågan.

Sunds kommun har satt sig på tvären i det kommunala avloppsbolaget Norra Ålands avloppsvatten ab, samägt med Finström och Saltvik. Sund vill inte betala mer för avloppsvattnets överföring till Mariehamn, än vad de andra kommunerna betalar, torts att man ligger längst bort.

Det har gått så långt att Finströms kommun i ett ilsket brev hotar med att sätta bolaget i likvidation om inte Sund ger med sig.

– Finströms senaste utspel är mest retorik. Vi hoppas landskapet kommer med ett förslag som löser frågan och hjälper oss att koppla in oss på ledningen. Men en stor satsning är de särskilda lösningar som krävs för utbyar som Hulsta och Mångstekta.

Avlopp. Kommunstyrelsens ordförande Michael Donalds ser avloppsfrågan som en av de stora satsningar som Sunds kommun står inför. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Investeringsbehoven är stora i Sund.

– Det finns inga realistiska möjligheter att klara av allting, utan det gäller att prioritera rätt. I praktiken ställs avloppsledningar mot åldersvård och det blir en svår sak.

Har ni investerat för lite tidigare år?

– Det kan man nog säga, Tallgårdens utbyggnad har varit aktuell i många år. Men att antalet barn ökar igen har ingen kunnat förutse.

Michael Donalds är relativt ny i kommunen och fick en rivstart i kommunpolitiken när han valdes in till styrelsen efter förra valet. Nu ställer han upp i kommunalvalet för liberalerna, vars åtta kandidater har bildat valförbund med lista A:s två kandidater.

Centern och de obundna har

Större dagis. Daghemmet i Tosarby måste få fler platser. Det kanske kan lösas utan utbyggnads om nya utrymmen i det gamla huset, före detta skolan, kan utnyttjas.

gått samman i kommunalvalet under namnet Sunds lista, och har också tio kandidater sammanlagt, medan socialdemokraterna har fyra kandidater.

Äldreboende. Sunds äldreboende och servicehus, Tallgården, måste byggas om och ut. Fem miljoner för projektet är en summa som nämns i en utredning. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

De 24 kandidaterna kämpar om 13 platser i fullmäktige, vilket är två platser färre än vid förra valet. Sammansättningen i fullmäktige i Sund är

nu fem centerledamöter, fyra liberaler, tre från lista A, två sossar, och en obunden.

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax

Fullmäktiges ordförande:

Fler bostadstomter behövs

Fler tomter för egna hem och kanske också fler kommunala hyreslägenheter.

Det är önskemål som kommunfullmäktiges ordförande, Karl-Anders Berglund (c) för fram.

Han har nu varit med i två mandatperioder och ställer upp i valet en gång till, denna gång för Sunds lista.

– I kommunalpolitiken tycker jag inte man behöver driva så

hård partipolitik, och det har inte varit så heller den sista tiden. Alla jobbar för Sunds bästa.

Han tycker det fungerat bra i kommunen den senaste mandatperioden.

– Saker vi fått klara är vatten till Prästö och bostadsområdet där, och skolan byggdes om. De besluten var i princip tagna redan. Sedan har vi avloppsprojektet som jag hoppas lösa sig på ett bra sätt.

Karl-Anders Berglund tycker

Sund är en fin kommun att bo i, och han vill ha mer inflyttning.

– Vi har ännu en del tomter kvar på Prästö, men jag ser gärna att vi kan ordna fler tomter. Vi har ett industriområde mitt emot Sportkila som ännu är oplanerat. Det bör vi planera så vi har något att erbjuda företagarna.

Turismsatsning

Han vill också ha en fortsatt satsning på turismen i den sevärdhetstäta kommunen.

– Vi ser fram emot byggandet av besökscentret i Bomarsund. Det blir ett lyft för Bomarsundsområdet och vi hoppas landskapet sätter av pengar till det och att Kastelholmsområdet hålls igång och att det blir verksamhet och liv och rörelse på kungsgården.

Karl-Anders Berglund har också en uppmaning till de röstberättigade i kommunen:

– Gå och rösta!

ULF WEMAN
ulf.weman@nyan.ax

Välkomnar. Karl-Anders Berglund öppnar gärna dörren till Sund. Fler tomter och större satsning på turism och företagande, hör till hans önskemål. Foto: ERKKI SANTAMALA

Hallå där...

Hallå där Anders Englund som i flera av sina tidningsannonser inte nämner vilket parti han kandiderar för i lagtingsvalet.

Vilket parti kandiderar du för?

Varför berättar du inte det i dina valannonser?

– Utrymmet i annonserna ska räcka till att berätta det man vill berätta och då ryms inte allt med.

Är det förklaringen?

– Det är den ena. Den andra är att jag kommer från en kommun (Vårdö) där man inte har några partibeteck-

ningar. Jag försöker vara mig själv.

Är det det du vill signalera genom att lämna bort partinamnet?

– Jag är min egen och har ett gott samarbete med alla andra.

Är en röst på dig i lagtingsvalet en röst på centerns politik?

– I det stora hela ja. Jag brukar ju ta mig friheten att välja själv hur jag ska rösta i lagtinget. Det kommer jag att fortsätta göra.

Partipiska är inget för dig?

– Det lönar sig inga på mig nej. (Skratt).

Hur ska man veta vad

man får om man röstar in dig i lagtinget?

– Det står i annonserna, eller så kan man ta telefonen och ringa. Dessutom står jag bakom centerns utskick.

Varför har du valt att bli medlem i centern?

– Jag står bakom så gott som allt i partiets program. Dessutom är det bra att vara med i det parti som är störst. Om man kan övertyga många att driva samma politik som en själv så är det bra. (Skratt).

ANDERS SIMS

anders.sims@nyan.ax

Annonsera i den tidning du själv läser!

Nr. 24
Nr. 575
Clas Öfverström

Stefan Isaksson

52 Lagtinget
524 Kommunfullmäktige
Centern för Ålands bästa

OMTANKE
ÄR VIKTIGT FÖR MIG.

LAGTINGET 185
STADSFULLMÄKTIGE 530

CHRISTIAN BEIJAR
Socialdemokraterna

GLADA OCH AKTIVA ÄLDRE.
www.socialdemokraterna.ax

ERFARENHET | KUNSKAP | VILJA

LAGTINGET 170
STADSFULLMÄKTIGE 509

BARBRO S

RÖSTA.

Jag vill att ungdomar skall trivas på Åland!

Det kan vara bra att ha en i lagtinget som vill kämpa för högre studie-stöd och större fritidsutbud för ungdomar

Företagare behövs för välfärd och omsorg

Kjell Mattsson
Ålands Lagting: 116
Stadsfullmäktige: 613

liberalerna
SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

Rösta in Tommy!

LAGTING 86
KOMMUN 527

liberalerna
SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

Kravspecifikation? Bokningssystem?
Testfall? Agile-metoder?
Användare?
Papperlöst? Trådlöst?
Elektronisk?
Jag tycker det är dags att landskapet drar upp en IT-strategi. Ett strategidokument som visar på hållbar utveckling skulle kunna spara både skattemedel och miljö. Många fina ord om det papperslösa samhället har nämnts men nu tycker jag att det är dags att göra något konkret. **Håller du med?**

Sune Eriksson
Lemland

Jag vill lysa med min närvaro - inte frånvaro

I LAGTINGET SKRIV 132
I KOMMUN-VALET SKRIV 504

liberalerna
SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

En röst på mig är en röst för ökad trygghet

Jag vill fortsätta mitt arbete

- mot knark och kriminalitet
- för ökad trygghet och bra omsorg
- för hållbar utveckling
- för en balanserad språkpolitik
- för en personalpolitik inom kommunerna och landskapet som ger trygghet, inflytande och glädje i arbetet

Med ditt förtroende kan jag fortsätta med detta

Åke Mattsson
FINSTRÖM

LAGTING 81
KOMMUN 514

liberalerna
SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

Vadar i ett potpurri av färger

Snart är vintern här. Snart, snart har världen tappat sina färger. Men än finns tid att njuta av naturens grällhet.

Jag går ut på en promenad med ett mål framför ögonen: att samla höstens kulörer. Jag vill påta ner dem i min ficka och plocka fram nyponröda och kastanjefärgade känslor i november när världen är svart och grå.

Sparkar i lövhögar, snubblar över murkna vattendränkta rötter. Hösten rasar omkring mig, tar sig in i mina porer och slår mig till marken. I dag är världen galen. I dag kastar den färg i ansiktet på mig. Jag vägrar att ducka.

En orange katt på jägarstråt upptäcker att den för en gångs skull är osynlig. En ensam fjäder mot gula löv skvallrar om god jaktlycka.

Ett höstens potpurri. Och världen är galen.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 469

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn: 528 470

RECEPT: HÖSTPOTPURRI

Samla valfritt antal löv. Mät upp i en lagom stor kastrull. Tillsätt fixativ och kryddor. Rör runt med en träslev. Eteriska oljor kan med fördel tillsättas. Lövblandningen placeras i papperspåsar som förvaras på en torr plats minst en månad. Skaka dem ibland. Öppna och njut av hösten.

VÄRMANDE

L.Brador
WORKWEAR

LAGER-RENSNING
-40%
på utgående modeller

ERBJUDANDE

Byxa + bälte
50,- (Byxa 54,00
Bälte 7,50)

Skaljacka
Vattentät, vindtät
med hög andas-funktion,
infällbar huva i orange
varselfärg, 100% polyester

105,-

Skalbyxa

Sidoöppning med drag-
kedja, förböjda knän, reflex-
passpoal på baksida av ben

71,-

Vinteroverall
99,-

BÅT & FRITIDS
VARUHUSET

TRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID
SKOGSBRUK • BÅT • KLÄDER & SKOR
TFN *28 011, BUTIKEN 28 160, TRÄDGÅRD 28 162,
RESERVDELAR 28 161 ÖPPET: VARD. 8-17,
TORSD. 8-19, LÖRD. 9-14

www.byggvaruhuset.ax

ÅLANDS NATIONALEKONOMI & SKATTER

Ur Stadsrådets kanslis publikationsserie 11/2006 "Europeiskt självstyrelse i omvandling", Bertil Roslin:

RÄTTELSE

”Där budgetmakt och skattebördighet skilts åt fungerar inte den medborgerliga kontrollen av utövande av budgetmakten. Har man rätt att besluta om utgifter borde man också kunna anvisa behövliga inkomstkällor. Endast så kan den offentliga sektorns expansion tyglas.”

KAN DET SÄGAS KLARARE OCH BÄTTRE?

I så gott som alla 20-tal microstater i Europa har man även beskattningsrätten och dessutom bättre ekonomi än moderlandet.

BIRGITTA JOHANSSON

Ålands Framtid r.f.

LAGTINGET
196

STADS-
FULLMÄKTIGE
636

TÄNK SJÄLVSTÄNDIGT!

Kaj

Stridbar, språkkunnig, representativ,
kulturengagerad, kontakter över
alla språk- och partigränser

Nr 154
Lagtingsvalet

DE STORA UTMANINGARNA I LAGTINGSVALET ÄR ATT KLARA:

- Omsorgen om våra äldre som ökar i antal
- Det växande behovet av hälso- och sjukvård
- De stora klimat- och Östersjöfrågorna

Skall vi klara dessa stora framtidsfrågor måste Åland ha en stark ekonomi. Det förutsätter fortsatt hög sysselsättning och ett framgångsrikt och lönsamt näringsliv. Men det krävs också ett aktivt arbete av kunniga politiker med gott omdöme

Kaj har hjärtat på rätta stället!

★★★★ **KALMERS** ★★★★★

KAMPANJ HELA OKTOBER

BYGGA & BO

Torktumlare

WT 46E301DN

Energi-
effektivitets-
klass **B**

- Kapacitet 7 kg
- Elektronisk fuktavkänning
- LC-Display för resttidsvisning
- Belysning i trumman
- Lysdioder visar hur torr tvätten är och när filtret behöver rengöras
- Skrynkeltskydd

Tvättmaskin

WM 14S460DN

Energi-
effektivitets-
klass **A**

- Kapacitet 8 kg
- 1400 varv/min
- Specialprogram: Outdoor, PowerWash. Supersnabb 15
- Stor lucköppning
- Ljudsignal, justerbar
- Skumavkänning

Rek riktpriis € 1830

paket pris € 1400

Erbjudandet gäller så långt lagret räcker. Priset gäller endast mot avhämtning

VIKINGAGRÄND MÅN-FRE 8-17 LÖRD 10-14
TEL 12 012 WWW.KALMERS.AX

Häng med MOTIONERA och vinn!

På promenad. När Anneli Kjällgren är ute med sin hund brukar det ta ungefär en timme.
Foto: JOHAN LARSSON

"Om jag inte går blir jag stel i kroppen"

Nyan träffar veckans motionär precis vid Mariehamns begravningsplats. Anneli Kjällgren är ute och går varje dag. Vanligtvis med sin hund, men så inte idag eftersom den ligger hemma och är sjuk.

Hur ofta är du ute på promenad?

– På morgonen 30 minuter och en timme mitt på dagen. Nu är jag ute på min eftermiddagspromenad.

Oj, det var mycket. Är det din hund som brukar pusha dig?

– Jo, absolut.

När började du?

– Sen jag skaffade min hund så det har varit i fyra år.

Blir inte hunden trött?

– Innan vi är ute och går är de lugna och stillsamma. Sedan vill de iväg och har bråttom. Efteråt är de nöjda och sover lite. Då gör jag annat.

Har du märkt någon skillnad med din hälsa sedan du började promenad?

– Jag orkar mer. Jag går ganska sakta men det spelar ingen roll. Om jag inte går blir jag stel i kroppen.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Motionskort finns att hämta hos:

- Ålands TV
- GeFoto
- Sportcenter
- Träningsverket
- Telebutiken
- Mariebad
- Avancia
- Expert Strandbergs
- Viking Line Storagatan
- Snickarbyxan

och på följande ställen:

- Nya Åland
- Godbyhallen
- Vikingahallen
- Bollhalla
- Idrottsgården
- Baltichallen

• FRITIDSKLÄDER •

Fleece

29,90€

TEL. 15 561

SNICKARBYXAN

Ålandsvägen 35

www.traningsverket.fi

TRÄNINGSVÄRKET

Träning för alla.

Ålands modernaste träningscenter!

ÖPPETTIDER

Må/On/To	09.00 - 21.00
Ti	06.45 - 21.00
Fre	06.45 - 20.00
Lö	11.00 - 16.00
Sö	12.00 - 16.00

info@traningsverket.fi ☎ +358 18 23003

MARIEBAD

MARIEHAMNS STAD

Badhuset för motion och rekreation.
Relaxavdelning för grupper.
Tfn 531 650

MOTIONS KORT

MOTIONERA 1.9-31.10 OCH VINN 150€

1)	2)
Datum:	Datum:
3)	4)
Datum:	Datum:
5)	6)
Datum:	Datum:
7)	8)
Datum:	Datum:
9)	10)
Datum:	Datum:
11)	12)
Datum:	Datum:
13)	14)
Datum:	Datum:
15)	16)
Datum:	Datum:
17)	18)
Datum:	Datum:
19)	20)
Datum:	Datum:

Skriv datum i en ruta för varje gång du motionerat minst 30 minuter. Anteckna också vad du gjort, exempelvis promenad 2 km. När du fyllt i hela kortet och skickat in det till Nya Åland deltar du i dragningen av **fina priser**, eller vad sägs om ett presentkort värt **150 €**. När motionskortet är fullt börjar du på ett nytt och ökar därmed din vinstchans!

Ditt motionskort skickar du till Nya Åland, PB 21, 22101 MARIEHAMN eller lämnar in det till vårt kontor på Uppgårdsvägen 6. Du har tid på dig att fylla i motionskortet 1.9-31.10.2007. Korten bör vara Nya Åland tillhanda senast måndagen den 5.11.2007. **LYCKA TILL!**

Viking Club erbjudande med Ålandsfärjan

BILPAKET
Personbil + 1-5 personer

10,80

Produktkod ÅCBIL
Enkelresa 5,40
Gäller 1.9-31.12.2007

VIKING LINE
www.vikingline.ax

Ålands Idrottscenter

ÖPPET

Vardagar kl 12.00-22.00
Helger kl 12.00-18.00

MORGONSIM

Kl 06.00-10.00 tisdag & fredag
Kassan stänger en timme före

Tel 41 555

Namn:

Adress:

Telefon:

Nya Åland
☆☆☆

MP3-spelare

39€

Storagatan 6
tfn 27 448
www.telebutiken.ax

Köksartiklar med Disney-motiv

Vi är inte nöjda förrän du är nöjd...

ÅLANDS TV

Storagatan 9 Tfn 12 629

DIN SPORT & FRITIDSBUTIK!

79€
Norm. pris 109 €

Columbia Sportswear Company

SPORT center

NORRAGATAN 5
tfn 16 489, fax 16 589.
Öppet 9-17.30 Lörd. 10-14

Motion ger kraft och glädje!

Åland AVANCIA Sportcenter

Strandgatan 31, tfn 15 215, fax 15 226
www.avancia.nu

Stans största urval av **FLAT-TV:n**

Betala bekvämt med **EXPERTKREDIT**

expert

STRANDBERG

vardagar 9-17
lördagar 10-14

Liten kamera till slimmat pris

SAMSUNG

Digimax L70

7,1 milj pixel
2 års garanti
Stor skärm
inkl originalväska

199€

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torggatan 13 A, tel 14 623
www.gefoto.fi

Sportande kandidater om idrottens framtid

Insatta i idrott. Bland årets lagtingskandidater finns en hel del idrottsaktiva. Här står sex av dem, alla med förgreningar till olika sporter. Från vänster: Harry Jansson (Åf), Henrietta Hellström (ob), Lillan Holmberg (fs), Bjarne Blomster (c), Tony Asumaa (lib) samt Göte Winé (s).

På söndag är det dags för lagtingsval och på samtliga partiers listor finns välkända idrottsprofiler. Nyan träffade sex kandidater som alla har förgreningar till varsin sport.

Vänd sida och se vad de tycker är Idrottsålands viktigaste fråga, om regeringen borde satsa på alla ideellt arbetande och var de ser en utveckling i den idrott de själva brinner för.

Och hur ställer de sig egentligen till en eventuell motorbana?

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Foto: FREDRIK TÖRNROOS
foto@nyan.ax
tfn 528 470

ÅLANDS FRAMTID

Harry Jansson

Harry Jansson kandiderar för Ålands framtid, är kommundirektör i Jomala samt ordförande för Ålands skid- och skidskyttecentrum ab:s styrelse.

Vad är Idrottsålands viktigaste fråga just nu?

– Det övergripande är att gå vidare på öspelstanken och få Åland till en egen idrottsnation i den takt idrottsrörelsen själv vill. Det går inte att besluta på politisk nivå, utan det måste komma från rörelsen, men Ålands framtid vill utreda vad det skulle innebära. Vi inspireras av bland annat Färöarna som varit sin egen fotbollsnation sedan 1990. IFK har ju visat att allt är möjligt.

Varför en egen idrottsnation?

– För oss som vill marknadsföra Åland på alla möjliga sätt finns ingen bättre profilering än idrotten. Allt kommer tillbaka till samhället. Se bara på beachvolleyturneringen i somras vilket genomslag det blev när den syntes internationellt.

– En mer dagsnära fråga är att utveckla den fysiska aktiviteten för hela befolkningen. Vi står nära en hälsofara genom fetma på grund av ohälsa. Det måste ta sin början redan i skolan där man kan utöka den fysiska rörligheten. När man ser till vilket datorsamhälle vi har, där barnen sitter vid datorn efter skolan, måste man tänka på konsekvenserna på lång sikt och ta en ny ställning till hur den fysiska aktiviteten ska hindra framtida problem.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Det är den allmänna hälsan jag vill jobba för genom att titta på hela utbudet. I gymnasieskolan till exempel, borde elevernas fria kurser hållas på samma tider för att ge dem möjlighet att träna regelbundet på skoltid, det handlar om ett helhetstänkande. Genom att bland annat utveckla Ålands lyceums linje för idrott- och hälsa behöver vi heller inte skicka ungdomarna till Sverige så tidigt, utan ge dem möjlighet att satsa på sin idrott hemma.

– Vidare vill jag titta på hur motionen kan komma in i skolornas eftisverksamhet. Skoldagen är redan pressad varför man istället kanske kunde ha föreningsliv efter skoltid då idrottsanläggningarna inte är så hårt belastade. Ett eftis med betoning på rörlighet där man kan glädjas åt övervakad och meningsfull fritid efter skolan.

– En annan hjärtefråga för mig som har tre barn i olika åldrar, är att idrottsutbudet i dag är orättvist. Vissa barn har inte tillgång till alla sporter, något är snett när aktiviteter för dem kostar mer än för vuxna. Nu är mycket beroende på föräldrarnas inkomst, så där finns mycket att göra.

Hur kan man utveckla ”din” sport?

– Skidsporten har visat sin styrka genom att få till stånd ett skidbolag med ideella krafter, kommuner, företag och stöd från landskapsregeringen. Det visar att man kan bara man vill! Det är ungefär vad vi kan göra i dagsläget. En del drömmer om en skidtunnel, men det är svårt att få det att gå runt ekonomiskt. Enda chansen är att ett samlat näringsliv ser projektet som en del av den framtida besöksnäringen.

– Skidintresset är stort på Åland och så fort det finns snö är det fullt på banorna. Vi har också satsat vidare genom att låta dagisbarn och skolelever skida gratis och **Hasse Segersvärd**s skidbibliotek har verkligen visat vad man kan göra för sporten.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbetande.

– Det är en kommunal fråga. Varje kommun måste sätta sig ner och se vad som presteras ideellt och fundera på vad som händer om krafterna inte finns kvar i morgon. Då kommer man fram till att de resurserna aldrig går att ersätta. Ibland är det billigare att göra en extra insats.

– Folk ställer upp på egen tid med egna pengar, och det finns en gräns för alla. Man kan inte begära att föräldrar ska ställa upp på gränsen till utbrändhet!

OBUNDEN SAMLING

Henrietta Hellström

Henrietta Hellström kandiderar för obunden samling, arbetar vid Cityjuristen, är aktiv medlem i Ålands motorklubb samt dragracingförare.

Vad är Idrottsålands viktigaste fråga just nu?

– Det beror på vilken sport man tillhör och från vilken sida man ser det. En stor fråga som ligger nära till hands för mig är den fordonsrelaterade aktivitetsparken.

– Något man också borde ta itu med är jämställdheten, det är ett stort problem och det är ofta typiska ”tjejsporter” som blir undandömda.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Jämställdheten, se till att fördelningen jämnas ut och blir mer rättvis. Det är inte bara stora sporter som ska subventioneras, utan även mindre. All sport är bra sport, ungdomar gör något meningsfullt på sin fritid.

– Den fordonsrelaterade aktivitetsparken är viktig för mig och ger positiva ringeffekter i samhället. Jag har sett att det ger mycket folk som behöver till exempel servering och logi. Det handlar inte bara om 20 aktiva personer som kör, utan också om de 2.000-3.000 som besöker evenemanget och som ska sova, äta och handla någonstans. Parken är även viktig ur trafiksäkerhetssynpunkt då man kan använda den för till exempel halkkörning.

Hur kan man utveckla ”din” sport?

– Förverkliga parken. Det finns inga ställen att köra dragracing på, och då menar jag inte bara på Åland, utan i närheten. Det närmaste man kommer är Alastaro utanför Åbo och dit tar det sex timmar med båt och två timmar med buss. Närmaste permanenta bana i Sverige är Sundsvall.

– Sedan Tullinge raceway

i Stockholm lades ner har alla tävlingsbanor i Norden blivit hårt belastade, också beroende på en ökning av aktiva inom sporten, så jag är säker på att en bana på Åland skulle främja samhället. Blir det en bana här, vet jag att det kommer folk utifrån.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbetande.

– Det är alltid en svår fråga när man ska belasta frivilliga som man är så beroende av för att kunna genomföra sina arrangemang. Inom motorsporten krävs mycket personal på grund av säkerheten, och 99 procent är frivilliga som sätter ner massor med tid gratis.

– Visst ska man försöka avlasta dem och ge föreningarna en möjlighet att främja sina arbetande, men jag är inte säker på att det är landskapsregeringen som ska gå in och avlöna, det är inte hållbart i längden. Men det ska definitivt utredas, för den dagen de frivilliga stiger upp och går, går ingenting att genomföra.

Hur bör skolgymnastiken se ut?

– Jag tycker den har blivit sämre sedan jag gick i skola! Jag har en 12-åring och en 16-åring hemma och jag ser vad de fått göra. 12-åringen har aldrig gjort armhävningar och det borde vara grundläggande för ens kroppskänedom. Det är i och för sig bra med fotboll, innebandy och andra lagsporter som ger laganda, men det är svårt att lära sig en sport bra om du inte kan hantera din kropp.

– Det är säkert inte lika i alla skolor, men det är viktigt att kunna kontrollera kroppen eftersom det är grundläggande även senare i livet, för att till exempel sitta rätt på en kontorsstol. Framför allt ska all form av aktivitet uppmuntras!

5 SNABBA

MOTORBANA – En otrolig möjlighet att visa Åland för resten av världen och förhöjer dessutom trafiksäkerheten.

ECKERÖHALLEN – En jättefin anläggning som borde utnyttjas bättre.

PAF OPEN – Ett evenemang som visar hur stor en så jämställd sport som beachvolley kan vara.

ÖSPELEN – Jättefint arrangemang där olika öar har sitt eget spel, möts och skapar bra kontakter.

GOLFBANORNA – Golf är en väldigt bra sport, frågan är om landskapet ska subventionera så många golfbanor eller om det kunde vara mer marknadsstyrt.

LIBERALERNA

Tony Asumaa

Liberalen Tony Asumaa är ekonomichef på ASP Scandinavia och FIFA-domare. Han spelar gärna golf på sin fritid.

Vad är Idrottsålands viktigaste fråga just nu?

– Inom idrotten är det att IFK Mariehamn etablerar sig som ett ligalag i fotboll för det är Idrottsålands största ansikte utåt just nu. Det är viktigt rent pr-mässigt för Sportåland. Elitfotboll på toppnivå kostar pengar så de behöver goda samarbetspartners att bygga på för framtiden. No money, no funny.

Vad konkret kan en landsskapsregering göra åt detta?

– Sponsoring är en privat näringslivsfråga men landskapet kan bidra rent infrastrukturellt genom att upgradera WHA till liga- och UEFA-standard. Annars riskerar IFK spela internationella matcher i Åbo eller Stockholm. Där har man en stor uppgift.

– Sedan är det anläggningarna inför öspelen 2009 som behöver uppgöras. Det ser ganska bra ut men man måste försöka få näringslivet med mera att sponsora anläggningar. Ett visst stöd för anläggningar behövs alltid från landskapsregeringen för att projekt skall förverkligas.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Den största frågan är gymnastiken i skolan. Jag tycker mig skönja en klar trend att barn och ungdomars hälsa har försämrats. Samtidigt har skolgymnastiken minskat och datoranvändningen ökat. Jag menar absolut att timtalen för gymnastik måste ökas så vi får friska och välmående barn. Får vi det kommer detta att återspegla sig i skolan och övriga ämnen. Man vet ju att om tränar blir man fräschare och klarare i tanken.

Förslag?

– Öka timantalen i form av klubbverksamhet efter skolan och anställ kompetenta gymnastiklärare. Ett problem att barnen slutar vid 13-tiden och föräldrarna vid 17.00. Det behövs tillägsresurser efter skolan, ett sorts idrottseftis.

5 SNABBA

MOTORBANA – Motorbana i sig är ok om kraven som ställs på den uppfylls.

ECKERÖHALLEN – Den uppfyller sin funktion för svenska idrottsturister på helgerna.

PAF OPEN – Synd att det inte blir av nästa år.

ÖSPELEN – Satsa hårt på öspelen för att förbättra placeringen i medaljligan.

GOLFBANORNA – Finns det ekonomiska förutsättningar för en golfbana till, så varför inte?

– Sedan vill jag jobba för förebyggande friskvård. Företag kan idag ge sin personal 200 euro skattefritt per år i form av motionssedlar. De fungerar som dagens lunchkupper – mot uppvisande av kupong får du träna på vissa utvalda ställen. Detta finns inte i denna form på Åland och det är något att bygga vidare på. Det medför mindre sjukfrånvaro och ökad produktivitet för företagen.

Hur kan man utveckla ”din” sport?

– Vad jag tycker man borde införa är etiska och moraliska regler för lag, spelare, ledare och framförallt föräldrar. Det blir färre och färre fotbollsdomare och till slut blir det inga matcher bland barnen. Det finns föräldrar som gapar och skriker på domare och om det är domarens första match blir det kanske också den sista. Det blir bara grövre och grövre, man har ingen respekt längre.

Hur löser man detta? Är det bara mer pengar som gäller?

– Det handlar inte om pengar utan värderingar. Mentala resurser. Det är en jättestor och viktig grej och det är synd om man inte kan spela fotboll på grund av att det inte finns domare. Det är otroligt att unga blir mobbade i skolan för att de är domare. Vi måste öka respekten för varandra både på och utanför idrottsplanen.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbetande.

– Landskapet kan stödja anläggningar och infrastruktur. Där har landskapet sin roll samt att subventionera åländska idrottares resor så att det inte står och hänger på det för att vi ska kunna prestera utanför Åland. Idrottarna är mycket god pr för Åland.

– Vad gäller ideellt arbete så finns det föräldrar som köper sig sig fria från detta. De betalar hellre än att göra saker. Landskapet ska inte bidra till ideellt arbete utan det är de föräldrar som köper sig fria som ska bidra. Det ska vara idrott på lika villkor.

5 SNABBA

MOTORBANA – Ja, om man har miljövänligt bränsle.

ECKERÖHALLEN – Kommer att bli ett stort bekymmer inom loppet av några år.

PAF OPEN – Bland det roligaste som hänt på senare år.

ÖSPELEN – Det bästa som hänt i idrottssväg.

GOLFBANORNA – Här krävs det en noggrann avvägning om vart golfintresset är på väg i stort innan en ny bana byggs.

CENTERN

Bjarne Blomster

Bjarne Blomster är vd för Carl Rundberg AB och har ett hjärta som klappar för skogen. Han är aktiv orienteringsmotionär och centerpartist. Det är första gången han ställer upp i valet.

Vad är Idrottsålands viktigaste fråga just nu?

– På Åland finns det i dag ett antal anläggningar med god standard och vi måste garantera tillgängligheten för flickor och pojkar, damer och herrar. Hälsa och motion är en framtidsinvestering.

Vad finns det att jobba med?

– Vi har goda anläggningar men den stora utmaningen är öspelen 2009. Vi ska med ära kunna ta emot alla. Det är en angelägenhet för både idrotten och turismen.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Dagens moderna it-samhälle minimerar barn och ungdomars rörelsemöjligheter. Jag anser att man genom attitydförändringar hemma, på dagis och i grundskolan kan få barn och ungdomar att aktivera sig och intressera sig för hälsa och motion. Utbildning av idrottsledare på Åland gynnar folkhälsofostran. Man måste premiera de ideella insatserna som tyvärr har gått ner.

Hur kan man utveckla ”din” sport?

– För tio år sedan hade vi god standard men nu har krafterna trytt lite. Detta måste vi rätta till genom att få nya ledare och ny inspiration. Jag menar att orienteringskunskap

lär människan att kunna ströva i okänd mark. Man måste introducera orientering i lågstadiet. För att utveckla sporten är föräldraengagemang av största vikt.

– 2010 arrangerar vi Finlands Svenska Orienteringsförbund Orienteringsmästerskap med 1.000 deltagare och då behöver vi mer resurser, ökat ungdomsarbete och mer utbildning. Vi har dessutom delvis brist på avlönade ledare.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbete.

– I dag får idrotten nöjaktiga stöd. Utöver detta kan det nog vara mer. Jag anser att man bör öronmärka pengar för ledarutbildningar. Den potten bör inte tas från den som redan finns. Ökat motionerande och idrottande minskar risken för ohälsa och droganvändande.

Hur bör skolgymnastiken se ut?

– Vi bör anpassa läroplanen för bedrivande av motion och idrott. Något jag tror skulle kunna utvecklas är eftermiddagsaktiviteter efter skolan. Här krävs det avlönade ledare som kan utbilda ungdomarna. Det finns tid efter skolan, ungdomarna är intresserade och det finns utrymme. Vi behöver fler skolade och avlönade idrottsledare.

Hur får vi fler ledare då?

– Inställningen börjar i ett föräldraengagemang och fortsätter i skolan. Sedan bör ideella ledare ta över och erhålla ekonomisk ersättning.

FRISINNAD SAMVERKAN

Lillan Holmberg

Lillan Holmberg är parti-sekreterare för frisinnad samverkan, aktiv inom hund- och ridsport samt styrelsemedlem i Ålands hästavelsförening.

Vad är Idrottsålands viktigaste fråga just nu?

– Idrottsåland lever och mår ganska bra varför det är viktigt att förvalta och utveckla det man redan har.

– Och så måste vi uppmuntra folk att vara ledare, det finns en stor brist på den ideella fronten.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Idrotten har samma problem som Medis. Många har bara verksamhet i stan vilket gör att många kommuner inte vill vara med, och det skulle gå att undvika om vi bara hade en kommun.

– Vidare skulle jag vilja se om man kan anställa en evenemangskoordinator som kan bistå vid stora evenemang som beachvolleyn eller hästshowen. En som är anställd på heltid och kan jobba med idéer, hjälpa till med praktiska arrangemang som marknadsföring, resor och uppehälle. Men kanske borde en sådan anställas av Ålands turistförbund.

– Sedan måste man se till Ålands geografiska läge, det är svårt att ta sig hit och härifrån och det ska inte stå och falla på föreningens egna kontakter. Man borde forma avtal med subventionerade resor vilket redan finns för många ålänningar – men inte för dem som kommer hit.

Hur kan man utveckla ”din” sport?

– Hästsporten är fortfarande dyr och folk måste ha möjlighet att åka härifrån och tävla precis som till exempel en tennisspelare, men det är betydligt billigare att resa med en racket än en häst.

– Vi måste uppmuntra alla som vill att satsa

även om de inte har egna hästar. Redan nu kan man få billigare pris om man rider flera gånger i veckan, men det borde satsas ytterligare.

– Slutligen vill jag se travbanan byggas ut till ett fullgott hästcenter med ett ridhus på 40 x 60 meter med utrymme för boxar som fungerar som uppställningsplats under travsäsongen sommartid. Privathästarna ökar, men det finns inte några ridhus. På ridskolorna är tiden begränsad och med privatägd häst måste man rida sent på kvällen eller under arbetstid. Med ett ridhus vid travbanan skulle anläggningen bli komplett.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbete.

– Tragiskt om man måste betala alla för att göra saker, jag är född föreningsmänniska och har svårt att förstå det. Visst kan jag begripa att viss ersättning ges till dem med specialkunskaper, men annars kanske man kan uppmuntra på något annat sätt.

Hur då?

– Träningsbidrag för resor och utbildning istället för att ge lön. Summorna blir ändå ringa och ger nästan inga pengar, men blir administrativt tungrovt. För små föreningar blir det en död om alla ska få betalt.

Hur bör skolgymnastiken se ut?

– Det är viktigt med skolgymnastik, men det är inte lösningen för att få barn att röra sig mer. Det är viktigare med projekt, till exempel att alla elever ska promenera en kvart om dagen oavsett väder. Kanske kan de ha ett slutmål som till exempel Frankrike genom att lägga ihop sina sträckor och tävla mot andra skolor. Då blir det naturligt att röra på sig utan att nödvändigtvis idrotta.

SOCIALDEMOKRATERNA

Göte Winé

Göte Winé är tjänstledig fältare och sitter i styrelsen i Ålands innebandyförning. Han är även tränare i SIF Simning och ivrig motionär. Nu sitter han i lagtinget för socialdemokraterna.

Vad är Idrottsåland viktigaste fråga just nu?

– Den största utmaningen är att åldersgrupperna 6 till 15 år börjar aktivera sig. Det är mycket prat om övervikt och hälsoproblem. Jag har själv diabetes genom övervikt och märkte vilken kontroll jag fått på sjukdomen efter jag börjat träna. Att börja träna är ett sätt att förebygga.

Hur löser man detta konkret?

– Det mest konkreta är genom kommunala medel. Satsningarna här ligger under den kommunala ledningen och som kommunpolitiker har jag ett ansvar. Man måste gör det möjligt för spontanidrottande. I kommunerna måste man få resurser och man måste våga satsa.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Framför allt att behålla de fina förutsättningar vi redan har. Om vi tittar så ligger IFK och Åland United i högsta ligan och sedan har vi Janne Holmén och en massa friidrottstalanger. Men det är inom Ålands idrottsförbund man fördelar resurserna.

Hur ska du göra för att behålla de fina förutsättningarna?

– Framför allt se till att det inte krymps med resurser. Jag tror man inte bara ska titta på toppen och bli blind och bara satsa på eliten. Gör man det och samtidigt glömmer bort bredden och barnen gör man ett misstag. Det gäller att få fler att börja träna och se till att det finns möjligheter till det.

Om du blir invald, vilka frågor vill du driva?

– Vi måste samarbeta mer. De små föreningarna orkar inte dra det själv och de flesta står och skriker efter tränare. Många ställer upp men orkar inte ge den tid som behövs.

Kanske behöver de slå ihop sig för för att bli större och starkare. Vi tappar för många eldsjälar. Liten förening är lika med mer jobb.

Handlar det bara om mer resurser?

– Jag tror inte att det är där skon klämmer. Vi måste titta på den interna fördelningen av pengar. Vi har ett otroligt rikt föreningsliv och ÅIF ordnar kurser men det kommer inget folk. Men jag tror inte det är politikerna eller pengarna som ska styra. Föräldrarna är upptagna och vill inte ta sig tiden. Man får inte använda idrotten som en förvaringsplats utan måste engagera sig i sitt barns idrott. Jag tror att föreningarna borde öppna sig till föräldrarna och berätta om vad som händer.

Idrotten efterlyser bättre samhällsstöd, bland annat för att arvoda ideellt arbete.

– Fotbollen är stor i dag och tar många sponsorer. Kanske vi kan se över hur vi kan hjälpa de mindre föreningarna. Jag kan även tänka mig visst höjt bidrag om funktionshindrade är med i föreningen. Även skärgården måste involveras. Idrotten är för hela Åland och inte bara centralorterna.

Vad kan konkret göras åt det?

– Jag tror inte det bara är finansiellt. Den här biten sköts av ÅIF. Politikerna bör inte blanda sig i men jag tror att vi behöver se över bidragspolicyn. För vissa kommer det kanske dras bort för jag tror inte systemet är rättvist. Men det måste komma från ÅIF.

Hur bör skolgymnastiken se ut?

– Den ska vara mer lek än tävling och man ska förmedla glädje. Eleverna borde få rätt till en timme per dag. Men då kommer frågan, hur ska de andra ämnen få utrymme? Går inte detta att lösa vill jag ha längre skolveckor. Jag tror eleverna hade blivit mer harmoniska och ökat inlärningsförmågan. Vi har otroligt mycket att vinna. Men ska det här göras som reform måste alla partier varas överens.

5 SNABBA

MOTORBANA – Efterfrågan är stor och om ekonomin tillåter och om MKB går igenom är det säkert ok

ECKERÖHALLEN – Jag hoppas att Eckerölinjen och Eckerö kommun efter tio år tar fortsatt ansvar för driften, i och med att hallen ligger i Eckerö.

PAF OPEN – Mycket trevlig idrottstillställning och jag understödjer dylika arrangemang.

ÖSPELEN – En fin morot för de åländska idrottsutövarna som kan tävla under åländsk flagga.

GOLFBANORNA – Om investeringen hålls inom landskapsregeringens mål och om det finns driftsbolag som kan garantera driften är det ok.

5 SNABBA

MOTORBANA – Ja, det är en stor sport på Åland.

ECKERÖHALLEN – Det är en jättefin hall, men ligger kanske på fel plats – folk väljer av princip att inte använda den för att den ligger i Eckerö.

PAF OPEN – Ett bra evenemang.

ÖSPELEN – Också ett bra evenemang, mer sådant!

GOLFBANORNA – Satsa på den i Ämnäs, om golfklubben är övertygad om att den är lönsam.

5 SNABBA

MOTORBANA – Låter jätteintressant om det är miljöanpassat och om MKB:n håller så, ja.

ECKERÖHALLEN – Nu satsas det på turister där men den är lite malplacerad och med konstgräsplanen i Jomala blir det tufft. Går den att flytta?

PAF OPEN – Jättekul grej, hoppas det kan fortsätta.

ÖSPELEN – Ja, jättegärna.

GOLFBANORNA – Vi måste ha fler för att kunna erbjuda längre och fler högklassiga banor. Sen vem som bygger dem är en annan sak.

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

DAGENS YOU TUBE-TIPS

Sök på Golazo de Rey och ni hittar årets mål i fotboll

Höga hopp vid Stall Aftonsol

HÄSTSPORT. I söndags var det hopptävling vid Stall Aftonsol. Första deltävlingen i Ålandscupen gick av stapeln med flera starter. Under våren är det dags för ytterligare deltävlingar innan finalen till sommaren 2008.

Ålandscupen rids i tre serier. Det är hoppning på höjderna 60, 80 och 100 centimeter. Förutom antalet fel bedöms även tekniken, vilket innebär att ekipage som har samma antal fel rangordnas efter teknikpoängen. Det är alltså ingen tidtagning.

För 17-åriga **Carolina Öhberg** gick det riktigt bra. Det tyckte hon själv i alla fall. Hon slutade på en tionde plats i sin klass och var nöjd med hoppningen och sin häst Hokus Pokus.

– Det gick helt ok och jag hade bra tempo, sa hon precis efter hoppningen. Jag tycker att det gick jättebra.

Carolina hoppade i klass två som är hoppning på 80 centimeter. Men bedömningen är samma i alla klasser.

Poäng i teknik

Som vanligt är det fyra fel för rövning. För olydnad är reglerna lite annorlunda.

Men vad som verkligen inte får hända är en tredje olydnad. Då utesluts nämligen ekipaget. Allra värst är om ryttaren trillar

Magi på Stall Aftonsol. Carolina Öhberg på Hokus Pokus tyckte att hon skänklade lite mycket och att det därför gick lite snabbt. För de oinvigda är skänklarna ryttarens ben och när Carolina säger att hon skänklar betyder det att hon använder just benen. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

av. Då är det uteslutning direkt som gäller.

I teknikbedömningen ges det poäng från 1 till 10 på olika punkter. Maximal poäng är 70.

Trots att Carolina var nöjd med sin ridning fanns det ändå något hon var missnöjd med i tekniken.

– Jag tyckte att jag skänklade för mycket, sa hon. Då går det för fort och så studsar det mycket.

I klass ett, 60 centimeter, segrade **Julina Jansson** på Matilda Wildfire före **Karin Latomäki** på Dior och **Victoria Malmlund** på Candela. I Carolina Öhbergs

klass, 80 centimeter, vann **Sophie Salmelin** på Antiloopia. Tvåa kom **Cecilia Ekblom** på Carmen och trea **Lisa Östberg** på Hokus Pokus.

I den högsta klassen, 100 centimeter, stod **Nathalie Jansson** på Matilda Wildfire som segrade före **Mia Andersson** på Elvira

Bra debut. För att göra debut i klass två hoppade Ida Nordlund på Brian riktigt bra. En 20:e plats blev det tillslut. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Madigan och **Maria Karlsson** på Marit.

Gjorde debut i klass två

Ida Nordlund, som är 13 år, gjorde debut i klass två. Trots att det blev tolv fel och en placering långt ner på listan var Ida ändå glad efteråt.

– Det gick hyfsat bra och det var kul, sa hon.

Ida red på hästen Brian som vägrade ett par gånger.

– Han blev stirrig och tittade på lite olika saker, sa Ida.

Men hon var också lite kritisk mot sig själv. Trots att det var debut i en högre klass.

– Jag kunde bättre och kom snett när han vägrade.

Totalt startade 50 ekipage. Till våren blir det 1-2 deltävlingar till och finalen hoppas i början av juni 2008.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Sportens kom ihåg

■ **IF Fram-skidning:** IF Fram startar sin "skidkul"-verksamhet med barmarksträning inför vintern för barn mellan 8-12 år tisdag 30 oktober 19.00 vid Solbacka. Alla idrottsintresserade barn välkomna. Information och anmälningar tfn 0457-3421606.

■ **IFK-bowling:** Årsmöte tisdag 23 oktober 18.00 på Idrottsgården (konferensrummet).

■ **IFK Mariehamn-orientering:** Klubbmästerskap på lördag vid Idrottsgården. Första start 11.00. Emit-tidtagning. Anmälningar görs till Fredrik på 0457-3421886 senast torsdag.

■ **RK Sleipner:** Hopptävling 28 oktober 12.00. Klasser: 30/50 cm clear round (30 cm för shetlandspionnyer, 50 cm för ryttare som varken startat i mer än två hopptävlingar eller kommit runt en 70 cm eller högre bana); 70 cm A:1d (för ekipage som inte startat 100 cm eller högre klass); 85 cm A:1d, 100 cm A:1d, 110 cm clear round. Fullständig proposition finns på hemsidan www.sleipner.aland.fi. Anm. till Sleipner tel 13418 eller sleipner@aland.net senast tisdag 23 oktober 20.00. Frågor till Sleipner el Marie 0457-3424969.

■ **Sleipner-loppis:** Under tävlingen 28 oktober har du möjlighet att hålla loppis på dina obehövliga, urvuxna hästprylar, i skoningsrummet på Sleipner. Du ansvarar själv för bord, försäljning, priser och dylikt. Frågor? Ring Catrin på 0457-569 2069.

■ **Volleyboll:** Regional ungdomstränarkurs med Patrik Johansson från

Uppsala. 17-18 november i Vikingahallen. Praktik och teori. Kostnad: 25 euro/person. I kurspriset ingår måltider plus egen tränarpärm. Bindande anmälan senast fredagen den 2 november till Sussi Fagerlund på 15616 eller susanne.fagerlund@pp.inet.fi.

■ **Volleyboll:** Ålands Volleybollförbund startar upp en korpserie 2007/2008. Laget skall ha minst fem spelare på planen varav minst två damer (om inte lagen kommer överens om annat vid matchtillfället). Anmäl ditt lag till: johanpavals@hotmail.com eller 0457-5300729 senast 24 oktober. Uppge lagnamn, kontaktperson, träningshall samt träningsstid.

■ **Åld-fridrott:** Åland Marathon, tillika DM maratonlöpning, söndag 28 oktober med start 08.30. Start och må , Wiklöf Holding Arena, Mariehamn. Även halvmaraton arrangeras samtidigt (ej DM), 08.45. Förhandsanmälan till ÅID:s kansli, tfn 19170, 23190 senast måndag 22 oktober. Utgivning av nummerlappar, lördag 27 oktober 13.30-19.30 Självstyrelsegårdens aula och söndag 28 oktober 07.15-08.15 på WHA.

■ **Åld-orientering:** Anmälan till Rodhenloppet (nattävling för tvåman-napatruller) i Österbybruk, 3 november, senast fredag 12.00, till ÅID:s kansli tfn 19170.

■ **ÅIGA:** ÅIGA håller ordinarie höstmöte på Park Alandia Hotell 23 oktober 19.00. Stadgeenliga förhandlingar samt diskussion om Team Åland 2009.

ART slutade tia i serien

MOTORSPORT. Motorcykelteamet **Alandia Racing-team** slutade tia totalt i serien för **Nordic Endurance Challenge**. Placeringen fastställdes i helgens finalkörningar.

– Under säsongen har vi gjort det mesta rätt och även haft lite flyt, rapporterar laget.

Finalen i de inofficiella nordiska mästerskapen i endurance road racing kördes på klassiska Anderstorp i Småland i helgen.

I sex timmar skulle finalen köra banan runt för att göra upp om de slutliga placeringarna.

Siktade högre

Ålänningarna **Thomas Sandell**, **Kent Klingberg** och **Anders Mansén** i ART låg inför finalen på en elfte plats med 85 poäng och hade siktet att ta en plats bland de tio bästa.

– Vi kunde som bäst bli fyra i serien, teoretiskt, men även falla kraftigt nedåt, rapporterar trion.

Is på banan

Det var med andra ord viktigt att hålla huvudet kallt, vilket inledningsvis var lätt eftersom tidskvalet sköts

Tior. Anders Mansén, Kent Klingberg och Thomas Sandell slutade på en årofylld tionde plats i årets NEC-serie. Foto: PRIVAT

upp på grund av is på banan. Vid lunchtid kunde dock de 30 lagen ställa upp på startlinjen.

– Kent "Klingan" Klingberg tog starten i vårt team och kom iväg ganska bra, men signalerade redan efter några varv att ett oplanerat mekstopp var nödvändigt. Styrningen hade börjat strula och måste justeras. Ut på banan igen bara för ett nytt depåstopp strax efter, nu

hittade vi i alla fall felet som kunde åtgärdas permanent.

En rysare

Då låg laget nere på en 27:e plats, men avancerade sakta uppåt vartefter timmarna gick.

– Sista timmen blev en rysare, alla team i topp femton låg på samma varvtider, säger laget.

Efter en taktisk miss av konkurrenterna framför, lyckades Thomas Sandell korsa mållinjen som tolv körades på bakhjulet. Det räckte till en total tionde plats i tabellen.

– Det är härligt att ett litet team från Åland med förhållandevis liten budget och nästintill noll träningsmöjligheter kan vara med och placera sig topp tio i ett nordiskt mästerskap för långloppsracing, gratulationerna var många och hjärtliga.

Svenskfinsk segrare

Slutsegrare blev det svenskfinska laget **Dynamite Racing**. Det andra åländska laget i serien, **TMB-Racing**, fanns inte med vid helgens finaler.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Golfsäsongen avslutad i Eckerö

■ **GOLF.** Bert Johansson vann Eckerö golfs flaggtävling som avslutade säsongen för den här gången. Han vann totalt med endast 0,4 meter från håll, och slog därmed tvåan **Tage Karlsson** och trean **Totte Häggblom** med en meter.

Flera andra utmärkelser delades ut. Schratchpris: **Gunnar Stjärnfelt** 390 meter, närmast flagg 8:e hålet: **Tommy Eklund** 2,25 meter, längsta drive 2:a hålet: **Jonas Karlsson** 200 meter i herrklassen samt **Pille Triisa** 150 meter i damklassen. (mt)

Isaksson avslutade med vinst

■ **GOLF.** Ålands golfklubb avslutade säsongen med en traditionell flaggtävling, vilket innebär att alla spelare får en "scratchflagga" som läggs ner efter 71 slag, som är banans par. Vidare sätts även en handicapflagga ut.

De spelare som har slag kvar efter 18:e hålet fortsätter vidare på ett nytt håll, vilket två spelare i helgen lyckades med; **Niklas Isaksson** och **Sebastian Björklund**. Vinnare blev Isaksson som hålade ut på 19:e hålet och Björklund blev tvåa, hans sista slag stannade 17 meter från flaggan.

Fem spelare hålade ut på 18:e hålet; **Jesper Eliasson**, **Tony Sundholm**, **Bo Gran-skog**, **Lawrence Jansson** och **Ingmar Mattsson**. Placeringen bestämdes efter lägst handicap varför Eliasson slutade trea. Schratchpriset gick till slutsegraren Isaksson. Samtidigt arrangerades "green-träffen" där **David Holmberg** vann med ett slag som landade 2,2 meter från håll nummer tre där tävlingen avgjordes.

Totalt deltog 120 golfare i flaggtävlingen. (mt)

MOTION

Deltagare i Godbyrundan 2007.

U7
Pojkar: Anders Fellman, Saltvik, 1 km, Oscar Söderman, Finström, 3,5 km, Ludwig Nordqvist, Finström, 1 km, Erik Blomqvist, Finström, 1 km, Axel Dahlman, Finström, 1 km, Emanuel Bertsson, Finström, 1 km, Stefan Eriksson, Finström, 1 km.

Flickor: Alexandra Svenblad, Finström, 1 km.

U16
Pojkar: Johannes Andersson, Finström, 1 km, Benjamin Mattsson, Finström, 1 km, Jacob Söderman, Finström, 3,5 km, Benjamin Sjöström, Finström, 3,5 km, Oskar Dahlman, Finström, 3,5 km, Cedrik Svenblad, Finström, 3,5 km, Elias Bertsson, Finström, 3,5 km.

Flickor: Alicia Lautaru, Finström, 1 km, Jenny Fellman, Saltvik, 3,5 km, Jennifer Andersson, Finström, 1 km, Sandra Söderman, Finström, 3,5 km, Malin Nordqvist, Finström, 1 km, Evelyn Eriksson, Finström, 1 km, Erica Sjöberg, Jomala, 5 km, Sara Sjögren, Finström, 3,5 km, Petra Nordqvist, Finström, 3,5 km, Emma Blomqvist, Finström, 3,5 km, Teres Karlsson, Saltvik, 3,5 km, Julia Karlsson, Saltvik, 3,5 km, Ronja Selander, Saltvik, 3,5 km, Janina Nordblom, Jomala, 5 km.

Herrar: Kjell Mattsson, Finström, 5 km, Kennet Bertsson, Finström, 3,5 km, Mikael Nordblom, Jomala, 5 km, Kalle Mansén, Jomala, 5 km, Henning Karlsson, Finström, 5 km, Mattias Andersson, Jomala, 5 km.

Damer: Anna Söderman, Finström, 3,5 km, Ann-Kristin Dahlblom-Mattsson, Finström, 5 km, Gunnevi Lindblom, Finström, 5 km, Ingegerd Elfborg, Jomala, 3,5 km, Jenny Elfborg, Finström, 3,5 km, Siv Dahlman, Finström, 1 km.

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG

vardagar 10.00-19.00, lördagar och söndagar 11.00-16.00

TILLFÄLLET

TV-programmet

7.00 Gomorron Sve-rige [89817456]
10.30–12.30 UR-program [8966949]
13.00 Rapport [84272]
13.05–14.05 Doobidoo (R) [1914307]
14.40 Dr Jekyll och mr Hyde [4736433]
FILM Amerikansk skräckfilm från 1941. I rollerna: Spencer Tracy, Ingrid Bergman, Lana Turner.
16.30 Andra Avenyn (R) [5185]
17.00 Rapport [47104]
17.10 Gomorron Sverige [681123]
18.00 Packat & klart (R) [1730]
18.30 Krokodill [5949]
 Barnprogram från UR. Kan man vara ordblind och skriva böcker?
19.00 Bolibompa [6017]
19.00 Lilla prinsessan [87562]
19.10 Schimpansen Manda [5702543] **19.15** Världens största ö [9579104] **19.30** Hjärnkontoret [78814]
19.55 Känsliga bitar (R) [3304291]
20.00 Bobster [562]
20.00 Hilals hår [562] Dokumentär från Holland. Muslimska flickan Hilal, 12 år, förbereder sig för att bära slöja.
20.30 Rapport [833]
21.00 Uppdrag granskning [43746] Samhällsprogram. Del 8 av 17. Barnen på Mosippan. Programledare: Karin Mattisson.
22.00 Sex med Victor [758]
 Kroppen. Hur fungerar den manliga och kvinnliga kroppen? Även 21/10.
22.30 Mia och Klara [369]
 Svensk humorserie. Del 7 av 8. Mia och Klara börjar bli desperata i sitt sökande efter rätta killen. Även 19/10 och 23/10.
23.00 Studio 60 on the Sunset Strip [61982] Am dramaserie. Del 9. Stämningen blir spänd mellan Matt och manusavdelningen. Även i SVT2 19/10.
23.40 Simma lugnt, Larry! [8885659] Amerikansk komediserie. Del 9 av 10.
0.10 Rapport [2278654]
0.20 Kulturnyheterna (R) [2207166]
0.30 Vänta barn (R) [9520963]
 Brittisk dramaserie. Del 2 av 3. Steve har förälskat sig i donatorn Kelly.
1.25–7.00 SVT24 [35845505]

10.30–16.00 24 direkt [70503562]
17.05 Rakt på med K-G Bergström (R) [30307]
17.35 Perspektiv [9370833]
 På teckenspråk. Även 20/10.
17.55 Eftersnack (R) [32949]
18.20 Nyhetstecken [3846901]
18.30 Oddasat [53036]
18.45 Uutiset [3225659]
18.55 Regionala nyheter [7130712]
19.00 Aktuellt [58562]
19.15 Go'kväll [887366]
 Magasin. Även i SVT24 senare i dag.
20.00 Kulturnyheterna [80185]
20.10 Regionala nyheter [8668098]
20.30 Filmkrönikan (R) [5678]
 Irak. Recensioner av ”The signal”, ”Hairspray” och ”Råtatouille”.
21.00 Gunnels gröna [7659]
 Trädgårdsmagasin. Del 2 av 8. Män och magnolia. Gunnel Carlson träffar tre män runt Mälaren som alla har magnolia som passion.
21.30 Babel [9630]
 Litteraturmagasin. Del 5 av 9. Möt det indiskfödda stjärnskottet Kiran Desai i New York. Som yngsta kvinna någonsin fick hon Bookerpriset för sin roman ”Bittert arv”. Intervju med Ebba Witt-Brattström som skrivit ”Dekadensens kön”. Och så handlar det om vår tids äventyrsromaner, böcker om sjukdomar och död. Programledare: Daniel Sjölin.
22.00 Aktuellt [74562]
22.25 A-ekonomi [6017833]
22.30 Bästa formen [5814]
 Design. Del 9 av 10. Infodesign. Engelsmannen Nigel Holmes och holländaren Paul Milksenaar har vigt sina liv åt informationsdesign. Programledare: Staffan Bengtsson.
23.00 Sportnytt [52369]
23.15 Regionala nyheter [5460678]
23.25 Kulturnyheterna [8441665]
23.27 Eftersnack [201938307]
 Regional pratshow. Även 18/10.
23.50 Zapp Europa [3471982]
 Reportageserie. Del 3 av 10. Även 20/10 och 21/10.
0.20–1.05 Sverige! (R) [6524895]

7.30 Beverly Hills [7162524]
8.25 Home and away [6453369]
9.55 Montel Williams show [4099291]
10.50 Våra bästa år (R) [8763185]
11.40 Oprah Winfrey (R) [4627017]
12.30 Rachael Ray [7154678]
13.25 Memento [6142982]
13.50 Våra bästa år [1772681]
14.40 Oprah Winfrey [1358017]
15.35 Cityakuten [6545949]
16.30 Nanny [382291]
17.00 Missing [635920]
18.00 How I met your mother [350272]
18.25 Simpsons [798098]
18.55 2 1/2 män [153901]
 Amerikansk komediserie från 2006. Rose ska flytta till London – vilket får Charlie att fundera över om han fortfarande har känslor för henne. Även i natt. Även i natt.
19.25 Update [5504663]
19.30 Navy CIS [196456]
 Amerikansk kriminalserie från 2004. Del 7 av 22. En krigsveteran erkänner att han mördade sina bästa vänner under en offensiv för 60 år sedan.
20.30 Sjukhuset [482630]
 Svensk dokumentärserie. Del 31 av 52. Janne på ambulansen får ett larm om ett livlöst barn. Även i natt.
21.00 Direkt: Fotboll: Sverige-Nordirland [85123765]
 EM-kval. Från Råsunda, Solna.
0.00 Update [754876]
0.10 Bones [8975437]
 Am kriminalserie. Del 9 av 22. Brennan och hennes team blir tillkallade för att identifiera en manskropp.
1.10 2 1/2 män (R) [4358321]
 Amerikansk komediserie från 2006.
1.40 Sex and the city [9410586]
 Amerikansk komediserie från 1999.
2.05 Prison break [8023470]
3.00 Prison break [1008383]
3.50 Ricki Lake [1250654]
4.35 Los Lopez [7552215]
5.00 Hus i helvete [6843760]
5.50 Home and away [4470321]
6.15–6.40 Home and away [5940234]

6.30 Äntligen hälsa – yoga [9142524]
6.50 Nyhetsmorgon [18975949]
11.00 Nyheterna [243123]
11.05 Efter tio [2282291]
12.00 Nyheterna [328253]
12.05 Efter tio [1770794]
12.30 Jackpot [7145920]
13.25 Hem till gården [322098]
13.55 Nyheterna [5625833]
14.00 Trav: Dagens rätt [916272]
14.30 Nya tider (R) [924291]
15.00 Doktorn kan komma [595123]
15.50 Nyheterna [5483746]
15.55 Kung av Queens [7238036]
16.20 Tredje klotet från solen [1281036]
16.50 Will & Grace [2491123]
17.10 That ’70s show (R) [704659]
17.40 Dawson's creek [5928340]
18.35 Advokaterna (R) [524475]
19.05 Keno [3904889]
19.10 Advokaterna, forts (R) [687369]
19.20 Lotto med drömvinsten [225543]
19.30 Nyheterna [828098]
19.45 Lokala nyheter [247388]
20.00 Nyheterna [481901]
20.30 Hitta hem [480272]
 Svensk djurserie från 2007. Del 11 av 16. Hanna från akutgruppen har begett sig till ett hus där ett fyrtiotal katter hittats.
21.00 Bonde söker fru [724253]
 Svensk realityserie. Del 3 av 12. Det har blivit dags för de fyra bönderna att välja ut de sex personer de vill träffa på en gruppd dejt. Bredbild.
22.00 Heroes [475901]
 Amerikansk dramaserie från 2006. Del 12 av 23.
22.55 Nyheter [5771814]
23.35 America's got talent [9994982]
 Am underhållningsserie. Del 11 av 21.
0.35 Trav: Vinnare: V64 [4343499]
1.05 Jordan, rättsläkare (R) [7423012]
 Amerikansk dramaserie från 2007.
2.05 Heroes (R) [1535128]
2.50 Nattliv [8202673]
3.50 New York Undercover [1258296]
4.35 Alias (R) [1900128]
5.15 Lättlagat (R) [6817302]
5.45–6.30 Lättlagat (R) [5399321]

6.00 X3M: God morgon med A-laget
10.00–10.55 Veta
10.00 Finland (R)
 Dokumentärserie. **10.15** Morfis kod (R) Matematikserie. Del 2 av 5. Skattjakten. **10.30** Me voilà Språkserie. En resa genom Frankrike, från Le Havre i väster till Strasbourg i öster, från Paris i norr till Toulouse i söder. **10.40–10.55** Le Maroc qui bouge Språkserie. Om det franskaspråket. Tar oss till ett Marocko i förändring. byarn.
16.35 Obs
 Aktualiteter.
17.10 5 minuter
17.14 Kortnytt
17.15 Zon5: Loppshop (R)
 Jonas och Hanna bygger en flaskraket och en vindsnurra och Testloppet testar cykel-pumpar. Repris från 16/10.
17.30 Zon5: Sportkampen (R)
 Del 4 av 11. Triathlon. Simning, löpning och kickbike – den totala uthållighetsutmaningen för de båda lagen.
17.45 Buu-klubben: Bärtil
 Älgen är kär, del 3 av 3. Älgen deppar då varken rappandet eller kärleksdikten har haft önskad effekt.
18.15 Tv-nytt
18.30 Zon5: Park
 Gränser. Tuffa frågor, drama och ärliga svar i dagens debatt. I programmet ingår Parkrundan, glimtar från tonårskulturen.
19.00 Sportmagasinet (R)
 Människor i idrottens värld.
19.30 Krökta rummet
 Vetenskapsmagasin. De svarta hålen har en speciell funktion i galaxerna.
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 Arkivpärlor
 Karl Sahlgrens program om Josef Herler från år 1968.
21.00 Spotlight
 Granskar – ifrågasätter – klargör.
21.30 Seriestart: Brottet
 Dansk dramaserie från 2007. En mördad skolflickas föräldrar, kommissarien som undersöker fallet och en kandidat i borgmästarvalet möts.
22.25 Kvällsnytt
22.30–22.45 Oddasat
 Nyheter på samiska. Svensk text.

Se det med egna ögon!

På webben och IPTV

www.24.ax

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Greven av Källskär.
 Ett dokument från Kökar om sårlingen och skåret. Via MCA, IPTV och de största anntennföreningarna, på kvällen kl 20 även över Smedsbole.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Programledare: Petronella Thorén **6.50** Betraktelse. Av Marja-Leena Magnusson. Även 20:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.02** Musikaletten: Visor. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. Idag lyssnar vi till den tredje delen av sagan om Rid-dar Munters äventyr, skriven av Hjal-mar Bergman och uppläst av Astrid olhagen. Veckans samtliga avsnitt även fredag 12:30. **10.00–15.00** Mittpådan. Programledare: Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15–12.30** Kulturen. Även 17:45 och lördag 9:30. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Lyssnarnas 10 i topplista. Även 18:10. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Skratsalva. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Gröna fingrar. Programledare Uffe Andersson. Ring tel 17855 och ställ frågor om växter ute och inne till Ålands Radios expert. Även söndag 14:00. **16.00** Aktuellt. **16.15** Geta inför valet. Programledare: Liv Örneryd. Även lördag kl: 17:30. **16.15–17.45** Åland i dag. Programledare: Tony Wikström. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. **17.00** Ålandsnytt. Även 19:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Även 20:00. **18.06** Musik. **18.10** Lyssnarnas 10 i topplista. Repris från 13:03. **19.00** Ålandsnytt. Repris från 17:00. **19.10** Åland i dag. Repris från 16:15 – 17:00. **20.00** Ålandsnytt. Repris från 18:03. **20.03** Åland i dag. Repris från 17:10 – 17:45. **20.40–20.45** Betraktelse. Repris. **5.30** Musi

Sixten – mer än bara pop!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [10195291]
9.15 Livet i Ballykissangel [8278611]
10.05 Nöjesrävorna [9925017]
10.30 Ilona Rauhala [7765]
11.00 Tv-nyheter [93949]
11.05 Tillbaka till Aidensfield (R) [1623562] Brittisk drama-serie. Häxjakt.
12.00 Dagens rubriker [14272]
13.00 Tv-nyheter [79340]
13.05 Morgonhjärta [6550388]
13.40 Tjuren vid larnen [1433920]
14.30 Läkarna [7949]
15.00 Tv-nyheter [20475]
15.05 Diagnos: Mord [1561036]
15.55 Ordbogen [4181456]
16.00 Pärlor i världens natur [77369]
16.05 Den vida naturen: Ett annat Kalifornien [2293730]
17.00 Tv-nyheter [32272]
17.08 Tillbaka till Aidensfield (R) [300139185]
18.00 Tv-nyheter och väder [2098]
18.30 Basaren: Mundo [77104]
18.40 Basaren: Hjalte utan land [485901]
19.00 Prisma Studion [84475]

19.25 Historia: Det försvunna Tibet [44557302]
 Material som filmats både före och efter andra världskriget ritar upp en färggrann bildväv av kungadömet Tibet såsom landet såg ut innan det hamnade under kinesiskt styre.
20.25 Viking Lotto [3316036]
20.30 Tv-nyheter och väder [25746]
20.55 Sportrutan och V5-travet [2124562]
21.05 A-studion [8325562]
 Aktualitetsprogrammet bjuder på en möjlighet att förstå.
21.40 A-plus [863765]
22.00 Fjärrlinjen: De polska tvillingarna [34098]
 Polens president Lech Kaczynski utnämnde sin tvillingbror Jaroslaw Kaczynski till landets premiärminister.
23.00 Tv-nyheter [79524]
23.05 K-kont [4708901]
23.25 K-trappan [774017]
0.05–0.15 Euronews [2204079]
 Du kan lyssna på programmet på tre språk: engelska, tyska och ryska.

6.00 Dolt ord [73475]
7.00 Tellusspel [28901]
8.00 Tellus-frågesport [3399814]
8.50 Gänget och jag [8284017]
9.15–10.35 Regionala nyheter
10.35 Hjärtan i brand [9371036]
11.00 Mat med Tina [3754562]
11.40 Smultronstället [6895765]
12.30 Den rätta frågan [5098]
13.00 Neiti Tuittupää [6260630]
FILM Finskt drama från 1943. I rollerna: Lea Joutseno, Tapio Nurkka.
14.20 Helan & Halvan: Det bästa [2898920]
14.25 Aktuella tvåan [2228663]
15.15 Smakresa: Kylie Kwong [5370017]
15.45 Flyttfågelvägen [5351982]
16.15 McLeods döttrar [1632611]
17.00 Llipska Kajsa [67253]
17.25 Lilla tvåan [351475]
18.00 Den rätta frågan [27611]
18.25 Hjärtan i brand [9266543]
18.50 Tv-nyheter [3233678]
19.00 Regionala nyheter [40543]
19.10 Sportrutan [8680814]
19.15 Tvåans höstväder [8687727]

19.20 Finland express [4072475]
20.00 Jope-show [83272]
 Del 5 av 10.
20.25 Svängiga djur [8414659]
20.30 Maria, Maria [8388]
21.00 Rödluvan [62524]
 Del 2 av 3. Himlen så hög.
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [3636388]
22.05 Den mänskliga faktorn [4130727]
22.55 Mamma, mamma och barn [5064185] Barn gillar att leka hem och då är rollerna vanligtvis pappa, mamma och barn.
23.25 Respasset: 6 x Hong-kong [8186291] Är det pengar, hasardspel och feng shui som gäller i Hongkong?
0.15 Tv-spelet OK – den rätta frågan [2770741]
2.00 Tellus-frågesport [1155321]
3.00–4.00 Sudoku [1166437]
4.00 Mikämikä-tvpeli [1142857]
5.00 Sudoku [1146673]

6.25 Godmorgon Finland [99295814]
9.10 Vad ska vi äta idag? [5289475]
9.15 Hollyoaks [5706475]
9.45 Rutor [4462562]
10.30 Emmerdale [823098]
11.00 Nöjesnytt [518949]
11.10 Köpkanalen [2069765]
13.20 Word Puzzle [320307]
13.50 Rutmani [6104272]
14.25 Rappa tag [1195253]
14.50 TOP5-frågesport [772746]
15.20 Intensiven [1188253]
16.15 Matstället (R) [255659]
16.30 TOP5-frågesport [654920]
17.00 De vackra och de djärva [277475]
17.25 Vad ska vi äta idag? [5497494]
17.30 Emmerdale [665036]
18.00 Bostäder världen runt [666765]
18.30 Rum [641456]
 Inredningstips och finska hem. Programvärd är Laura Ruohola.
19.00 Sjuans nyheter [113678]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter [950727]
19.25 Dagens väder [4608949]
19.30 Dolda liv [765475]

Finsk dramaserie. Salla spjärnar emot lyckan.
20.00 45minuter [467456]
21.00 Heroes [103272]
21.55 Vikinglotto och Joker [2802104]
22.00 Tians nyheter [903253]
22.20 Resultatrutan [4044524]
 Dagens idrottshändelser i sammandrag.
22.30 Keno [569833]
22.31 Top gear [104648123]
 Med The Who. Ett brittiskt motormagasin som bjuder på nya bilar och andra motorfordon och tuffa tester. Top Gear-teamet utgörs av Jeremy Clarkson, Richard Hammond och James May. Testförare är The Stig.
23.40 Boston legal [3928833]
 Amerikansk dramaserie. Ord-sallad.
0.40 På nätet [6275876]
1.10 Nöjesnytt [3962296]
1.20 Köpkanalen [60488944]
1.25 Fråga stjärnorna [5355128]
2.25–6.10 Den rätta [12361401]
6.10 Köpkanalen [8145383]

► UTHYRES

Cafe och matservering i Kattby

uthyres säsong- eller årsvis

Tel 0457 569 2462

► ANBUD

ams
ARBETSMARKNAD & STUDIER

Ålands arbetsmarknads- och studieserviceenhet

inbegår anbud

på jobbsökarkurser på Åland 2008-2009

Vi planerar att arrangera jobbsökarkurser under 2008-2009.

Syftet är att förbättra arbetssökandes chanser på arbetsmarknaden och målsättningen är bl.a. att kursdeltagarna skall kartlägga sin livssituation, komma underfund med sina starka sidor och klara av att marknadsföra sig till arbetsgivare.

Anbudshandlingar erhålles från ams.

Slutna anbud märkta "Anbud om jobbsökarkurs" lämnas in personligen eller skickas så att de är ams tillhanda **senast 22.11.2007 kl. 15.00.**

Ålands arbetsmarknads- och studieserviceenhet
Ålandsvägen 31, PB 2026
AX-22111 Mariehamn

Närmare information fås av Johan Tronestam
tel. +358 (0)18 25534 eller
Gustaf Mattsson
tel. +358 (0)18 25109

► LEDIGA PLATSER

Ålands landskapsregering

lediganslår en ordinarie tjänst som **miljöstöds-handläggare**

vid näringsavdelningens jordbruksbyrå.

Behörighetskrav för tjänsten är eftergymnasial utbildning med inriktning på jordbruk.

För ytterligare information hänvisas till Ålands landskapsregerings hemsida eller officiella anslagstavla.

Kontaktperson: Byråchef Sölve Högman, tel. 25 275.

Ansökningshandlingarna skall vara landskapsregeringens registratorskontor tillhanda **senast den 5 november 2007 kl. 16.15.**

Ålands landskapsregering
PB 1060
AX-22111 Mariehamn.
www.regeringen.ax

► ÖVRIGT

KASTRERINGS-KAMPANJ

för Ålands djurskyddsförenings medlemmar

22.10-5.11

Hona - 80€
(ord. pris 88€)

Hane - 70 €
(ord.pris 76 €)

Medlemskortet måste uppvisas!

Bokning:
Rauli Lehtinen
tel 538 540
teltid kl 14-15
(ej onsdagar)

Erica Danielsson
tel 0457 524 3949
teltid kl. 8-9 (må-to)

► KUNGÖRELSE

Ålands landskapsregering

Med stöd av landskapslagen om allmänna vägar (9/68) skall, för senare värdering av eventuell ersättning, hållas syn på den planerade ombyggnaden av landsväg nr 50, på sträckan Kvarnbo-Hullby, sektion 200-1740, i Saltviks kommun.

Syneförrättningen hålls onsdagen den 31 oktober 2007 kl. 9.00 med samling vid butiken i Kvarnbo. Vid synen noteras beskaffenheten av vägmärken samt träd och anordningar, vilka tas bort vid vägbygget.

Markägarnas närvaro är önskvärd.

Ålands landskapsregering

► LEDIGA PLATSER

Posten Åland är sedan 1993 ett självständigt postverk underställt Ålands landskapsregering. Vår omsättning är ca 23 miljoner euro och vi har 280 anställda.

Affärsområdet Pack & Distribution riktar sig främst till nordiska företag med stora volymer post till vilka vi erbjuder kundunika produktions- och distributionslösningar. Affärsområdet är uppdelat i enheterna varupackning, plastpackning, print & kuvertering samt lager. Samtliga enheter är lokaliserade i den nya postterminalen i Sviby.

Vi utvecklar nu vår försäljningsverksamhet på affärsområdet Pack & Distribution och söker därför till vårt försäljningsteam en

Key Account

Arbetsuppgifterna består huvudsakligen av att sköta kontakter med befintliga e-handelskunder och förlag, samt utveckla redan etablerade kundrelationer med bl.a. merförsäljning. Du koordinerar även logistiken och sköter uppföljning samt budgetering.

Vi erbjuder Dig:

- Ett intressant arbete i en stimulerande arbetsmiljö.
- Omväxlande arbetsuppgifter.
- Kontakt med stora kunder med internationell verksamhet inom e-handel- och förlagsbranschen.
- Möjlighet till personlig utveckling i ett expanderande företag.

Din profil:

- Du är målmedveten, ansvarsfull, serviceinriktad och självgående samt har entreprenörsanda och du trivs med att hjälpa och ta hjälp av dina kollegor.
- Det är meriterande om du har merkantil utbildning och erfarenhet från logistikbranschen.
- Det är meriterande om du arbetat med B2B-försäljning tidigare.
- Du förstår "skandinaviska" och behärskar engelska.
- Du behärskar MS Office som arbetsverktyg.

Vi vill gärna att du börjar så snart som möjligt. Närmare upplysningar ges av After Sales Manager Eva Donalds, tel. 636 676, e-post: eva.donalds@posten.ax.

Skicka din ansökan med löneanspråk senast den 26.10.2007 till personalchef Johan Haglöf på adressen:

Posten Åland, Johan Haglöf, PB 1000, 22111 MARIEHAMN eller per e-post: johan.haglof@posten.ax

POSTEN ÅLAND, PB 99, 22101 MARIEHAMN
TEL växel 6360 • FAX 636 608 • E-POST brev@posten.ax
INTERNET www.posten.ax

Röst på (fs) och (lib) påverkar ej regeringen

■ **Jaha**, då vet vi det. Liberalerna ger makten att tillsätta ministerposterna till sin centralstyrelse, och struntar helt i folkets röst. För Frisinnad Samverkan räcker det att man ställt upp i valet för dem

för att platsa i landskapsregeringen, kanske utan en enda röst.

Då kan alltså de här udda personerna man inte tror kommer in i lagtinget komma in i regeringen!

Vill man påverka vilka personer som skall verkställa den framtida politiken skall man således inte rösta på (lib) eller (fs).

Alltid röstat hittills, men ...

U-svängarnas mästare

■ **Roger Nordlund** har under några få år tillsatt fyra olika regeringar med allt som det inneburit av instabilitet och oro. Centern har betat av olika koalitionspartners och alla partier har drabbats av centerns "regeringsspel".

I det här valet hoppas vi att väljarna minns instabiliteten och de olika turerna som centern tagit oss med på. Om inte vill vi kort påminna om några saker:

- "Elisabeth" -lagen, lagstiftning för att bli kvitt tjänsteman.
- "Erland" - fallet, bortköp av obekvämlig person, samt för övrigt en hårdhänt personalpolitik
- "u-svängar" i näringsrätts- och jordförvärvsfrågor, i strukturtur 07 reformen, kring löften om golfbanorna, kring besluten

om hantverkskolan, i bostadspolitik....

■ splittring av en kungsgård

U-svängarnas mästare säger sig vara beredd att bilda sin femte regering. Vi hoppas att åländska folket skall minnas turbulensen som varit och satsa på ett mer stabilt och uthålligt ledarskap.

Mats Perämaa, Katrin Sjögren (lib)

Stadsbussen är kostnadseffektiv

■ **Tom Pussinen** går till val med följande slogan: "Ta bort den avgiftsfria bussen!"

För att väljarna lättare ska kunna ta ställning till denna uppmaning är det viktigt att veta följande:

När man i Norden bedömer kostnaderna för kollektivtrafik, är tumregeln att samhället står för minst lika stor del som passageraren. Minimitaxan i Finland är satt till 2,28 euro. Om samhället betalar lika mycket blir kostnaden per passagerare 4,56 euro. Men inte i Mariehamn! Här kostar varje passagerare bara 1,54 euro! Och detta bjuder staden alla sina invånare på. Inte mindre än 1.200 utnyttjar detta erbjudande dagligen!

Man kan gott säga att de styrande i staden var mycket framsynta när man år 2000 gick

in för den avgiftsfria busstrafiken. Man insåg att hanteringen av kontanter, biljetter och månadskort kostar mera än det smakar. I dag funderar många andra orter i Finland på att följa Mariehamns exempel. Mariehamn framstår således som en klok föregångare i kommunikationsfrågor. Förstör inte detta!

AB Stadsbussen Uffe Grüssner

Bra jobbat för öppen Parkgata

■ **All heder** åt **Regina Johansson** för ett välförrättat värv, när hon fick ihop 382 röster i sin namninsamling för att öppna Parkgatan för genomfartstrafik. Rätt tänkt även av **Robert Liewendahl** i insändaren i tisdagens Nya Åland. Det är framsynt!

Kan man nagga grönområ-

det i kanten för att kicka boll eller spela minigolf, så är det här en mycket viktigare fråga för dem som bor i södra stan.

Infödda mariehamnare får tycka vad de vill, man kan inte låta Mariehamn vara som det var på 1940-talet.

40-årig mariehamnare

Jämställdhetsval

■ **Till alla politiska** val tänker jag alltid;

1. En klok kandidat med solidariska framtidsplaner och utsikter.
2. Att arbeta för ett jämlikt samhälle.
3. En kvinnlig kandidat.

Dessa tre argument är ju

självfallet partipolitiskt förankrade. Så därför skall min röst gå till kandidat nr: 169 i lagtingsvalet. Om ni vill att en ung, stark, fördomsfri och energisk kvinna skall komma in i lagtinget.

Rösta på **Anna Vesa**. Jag vet.

Britt-Marie Sjöström-Kärki

Stöd till äldre

■ **All respekt** åt dom äldre! Vi blir alla gamla en dag.

Jag tycker att dom äldre definitivt är en målgrupp som ska ha del av samhällsmedel.

Inom FS i Mariehamn drivs frågan om Trobergshemmets utbyggnad hårt och vi är självklart beredda att hjälpa till att få fram platser i brist-situationer tills utbyggnaden är klar.

För att skapa valfrihet

för dom äldre vill vi också inom partiet införa en äldreomsorgspeng och vi uppmanar gärna till privata initiativ liknande folkhälsan.

Vi inom FS är också beredda att på Ålandsnivå hitta en lösning som gör att folkpensionärerna får en reell ökning med ca 100-200 € per månad.

Petri Carlsson 549 (fs)

Fel namn

■ **Insändaren** i gårdagens tidning om att Ålands framtid spelar hasard med framtiden tillskrevs tyvärr fel namn.

Insändaren kom under signatur och inte det namn som stod under insändaren.

Vi beklagar sammanblandningen.

Redaktionen

Kompisvägar?

■ **Inför valet** har det i Saltvik spritts ut reklam för vad **Runar Karlsson** (c) och andra har för planer efter valet. Bland annat står det om vägar som skall grundförbättras och göras till kommunalvägar. På den listan finns Lavsbölevägen och Västergårdsvägen i Långbergsöda.

De två vägarna leder till 2-3 hushåll, som säkert behöver vägar för att komma fram. I ändan på respektive väg bor lokala kändisar, en är kommunfullmäktiges ordförande, en annan blev känd när landskapet grävde upp hans gårdsplan efter fornminnen.

Men inget sägs om Fagerviksvägen och Gärsbäcksvägen. Där bor det veterligen 13 hushåll. Dessutom finns det två turistanläggningar där. Har någon hört talas om Silverskär? För att komma dit skall man köra Fagerviksvägen och sedan ta in på Gärsbäcksvägen. Den sistnämnda är som skogsväg.

Jag försäkrar att jag inte har någonting som helst emot dem som bor vid de andra vägarna, det är bra människor. Men är det viktigare med väg till 2-3 hushåll än till 13 hushåll och två turistanläggningar?

Eller är det så att man bygger vägar åt kompisarna?

Danka

Öppna Parkgatan

■ **Det är helt rätt** att öppna Parkgatan för genomfartstrafik. Det borde ha gjorts för tio år sedan. Om det behövs kan man bygga en rondell i den där skarpa kurvan.

Jag har arbetat som yrkeschaufför och kört runt Europa i över 20 år, så nog vet jag hur man bygger vägar.

Fd yrkeschaufför

Bygg om Kyrkby högstadieskola nu!

■**Styrelsen** för Södra Ålands högstadiedistrikt har varit enig om att skolan i Kyrkby inte är ändamålsenlig till vissa delar vare sig för elever eller anställda. När skolan renoverades efter mögelproblemen gick vi in för besparingar som förstås

senare visat sig vara oändamålsenliga. Matsalen är för liten, eleverna äter i 4 matlag och har bara 20 minuter tid på sig att inta måltiden. Personalutrymmen bantades ner och biblioteket togs bort. Nu finns det plan att bygga

om skolan till en funktionellt bra enhet. Men vad gör vissa kommunpolitiker då, ju föreslår att det igen skall bantas och göras till en halvmessyr. Vi kan inte ta risken att våra anställda tröttnar på obeslutsamma politiker och söker andra jobb. Vi kan inte heller ha en

omodern skola med bristfälliga utrymmen. Vi har hittills levt upp till skolans policy: en skola för alla! Och det måste vi fortsätta med. **Raija-Liisa Eklöw (lib)** vice ordförande för styrelsen för Södra Ålands högstadiedistrikt

Kommunalt omsorgsmonopol – en riktig kvinnofälla

■**Utan att** ta bort kommunernas ansvar för finansiering och utan att minska antalet arbetsplatser vill FS se en ökad privat produktion av omsorg. En privat marknad ger inte bara valfrihet och kvalitet till omsorgstagarna. Det är också nyckeln till en rättvis värdering och lönesätt-

ning av dessa yrken. Löneläget på dagens låsta arbetsmarknad är en riktig kvinnofälla. Det hindrar ekonomisk jämställdhet och därmed jämställdhet på alla plan. När kommunen har monopol som arbetsgivare och lönen är bestämd genom

avtal hamnar arbetstagarna, oftast kvinnor, i en lönefälla. Arbetstagaren kan inte göra någonting för att få upp sin lön. **På en** marknad med flera privata arbetsgivare kan man däremot välja att arbeta för den som betalar bäst. Arbets-

givare som vill ha kompetent arbetskraft måste vara beredda att betala mer. Ökad privat produktion driver fram en marknadsmässig lönesättning. Ökad privat produktion gynnar alltså jämställdhet och rättvisa löner. **Frisinnad Samverkan (FS)**

Gör Kastelholms slott intressantare för besökaren!

■**Min insändare** om Kastelholms slott har bemötts av **Tor Kudinoff** (Ob); tack, Tor! År 1996 skrev jag och registrerade slottsspelet Thenne Papegoje, som handlade om Kastelholms historia. Det blev 110 föreställningar genom åren. Sedan gavs Krona

i Bojor om Erik XIV och Karin Månsdotter i två år. Det gav slottet liv. Men det var punktinsatser. **Tor talar** om att jag sysslar med ”valfläsk” när jag vill ha fart på slottsaktiviteterna. Han anser att det har han

redan gjort i och med Gustav Vasa-dagarna. Men då har Tor missförstått min insändare; den handlade inte om Gustav Vasa-dagarna eller om mina skådespel, utan om vad slottets INRE har att erbjuda den dagliga besökaren. Murar och skyttegångar

räcker inte för slottsbesökarna. Man kan göra mycket mer för att visa hur livet på slottet en gång levdes. Den historiska by Tor Kudinoff förhoppningsvis får uppföra **UTANFÖR** slottet kommer att bidra till helheten. **Robert Liewendahl (FS)**

Vem har svaren om äldreomsorgen?

■**Angående** valdebatten om äldreomsorgen i Lagtinget måndagen den 15 oktober, så har vi några synpunkter och frågor vad gäller förfarandet. Vart tog alla rappa frågor och svar vägen? Vår uppfattning av denna så kallade ”debatt” var att det mest blev en diskussion mellan partierna och deras bisittare. Det fanns också vissa i publiken som visade sin nonchalans

genom att sitta och prata så att det störde oss andra som ville lyssna. Vi hade en förhoppning när vi kom att det skulle bli många intressanta frågor från publiken, och direkta svar från panelen. Men till vår besvikelse upptogs den mesta tiden av långdragna utläggningar utan konkreta svar. **Vi skulle** ha velat få svar på viktiga frågor angående

framtiden och äldreomsorgen, t.ex. vad ni anser om slutrapporten ”Att utreda äldreomsorgen”? Kommer det att finnas boende åt alla som inte kan bo hemma? Närståendevården är bra, men hur blir det när vården blir för tung? Finns det avlastningsplatser så det räcker till? Finns det permanenta platser om det behövs? Kommer det att finnas vårdperso-

nal så att det räcker till? Vad tänker ni beslutsfattare göra för att vårdyrket skall bli mera attraktivt? Vi står inför stora utmaningar, finns det lösningar som håller? Skall vi vänta fyra år till för att få svar? **Vuxna närvårdar-studerande inom utbildningsprogrammet äldreomsorg** Ålands vårdinstitut

Det har vi åstadkommit

■**De nya** och friska visionerna lyser fortsättningsvis med sin frånvaro. Bortsett från några smärre ideologiska olikheter är partierna lika svåra att skilja på som tidigare. Uppstickaren Ålands Framtid är undantaget. Till skillnad mot övriga partier: ■ har vi en klar och tydlig vision; det svenska språket skall skyddas genom utökad självbestämmanderätt där det långsiktiga slutmålet är självständighet, kanske om 15-20 år ■ vågar vi tala öppet och ärligt om självstyrelseutvecklingens problem och att det finns alternativ ■ har vi med egna medel tagit fram två forskningsrap-

porter, sk vitböcker, som analyserar självstyrelsen och dess möjligheter, samt en nationalekonomisk analys över Ålands möjligheter till en egen ekonomi ■ har vi styrelseplatser i EU-partiet EFA och direktkontakt med EU-kommissionen **Inte illa** för ett endast 4,5 år gammalt parti! Utmaningen under följande 4 års period blir övertagandet av beskattningsbehörigheten. Ålänningarna behöver en egen komplett ekonomisk politik. **Erik Schütten och Rolf Granlund** Språkrör Ålands Framtid

Stadsliberaler om hemspråk?

■**Jag uppskattar** det stödet som socialdemokraternas förslag om hemspråksundervisning har fått av vissa liberala kandidater, bland andra **Sirpa Eriksson** och **Pekka Sonck**, men det verkar också finnas ett starkt motstånd inom partiet. **Jag vill** därför få det klart för väljarna om vad partiets ställning är i hemspråksundervisningsfrågan och i synnerhet om Mariehamns liberaler stöder hemspråksundervisning. **Andrew Hagmark-Cooper (s)**

■**I Sverige** ökar skador med värmepumpar. Hela 70 % av värmepumpar som går sönder är mindre än fem år gamla. Det är en ökning med sju procent 2006 jämförd med närmast föregående år, enligt Folksams nya statistik över värmepumpsskador. Totalt sett ökade skadean-

Replik angående lagtingets arbete

■**Jag vill tacka** lagtingsdirektör **Lars Ingmar Johansson** för klargöranden kring tillämpningen av lagtingsordningen vad gäller föräldraledighet. I nuvarande lag kan man inte utläsa hur tillämpning av föräldraledighet ska skötas eftersom regleringarna tydligast gäller avlidna och personer under frihetsstraff. Lagtingsordningen är från 1972 och det är dags för en översyn för att efterse om den fortfarande är tillräcklig för dagens behov. Arbetstiderna har t.ex. åtskilliga gånger diskuterats eftersom de är anpassade till en tid då många ledamöter kombinerade lagtingsuppdraget med skötsel av jordbruk.

Jag anser dock fortfarande att lagtingets system för föräldraledighet varken är generellt eller tillräckligt utvecklat. Sessionstider sammanfaller t.ex. inte alltid med tiden för föräldraledighet. Därtill är beviljande av befrielse fortfarande upp till lagtingets beslut, inte en subjektiv rätt. Under perioden 2003-07 gick man in för att avsluta debatterna senast kl. 17.00 eftersom daghemmen då stänger. Det var en positiv förändring. Fler anpassningar behöver göras för att det viktiga lagtingsarbetet ska vara attraktivt för personer i alla livets skeden. **Camilla Gunell (s)**

Vid kaffebordet

■**Hör på** hur två för varandra obekanta, den ena nyligen inflyttad och den andra sedan länge bosatt på Åland, sitter vid ett kaffebord någonstans i Mariehamn och pratar: Hej! Jag är ny här. Bor du här? Ja, sedan många, många år. Vad jobbar du med? Nu jobbar jag för Suomen Pestkontrolli OY. Jaha, vad går det jobbet ut på? Min främsta uppgift är att hålla lössen i styr. En lössexterminator alltså? Haha, det kan man väl säga. Finns det mycket av dom här? Exterminatorer? Nej, utan löss? Nja, jag måste söka hela tiden, du förstår. Fast under de senaste åren har dom ökat markant.

Är du VD för bolaget? Nej, jag är hövding. Hövding? Som kung och president? Nej, utan landshövding. Alltså en hövding från landet? Nej, jag får faktiskt bo i stan också. Jag representerar riket. Vad är det? Kungariket? Jag menar Finland. Men har dom inte en president? Eller har presidenten hövdingar också? Nej, inte så utan jag representerar Finlands avdelning på Åland. Som exterminator? Alltså hur ska jag förklara ... Hördu Hövdingen, nu har det slutat regna, jag måste ge mig iväg. Ha det bra! Jaha, nå heippa på dig då! **Merja Renvall** Obunden lagtingskandidat för begriplig självstyrelse

Erlands debattstil

■**Bästa Olof Erland!** I din senaste insändare rörande sjöfartspolitiken bekräftar du ännu en gång din speciella debattstil. Från att tidigare på fullt allvar ha hävdat att ett åländsk övertagande av beskattningen skulle leda till en åländsk kostnad för sjöfartsstödet om 90 miljoner (den riktiga siffran är ungefär en tiondel så stor), så har du nu övergått till att föreslå för folk att starta nya rederier!

kt övertagande av ansvaret för sjöfartspolitiken kommer att skapa bättre förutsättningar för branschen. Den finska sjöfartspolitik, som Åland hittills varit beroende av, har ju som bekant knappast medverkat till någon större nyetableringsaktivitet under de senaste 30 åren. Den mindre välvilliga tolkningen skall jag av barmhärtighetsskäl inte gå närmare in på så här nära in på det stundande valet.

En välvillig tolkning av detta är att du insett att ett åländs-

Harry Jansson Ålands Framtid

När ord står mot p-vakt

■**Ibland står man sig** slätt. Jag var för några dagar sedan till Mariehamn och parkerade i en av p-fickorna mitt emot Andelsbanken för att uträtta ärenden. P-skivan, som man numera skall ha när man parkerar i centrum, har litet svårt att hållas på plats framför ratten, så jag lade den på passagerarsidan, fullt synlig. När jag kom tillbaka till bilen hade jag fått parkeringsböter. Orsaken var att jag inte hade p-skiva!

Jag protesterade hos polisen, men det hjälpte inte. Där måste man ju tro på parkeringsvakten. Som alltså inte hade orkat titta litet längre in i bilen, till passagerarsidan. **Det står** på böteslappen att man kan besvära sig till förvaltningsdomstolen om man är missnöjd. Men om inte polisen tror mig, varför skall då domstolen göra det. Jag kan ju inte bevisa att jag har rätt. Eller hur? **Undrande**

Får narkotikaläget glida oss ur händerna?

■ **Narkotikapolitiska** debatten visar att allmänheten är besviken på narkotikapolitiken, från alla partier. Frågan har diskuterats sedan 1980-talet och regeringar har kommit och gått. Man har gett pengar för att undersöka, resa på studiebesök, anlita konsulenter för att få klarhet i vad som behöver göras och man har tillsatt arbetsgrupp efter arbetsgrupp. Vad har detta lett till? Ansträngningar under alla dessa år har fått **Britt Lundberg** till en insiktsfull tanke; ”vad ska vi göra?”, i sin insändare.

Det enda som behövs är ett arbetslag med professionella som får till uppgift att omorganisera och starta en enhet med tillnyktring, avgiftning, behandling och eftervård. Inom 3 månader. Alla skall samverka till att få fast langarna. De som medverkar i detta ”massmord” av våra barn och unga skall få kännbara straff. Tvärt emot vad **Gunnar Jansson**, lib, hävdade om straffens prevention enligt en undersökning av drogliberalerna. Det är djupt olyckligt att man hävdar dessa åsikter som sanning. Och det slår undan

fötterna för liberaler som arbetar för ett narkotikafritt samhälle.

Den åländska rättvisan förlåter folk som lever på smuggling och försäljning av narkotika. De borde få 8 - 10 års ovillkorligt fängelse, men här frikänner man eller ger högst tvååriga domar. Medan man dömer offren för dessa hänsynslösa individer till längre straff. Vill den åländsk rättvisa sparka dem som redan ligger? Jag har förslagit olika lösningar i vård/ behandling av våra barn och unga som hamnat vilse i livet, dock vill ingen

lyssna. Detta bekräftades av debattledaren som sade att det ”kanske beror på personen som för fram idéerna och inte på idéerna”. Till dem som tycker så, vill jag säga att det inte är jag som ska nyktra till, utan våra barn och unga, de som skall bygga och forma vår samhälle.

Situationen är värre än någonsin. Vid förra valet talade jag om nationell katastrof. I dag får andra tolka allvaret och avgöra om vi ska låta den glida oss ur händerna?

Kari Kärki (s)

Får personer med demens välja sin boendeform?

■ **Som socialkurator** har jag konstaterat att de flesta kommuner inte har någon som helst demensboende för sina invånare. Detta betyder att en dement person måste flyttas från sin hemkommun till Gullåsen eller till Folkhälsans demensboende. Är detta ändamålsenligt? Mariehamn har demensboende men inte till livets slutskede. Varför får man inte dö hemma utan förflyttas till Gullåsen för att vänta på döden? Det är naturligtvis en ekonomisk fråga.

För personer med demenssjukdom är det väldigt viktigt att miljön är trygg och bekant. Det är inte ändamålsenligt att man blir förflyttad till en annan vårdenhet när sjukdomen framskrider och hjälpbehovet ökar. På Åland har vi bara ett privat demensboende inom Folkhälsan. Jag tycker att det definitivt behövs flera privata aktörer, precis som i riket. Jag har själv fått förfrågningar från ett par företagare som bedriver verksamhet med demensboende i riket. De är intresserade av att

öppna eget även på Åland. För närvarande är det inte helt okomplicerat, men vi liberaler vill att näringsrätten inte skall utgöra ett för stort hinder, då vi vill öka utbudet på olika företag på Åland.

Vi behöver små hemlika enheter för demensboende. I riket är det privata demensboendet ofta egnahemshus med 8-10 invånare. Klienten deltar i de vardagliga sysslorna efter förmåga. Det är inte fråga om institution. Det är mycket vanligt att klienten vårdas till livet slut.

I riket köper kommunen tjänsten från privata aktörer. Vården är med andra ord sagt inte dyrare för klienten än ett kommunalt alternativ. Demensvården i små privata vårdhem i riket kostar 75–120 e/dygn och är därmed billigare än vården i Gullåsen för kommunerna. Jag tycker definitivt att personer med demenssjukdom skall få välja sitt boende. Vi liberaler vill möjliggöra det!

Sirpa Eriksson (lib)

Socialdemokraterna ger stabilitet

■ **Röstar** du på en socialdemokrat så vet du vad du får. Det har varit min paroll under åren. Socialdemokratin står för den nordiska modellen med skattefinansierad generell välfärd. Jag har under min tid som finansminister försökt värna om att välfärden, den offentliga servicen till medborgarna ska bestå. Också i sämre tider. Därför har det varit viktigt för oss i samarbetet med Centern och Frisinnad samverkan att även spara resurser för framtiden. Vi har under åren fonderat

många miljoner. I utjämningsfonden finns nästan 50 miljoner euro för att bättre möta sämre tider. Jag är inte pessimist, men i alla konjunkturen kommer det svackor. Då gäller det att ha lite på kistbotten, så att inte människor omedelbart behöver permitteras eller bli arbetslösa.

Även den goda, högt prioriterade hälso- och sjukvårdens kostnader ökar alltjämt. Då är vi ännu bara i början av utbyggnaden inom äldreomsorgen. Ännu finns det åtskilliga förbättringar att göra.

Särskilt för de människor och pensionärer som lever under fattigdomsgränsen. Vi har inte varit rädda för stora reformer. Ett nytt landshandelsystem ger kommunerna förstärkt ekonomi för bättre service. Skolreformen på gymnasialstadiet måste genomföras för att bättre kunna utnyttja skolornas samlade resurser och ge de studerande ökade valmöjligheter. Ett mycket progressivt miljöhandlingsprogram har vi antagit. Många lagar har vi tagit fram och gett till lagtinget.

Socialdemokraterna har under de senaste tre åren visat att vi nu liksom tidigare är ett regeringsdugligt parti som, trots ideologiska skillnader, kan samarbeta och finna goda lösningar. Därför är det viktigt att Ni, väljare, fortsättningsvis ger mitt parti Ert stöd för att fortsätta det nödvändiga reformarbetet, skapa ekonomisk stabilitet och ökad trygghet för alla människor i vårt samhälle. För egen del finns jag troget kvar hos partiet och bistår med min erfarenhet.

Lasse Wiklöf (s)

Så här bör MISE förändras

■ **Mises verksamhet** bör ändras i grunden innan man återfår sin trovärdighet, bland annat bör miljöförstörande transporter upphöra och avgifterna sänkas. Avfallsinsamlingen skall ske i fastighetsvisa behållare och tömningen i insamlingslinjer så att man sparar energi och kostnader. Närbelägna miljöstationer skall finnas för förpackningar och kunna användas av alla och vid bemanade stationer skall finnas personal som ger rådgivning och hjälp.

Tömningen skall kunna väljas enligt intervaller på två, fyra eller åtta veckor och större fastigheter kan välja behållarnas volym utgående från två veckors tömningsintervall, varvid alla kan minska sitt avfall genom sortering och som incitament erhålla lägre kostnader.

Avfallet skall omhändertas lokalt och inte transporteras bort med lastbilar. För det brännbara avfallet byggs en balningsanläggning i vilken avfallet förbehandlas och

balas så att det kan säljas som kvalitetssäkrat avfallsbränsle och borttransporteras med småtonnage. Det är ansvarslost att transportera 4.000 ton byggavfall, bestående främst av överskottsjord och stenar, till Åbo för deponering, när avfallet kunde deponeras i lokala deponier som håller högre klass än soptippen i Åbo. De kostnader som blir kvar skall fördelas rättvist, vilket innebär att inte bara hushållen, utan även företag och

inrättningar, skall betala för sig.

Med lägre kostnader och rättvis fördelning kan vi i Mise komma ner till samma rättvisa och låga kostnader som i Hammarland, 80 euro för tömning varannan vecka och 40 euro vid tömning i fyra veckors intervaller.

Carl-Gustav Flink
Obunden samling
Lagtinget 213
Mariehamn 576

Tandvård – privat och offentlig

■ **Det kan** vara frestande att jämföra tandvården med annan sjukvård som är offentlig och i princip gemensamt finansierad. Jag ser det som dels en effektivitetsfråga och dels en finansieringsfråga.

ÅHS är uppbyggd under en lång period. Det är en relativt välfungerande värdinstitution. Organisationen är dock trög och nödvändiga förändringar och produktivetsförbättringar tar tid, samtidigt som utvecklingen ställer allt större krav. I framtiden kommer det att växa fram privatföretagande inom olika nischer (vård, administration), men under tillsyn av det offentliga med ÅHS som den fortsättningsvis dominerande arbets- och vårdgivaren.

Tandvården har vuxit fram genom i huvudsak privata företag. Tandklinikerna är professionella kunskapsföretag.

Olof Erland, (lib)
lagtingskandidat 97

tag där effektivitet kontinuerligt pressas fram genom 1) marknad och konkurrens och 2) professionens strävan att prestera med bästa vårdmetoder och teknik. Detta närmast ”idealtillstånd” inom denna sektor får inte slås sönder. Vårdformerna är ”stigberoende”; har en väg trampats upp under en lång tid är det svårt och dyrt att vända om och börja trampa upp nytt från början.

Om betalningsförmågan sviktar för vissa grupper är det av allmänt intresse att delta i finansieringen av den tandvård som inte är avgiftsfri. Till exempel med den liberala tandvårdschecken. Alltså: övergripande offentlig kontroll och tillsyn över hälso- och sjukvården, men flera professionella små kunskapsföretag.

Trafik onödig utan människor

■ **Efter att** ha deltagit i Radio Ålands skärgårdsdebatt på Sottunga känner jag att det finns saker som ännu måste sägas. I debatten fick trafikdelen aldeles för stort utrymme eftersom det egentligen inte framkom något nytt. Det skulle ha varit intressantare att diskutera hur vi ska locka människor, företag och arbeten till skärgården. Vad gör vi med trafiken om det inte bor och verkar människor i skärgården? Vi måste luckra upp näringsrätten så att den passar skärgårdens behov. Jag har redan haft en insändare om detta där jag även tar upp

jordförvärvslagen. Det ska vara lätt att flytta till den åländska skärgården!

Kommunerna kan erbjuda företagare lokaler för sin verksamhet om man inte vill ha sin klädsömnadsfirma hemma. Eller för distansarbete ifall man inte vill eller kan arbeta hemifrån. Satsa på forskning i Ålands Teknologicentrum för att hitta miljövänliga sätt att odla fisk. Fiskodlingen och dess ringeffekter ger många arbetsplatser. Det känns som hållbar utveckling att satsa på närproducerad fisk.

Nina Smeds (lib)

FS barnomsorgspeng ingen kvinnofälla

■ **FS vill** ersätta dagens kommunala barnomsorg med en omsorgspeng. Systemet har felaktigt utpekats som en kvinnofälla. En rädsla verkar finnas för att kvinnor inte skall förstå sitt eget bästa utan ”mot bättre vetande” att stanna hemma och förlora på arbetsmarknaden. Tyvärr är det, av ekonomiska skäl, i första hand kvinnor som väljer att stanna hemma. Att tvinga föräldrar att lämna bort barn tidigt är dock bara ett dåligt sätt att ta bort konsekvenserna av men inte lösa jämställdhetsproblematiken.

FS tror att familjer är kompetenta att göra medvetna val. Valfriheten har ett eget värde. Den för jämställdheten största fördelen är dock högre löner till omsorgspersonalen. Med privata arbetsgivare sitter man inte fast i en kollektivavtalsbunden lönefälla. Med en marknadsmässig värdering och lönesättning av traditionella kvinnoyrken finns inga ekonomiska incitament för att bara kvinnor skall stanna hemma. Således en stor vinst för jämställdheten.

Eva Dahlén FS

Bevara miljön vid Parkgatan

■ **Kraven** att öppna Parkgatan för genomfartstrafik hörs nu i valtider. Det är bara ett år sedan ett enigt stadsfullmäktige beslöt fastställa generalplanen för Mariehamn där Parkgatans nuvarande status skulle bibehållas. Den känsliga och vackra miljön vid Tullarns äng måste bevaras.

Biltrafiklösningen i framtiden vore byggande av en tunnel börjande söder om Ringvägen fram till östra utfarten. En idé som lanserades redan på 1960-talet. Sprängmassorna kan lämpligen deponeras i Slemmern för byggande av den konstgjorda bostadsön.

Christian Beijar (s)

Godkänns 8 miljoner för sjöfartsmuseet?

■**Det är** många frågor som debatteras nu inför valet men än så länge har jag inte hört en enda politiker nämna sjöfartsmuseets planerade om- och tillbyggnad. Varför? Beror det på att alla partier faktiskt är eniga om att sjöfartsmuseet är nästa stora byggprojekt för landskapet? Det skulle vara väldigt bra om det var så men det skulle

kännas tryggt att få höra samtliga partier redogöra för var de står i frågan om utbyggnaden före valet. Vi har nu i två års tid arbetat aktivt med att ta fram underlag för projektet, först med att ta fram en utställnings- och verksamhetsplan och nu med att bearbeta ritningarna och förbereda för projektering. Det skulle vara tråkigt om

allt detta arbete skulle visa sig vara bortkastat efter valet.

Efter att ha omarbetat det vinnande förslaget i arkitekturtävlingen, främst för att få ner kostnaderna, visar de senaste beräkningarna att t om-och tillbyggnaden skulle kosta c. 8,3 miljoner euro att genomföra. Det jag skulle vilja ha raka

svar på är hur de politiska partierna ställer sig till den kostnaden och om man har för avsikt att låta arbetet fortskrida utan avbrott. Jag vet att det är flera med mig, bl.a. personalen och styrelsen för stiftelsen Ålands sjöfartsmuseum, som önskar svar på dessa frågor.

Hanna Hagmark-Cooper
Museichef
Ålands sjöfartsmuseum

Rena Östersjön från fosfor

■**"Plocka sten** ur åkern pojkar, när ni vilar", sa en husbonde åt sina drängpojkar. Nu skulle man kunna säga "ät fisk, pojkar och flickor, i stället för att skylla på varandra vem som mest förorenar Östersjön". Hur kommer då fiskätandet in i bilden? Normal diet ger oss ca 2 g fosfor per dag. Kroppen består till en procent av fosfor. Fisken är en ypperlig

näring, rik på fosfor och kväve. 100 g fisk ger 200 - 300 mg fosfor och ca 3 g kväve. Alla vet vi att Östersjön är övergödd. Halten upplöst kväve är tre gånger för stor. Fosformängden är betydligt mindre, men ändå kritisk, leder lätt till allvarliga, förödande följder (blågrön algbloomning).

Statistiken visar att yrkesfis-

ket lyckas skörda, fånga upp 10 % av kvävet och 75 % av fosfor (beräknat på Finska vikens vattenbelastning). Genom att fånga eller köpa fisken, bereda den och låta alla i hushållet äta 500 g fisk två gånger per månad åter vi upp fosforbelastningen om vi samtidigt hoppar över två byktvättar per månad. Så sköter vi den åländska fiskodlingens belastning.

Vi har all orsak att vara förnuftiga, liberala och samarbetsvilliga.

Nils Olof Sundblom
nr 94 i Lagtingsvalet, 508 i kommunalvalet i Geta

PS. Fosfor finns rikligt i våra hjärnor, i benstommen och i våra gener. I våra levande celler har fosfor en central roll vid energitillgodogörande.

Jämställdhet lönar sig!

■**Två färska** studier ger upplytande resultat om kvinnor och näringsliv. Den ena visar att det lönar sig att ha könsmässig balans. Bland 2.000 danska bolag kan man konstatera att kreativiteten på dessa företag har ökat med upp till 100 procent. En vetenskapligt och sta-

tistiskt väl underbyggd studie visar att det är lönsamt att satsa på kvinnans karriär. Företag med kvinna som VD eller med kvinnlig majoritet i styrelsen visar 10 procent högre lönsamhet!

Det privata näringslivets ovilja att välja in kvinnor i sina

styrelser är en aktuell fråga på den nordiska jämställdhetsagendan. Norge är radikalast och har stiftat en lag om att bolag måste ha minst 40 procent av det ena könet i styrelsen. Från den 1 januari väntar sanktioner för de bolag som inte följer lagen – böter eller i värsta fall så upplöses bolaget!

Jag hoppas morötter skall fungera bättre än piska. Gott om välutbildade kvinnor har vi. Bästa bolag - vill ni vara innovativa och framgångsrika - ta vara på hela kompetensen. Välj in fler kvinnor i styrelserna!

Britt Lundberg (c)
jämställdhetsminister

Miljön avklarad med text??

■I vårt arbete i vattenskyddsföreningen glädde vi oss åt miljöhandlingsprogrammet. Det var brett genomarbetat och i målsättningarna kördes vår förening om. När vi som kandidater följer debatten och kommer frågorna närmare blir vi undrande. Miljön blir inte bättre av ord i programmet. Konkreta åtgärder måste till.

Vi tar några exempel.

Jordbruket är ett exempel där intresset för hållbar produktion är lågt. I Sverige är intresset ett annat. Kan det bero på att stöden i Sverige är under 400 euro/ha/år medan de åländska är 1.200 euro/ha. Man behöver inte bry sig om kundernas intresse för miljö-

vänligt, man lever ändå.

Fiskodlingen har ökat sina utsläpp sedan 2002. Kommentaren kring ÖMS's miljöinsats som halverar behovet av tillförd energi och därmed CO2 utsläpp förskräcker också. Idéerna med vattnet som energikälla för kyla/värme med halverad energiåtgång tas emot ljumt.

Bästa miljöåtgärden är den oförbrukade energin.

Vi ser nu att utan kraft och konkretion i miljöarbetet står vi kvar på ruta 1 med Nordens högsta utsläpp per capita. Är det så vi vill ha det?

Lennart Isaksson, fs
Karl-Erik Williams, fs

Demokrati, rättvisa och trygghet

■ **Inför** lagtingsvalet bör väljarna överväga vad de önskar från nästa landskapsregering samt ifall de önskar mera demokrati och rättvisa samt trygghet i framtiden. Jag anser att demokrati, rättvisa och trygghet är viktiga. Därför anser jag att

följande bör genomföras av kommande lagting och landskapsregering: ■ Ny konstitution för Åland, som stärker svenskan och utvecklar åländska självstyrelsen. ■ Nytt ledarskap, där tjänstemännens ställning förbättras och en opolitisk rättschefs-

tjänst inrättas.

■ Nya tag mot narkotika och ungdomsbrottslighet behövs, ty barn är vår framtid. Barn med särskilda behov skall ges all hjälp som behövs. De som hamnat i kontakt med droger bör ges effektiv vård och uppföljning.

■ Medis överförs till landskapets regi, så att alla har lika tillgång till kursutbudet. Inom vars regi även hemspråksundervisningen kan ges redan år 2008.

Gard Larpes (Lib nr 82)
Jurist mån om framtiden

Det betyder allmän tandvård

■**Allmän** tandvård är tydligen inte ett begrepp som alla förstår. Det innebär att alla, fattig som rik, har rätt att beställa tid hos ÅHS tandläkarmottagning. I dag är det bara vissa grupper som har rätt att gå till ÅHS tandläkarmottagning. Alla som inte är barn eller unga skall

betala en avgift för tandvården hos ÅHS. Avgiften är reglerad och lägre än inom den privata sektorn. Inom den privata tandvården är prissättningen fri. FPA:s ersättningar beaktar den allmänna tandvårdens prissättning. Det viktigaste med

den allmänna tandvården är att den skall vara öppen för alla på samma sätt som hälsocentralen, som också är öppen för fattig och rik.

För dem som har mera pengar i börsen finns alltid privata alternativ, både inom tandvård

den samt inom annan hälso- och sjukvård. Allmän tandvård är nödvändig för att den som inte har råd att gå privat ska ha ett verkligt alternativ och inte behöva avstå från tandvård. Bit ihop och rösta för allmän tandvård också på Åland. **Barbro Sundback (s)**

Vem tänker på fisket?

■**Nu har jag** läst valreklam, så jag nästan börjar tröttna. Och mer lär det komma. Men jag har inte hittat en enda kandidat som nämnt det utrotningshotade yrkesfisket, eller sagt sig vilja göra något för fisket, innan det helt är borta.

Vem ska vi rösta på? Vi som tycker att fisket borde få finnas kvar som en näring bland andra. Vi har i alla fall inte mycket att hoppas på i och med valet. Tvärtom, våra styrande har slarvat bort möjligheterna till sälskadeersättning, sett till att upphuggningspengar för fiskebåtar nästan försvunnit. Man har stått handfallna när EU stoppat laxfisket med nät. Vad blir nästa drag?

åtminstone försöka driva igenom sälskadeersättningar till yrkesfiskare och samtidigt arbetar aktivt för en helt fri jakt på gråsäl, den ska få min röst och säkert flera fiskares röster.

Och eftersom vi inte längre är så många, hoppas jag att 29 kandidater till, de allra bästa och mest seriösa av hela högen, ska få tillräckligt många röster för att komma in. Lite spännande blir det att se, om jag kommer att hitta en som kan få min röst i lagtingsvalet 2007.

I 55 år har jag i alla fall röstat! Nu får vi se. Men kom inte med några hastigt hopradsade schablonlöften!! Nu är det hög tid att något verkligen görs!

Vi kan säga så här: Den kandidat som lovar att

Karl-Erik Bergman
Pensionerad yrkesfiskare

Ungdomen avgör valet – om de röstar !

■**Ungdomarna** kan i valet rösta fram förändring som de vill ha till stånd. Enligt mig behövs bl.a. följande:

1) Biograf i Mariehamn. Privata entreprenörer är villiga att driva biografverksamhet i ett allaktivitetshus såsom KK-huset. Nu bör Landskapet aktivt och genast medverka till att det finns lämpliga och ordentliga lokaler för biografverksamhet. 2) Hållbar utveckling är viktigt. Vindkraft är Ålands möjlighet att bidra till hållbar utveckling. Därför bör landskapet aktivt medverka till dess utbyggnad.

3) Avgiftsfria landsortsbussar bör införas, ty enbart klart billigare och tätare busstrafik ger ungdomen tillräcklig frihet och möjlighet att röra sig. Sena kvällsbussar på helgerna skulle vara populära. Bussmöjligheten skulle få många att lämna bilen hemma.

Ungdomarna är främsta anhängarna av fungerande kollektivtrafik. Största vinnaren är dock naturen isynnerhet om trafiken sköts av el-bussar.

Gard Larpes (Lib nr 82)
www.GardLarpes.ax

Vill du simma i olja?

■**Ännu** en gång kan vi läsa i dagspressen om nya oljeutsläpp, utanför Lågskär, och nu senast i Borgå skärgård. Med tanke på att Ryssland satsar stort på ökade oljetransporter in i Finska viken och i Östersjön ökar risken för flera olyckor.

kartan och tanken är inte främmande att mindre nogräknade kaptenar och rederier kommer till våra vatten för att släppa ut olja och oljeblandat vatten. Åland har behörighet till den del det inte berör handelsfartyg.

Åland har inte någon lag om oljeutsläppsavgift. Detta förfarande finns i riket och i Sverige. Enligt lagen kan fartygets kapten eller ägare åläggas en oljeutsläppsavgift. På detta sätt undviker man en svår och krånglig brottsmålsprocess med ofta osäker utgång. Systemet har visat sig var mycket snabbt och effektivt. Åland är en vit fläck på

Jag anser att vi skall göra allt även inom vår behörighet för att rädda havet. Landskapsregeringen har i mitten av mars 2006 skriftligen lovat lagstiftning på området. Ännu har ingenting hänt så nu måste väljarna få säga sitt. Jag kommer fortsättningsvis att arbeta för att vi får en lagstiftning som skyddar Östersjön.

Roger Eriksson, liberal
lagtingskandidat

Motorbana – enkelt val!

■**Självklarheter** glöms bort i dessa valtider och vi vill tydliggöra att när du röstar för en motorbana så är det inte nödvändigtvis en motorbana i Eckerö. Placeringen av en motorbana är inte klar på långa vägar, tvärtom finns det många faktorer som talar mot nuvarande förslag. Använd ditt sunda förnuft i kombination med gott samvete.

byggs i närheten där du bor eller invid mark som du äger. Rösta NEJ – om du inte kan tänka dig det! Vårt (Eckeröliberalernas) sunda förnuft säger oss att vi INTE vill ha en motorbana, oavsett placering!

Beatrice Nordling,
kommunalvalet 502
Maria Stenroos-Fagerström,
kommunalvalet 503
Mikael Stjärnfelt,
kommunalvalet 504,
lagting 134

Rösta JA –om du med gott samvete kan tänka dig att den

Nyankortsvinnare:
Sven Lindholm
Jomala
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Ser på partiledardebatten. Får jag höra ordet hållbart en gång till så får jag krupp.”
MESSARE

Partiernas syn på skärgården

■ **Det påtalades** från flera håll att det borde publiceras någon sammanställning av resultatet av skärgårdskommunernas träffar med partierna 25/9 därför har jag gjort en sammanställning baserad på mina egna anteckningar. Avsaknaden av svar från Obunden Samling beror på att de inte kom till mötet och inte skickat något svar efteråt heller.

Partierna fick 4 frågor i förväg som de skulle svara på och svaren blev som följer:

Fråga 1: Definition av begreppet ”levande Skärgård”
Ålands Framtid: En levande skärgård beror på innevärnarna själva. Det är viktigt att det finns kreativa människor och entreprenörer.
Obunden samling: -
Frisinnad samverkan: En plats där man kan leva och bo samt få sin utkomst
Centern: Närvaro av butik,

skola och omsorg.
Liberalerna: Det skall finnas förutsättningar för att leva och bo samt arbeta.
Socialdemokraterna: Ett fungerande samhälle.

Fråga 2: Vision om Skärgården 2017 allmänt, kommun, näringar och service nivå.
Ålands Framtid: Det måste finnas en ”botten” av arbetande folk för att samhället skall fungera. Det måste finnas en fungerande infrastruktur. Skärgårdsborna sysslar mera med mångsyssleri dvs. kombinationer av olika näringar tex. turism/ grönsaker/ fiske.
Obunden samling:-
Frisinnad samverkan: Ökad befolkning. Flere lokala serviceföretag. Mera samarbete mellan skärgårdskommunerna.
Centern: Näringslivet utvecklas. Fiskodlingen kvar men miljövänligare. Möjligt

att boka ”paketresor” med skärgårdsfärjorna. Naturturism. Lokal energiproduktion (värme). Utlokaliserade arbetsplatser.
Liberalerna: Samma antal kommuner men mera samarbete. Samma eller ökad folkmängd. Kortrutt.
Socialdemokraterna: 1 skärgårdskommun.
Fråga 3: Hur skulle ert parti satsa/fördela 10 miljoner euro i skärgården?
Ålands Framtid: Pengar till enskilda avlopp. Fiskodlingar på land
Obunden samling:-
Frisinnad samverkan: Förbättra trafiken.
Centern: Infrastruktur. Bostadslån. IT-café på skärgårdsfärjorna. Lotsbron i Föglö. Uppgradering av elkabeln mellan Finland och Brändö för att förbättra säkerheten i elförsörjningen.
Liberalerna: -
Socialdemokraterna: -

Fråga 4: Vad anser ert parti att lagtinget/ landskapsregeringen har åstadkommit för skärgården under lagtingsperioden 2004-2007 ?
Ålands Framtid: -
Obunden samling: -
Frisinnad samverkan: Kommunförbunden levtt ut sitt. Samarbete eller köptjänster bättre. Svenska kurser för inflyttade bör hållas i skärgården. Bredda skattebasen: inför en fastighetsskatt som är avdragbar mot kommunalskatten. Utveckla telemedicin. Förkorta restiden i skärgården. Kraften och förslagen bör komma från Skärgården.
Centern: Förbättra el-stomnätet så att det är möjligt att bygga vindmøllor i alla kommuner. Företagsam skärgårds finansiering bör ordnas. Befolkningstillväxten bör stimuleras. ÅHS skall ansvara för hemsjukvården. Beskattningen av inflyttade pensionärer och sjömän på svenska båtar bör lösas.
Liberalerna: Planera

(trafikavdelningen beställare). Företagsam skärgård behövs i skärgården.
Obunden samling: -
Frisinnad samverkan: Kommunförbunden levtt ut sitt. Samarbete eller köptjänster bättre. Svenska kurser för inflyttade bör hållas i skärgården. Bredda skattebasen: inför en fastighetsskatt som är avdragbar mot kommunalskatten. Utveckla telemedicin. Förkorta restiden i skärgården. Kraften och förslagen bör komma från Skärgården.
Centern: Förbättra el-stomnätet så att det är möjligt att bygga vindmøllor i alla kommuner. Företagsam skärgårds finansiering bör ordnas. Befolkningstillväxten bör stimuleras. ÅHS skall ansvara för hemsjukvården. Beskattningen av inflyttade pensionärer och sjömän på svenska båtar bör lösas.
Liberalerna: Planera

mark för försäljning. Kortrutt. Företagsam skärgård. Expertsjukvårdare som får skriva ut medicin. Satsa på golf i skärgården. Stifta en skärgårdslag.
Socialdemokraterna: Korta tidsavståndet i skärgården. Nyttänkande krävs om utvecklingen skall gå framåt. Det är ett strukturellt fel när man pumpar in pengar i skärgården och befolkningen minskar. Strukturen i skärgården för liten för att det skall fungera. Ingen tunnel till Föglö. Långnäs ändhamn för skärgårdstrafiken. Revidera hela trafiksystemet med skärgårdstrafiken. Separat bolag för skärgårdstrafiken. Det finns 70 anställda på landskapsregeringen som håller på med jordbruksfrågor.

Roger Husell
Kommunfullmäktiges ordförande Brändö

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Valdebatterna och valannonserna i tidningarna är lika hysteriskt och mentalt utmattande som inför julen! Efter valet vet vi vad som börjar! **040.**

■ ■ Höstlovsaktivitet i Geta församlings hem onsdag och torsdag kl 10-15. 15 barn från Finström och Geta deltar. **0457.**

■ ■ Tomten 4! Din idé är lysande, men du är ju flera år för sent ute! **0457.**

■ ■ Föglötunnel! Nej, tack! I Norge rasar tunnarna som korthus. Är avstängda för trafik största delen av dygnet. Kortrutt utan tunnel. **Föglöbo.**

■ ■ Många skärgårdsbor är väldigt duktiga mångsysslare. Ta er tid, far ut till Kökar, Sottunga och Föglö. Se företagsamheten och viljan av en levande skärgård. Visst finns det bidragstagare men kanske de precis som många andra inte har något annat val än ta emot dessa bidrag! **Föglöbo.**

■ ■ Jag hoppas att du som körde över vår katt på Måsvägen sänker farten nu! Men när jag fick veta att han levde när DU hade kört därifrån blev jag så arg.. Har du inga känslor? Man lämnar inte ett djur på de viset! Du kunde ju åtminstone ha lyft honom åt sidan! Du anar inte hur hårt det tar att se sin katt ligga på vägen på det där viset! Du är saknad Tiger, vi tänker på dig! **Måsv. 5 B.**

■ ■ Vem är den söta killen som i måndags gick vid Klinten vid halv 6 tiden? Du hade khakifärgad jacka och jeans. Adda gärna msn:ehhhh_5@hotmail.com **Tjejen med hunden.**

■ ■ Jag fick bara en isbit i kaffe, men dock trevligt sällskap. **-2€.**

■ ■ Heja Nyan men nu är det dags att byta nöjesredaktör. **Fd trogen läsare.**

■ ■ Vad tänker Eckerölinjen göra åt de 3 snubbarna som ständigt åker med över, och plockar snuskylan slät, så när man själv kommer fram är det tomt. Ingen jäkel snusar upp 6 varukorgar för eget bruk, och inte fyller ni på. **Förbannad. Svar:** – Vi beklagar att snuset är slut. Vår målsättning är att hela vårt sortiment ska finnas i hylorna, säger Tomas Karlsson, operativ chef på Eckerölinjen. **Red.**

■ ■ Ser på partiledardebatten. Får jag höra ordet hållbart en gång till så får jag krupp. **0457.**

■ ■ Valdebatten, en fullständig ljudmässig katastrof. **040.**

■ ■ Katastrof i partiledardebatten med ca 100 avbrott tal-bild. **040.** - Det dåliga ljudet och bilden berodde

på skillnader i tekniken mellan Åland 24:s och Ålands radio och tv:s utrustningar. Nu har bolagen hittat ett sätt att samköra utrustningarna. Under gårdagen lades debatten ut även på Åland 24:s hemsida, www.24.ax och så finns den på ip-tv. **Red.**

■ ■ Hörö elev. Du verkar rätt sugig och sur du med. Inte undra på att dina lärare ruttnat. **040.**

■ ■ För er som är intresserade av vår vision för vad vi vill göra med Bio Savoy så går den att läsa på www.savothepianet.ax **Sophy Elevall & Magnus Åkerlind.**

ens eget, eller idioten som släppt ut dieseln? **040.**

■ ■ ÅHS nya pyjamasar! Namnlis-tor finns på samtliga vårdavdelningar och i växeln! **0457.**

■ ■ Tack du busschaufför som i måndags hjälpte mig med min ”bångstyriga onge” som aldrig vill sitta med mig. Ibland krävs det mera än det som mamma säger. Nu sitter hon garanterat still i fortsättningen! **Trött på bus.**

■ ■ Nämen titta! ”får man komma och prova rida häst-messen” är tillbaka... **040.**

■ ■ Vem drev igenom fotbollsplanen i Jomala för hiskeligt dyra pengar? Pengar som kunde använts till viktiga aktuella beslut. Utveckla äldreomsorgen och skolan. **0457.**

■ ■ Flygplansterroristerna går i KHS. **0457.**

■ ■ Pojkarna som ”leker” vid flygfältet lär sig tyvärr ingen läxa. De har haft chans till det många gånger förut. **040.**

■ ■ Du med den svarta/gråa picksen med plankor på flaket/taket, du märkte att en plank brast och blåste av i vinden vid Västerkalmare vägskaål, varför körde du bara vidare i stället för att stanna och plocka bort trafikaran efter dig!? **Trafikpollisen.**

■ ■ Hej! Alla ni politiker som åker runt och sätter personreklam i postlådorna så här sista veckan före söndagens val. Kan ni vara så vänliga och acceptera samt respektera när det står ”Ingen reklam, tack!” på lådan. Så betyder det även, ingen valpropa-

ganda. En lapp till och polisen kopplas in. **Har redan förhandsröstat blankt.**

■ ■ Varför står den vita Fiestan på Måsvägen 5 månad efter månad. Ägaren bor på Måsvägen 6. Du tar bilplats av oss som bor här! **Hyres gäst.**

■ ■ Skall politikern ljuga bort kostnaderna på Föglötunneln lika bra som KK-huset. Oj, vi glömde parkeringen för 6-7 m euro.**Vallöften-bara lögner.**

■ ■ Intressant då vi ser hur nettolöner ger miljoner euro till Tallinkfärjorna registrerade i Mariehamn, tänk då Åland skall betala. **Oj, det glömde vi.**

■ ■ Kompaniet, sluta att leka med lövblåsarn vid Ålandsv. 16! Du kan blåsa kottar hemma om det är så roligt. Skaffa en krotta! Vem betalar ditt störande lekande? **040.**

■ ■ Dagens ris till äppelodlaren i Emkarby som sprutar så det yr över allmän landsväg. **Bilist.**

■ ■ Varför fortsätter Ålands Radio med den trista, tåniga och intetsägande frågesporten med Tom på eftermiddag. Totalt uttjatat liksom signaturerna. Musik, lagtinget vadsomhelst, men byt tema är Ni snälla! **040.**

■ ■ Ååååå vinnaren, för på vilket företag man röker mest, ååååå ”trumvirvel” Ålands Radio! Tror nästan att de är sponsrade av något tobaksbolag! Gänget går säkert igenom 2 pack cigg/dag/pers! Respekt! **Mvh Nybygget.**

■ ■ Ett fel i partiledardebatten, alla landskapsanställda har inte Ålandstillägg, färjfolket har ej tillägg. **OJ det glömde Vi.**

■ ■ Är Ville Valve singel? Hihi, söt är han. **040.**

NYANS ROS

...till **Accordion club** för den trevliga dragspelsfesten i lördags på Breidablick. Sen ordningsmannen **Hovland**, du var en hejare på att plocka stolar. Trevlig var du också. En som var där.

...till **morfar och mormor** för prinsessbestyret, **gummor Mia** för fyndig tårtdekoration, **farmor** som bidrog med glasstårta, och **pappa** som deltog i skattjakten till mitt kompiskalas! Rosar gör Lisa.

...till poeten **Carina K** för kopieringsbestyret! Hälsningar Lisa.

...till **kvinnan** som tog vara på min förrymda hund i måndags kväll, och gjorde sig besvär med att spåra ägaren, fast hon inte hade en aning om vems den var! Tusen tack! Zorros matte och husse.

...och ett jättestort tack till **Wirrans Thai House** i Godby för en trevlig och lärorik kväll med Food Carving på programmet. Östra Saltviks Marthaförening.

...till **Kaj Backas** för att han var så snäll och gick Kanonloppet med mej. Macke rosar.

...till **alla** som jobbat med folktrace detta år. Ingen nämnd och ingen glömd. Ett stort tack även till alla **sponsorer**. Åse.

... vill jag ge **Niklas Lampi** (Ålandstidningen) för sitt ärliga, och sakliga svar på min insändarfråga om hur valpejlning går till (16.10) Lis Karlsson.

...till **grodorna** på Ängsbackens dagis för en rolig och givande prao-vecka. Marlene.

HÄLGE

ZITS

”Det är mera en svensknationell och språkligt kulturell angelägenhet än en politisk sådan.

DENNIS RUNDT I VASABLADET
OM DET SVENSKSPRÅKIGA EU-MANDATET

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Stolpe in

Malin Tillström

En förtidsgamling talar ur skägget

Till min förvåning har jag upptäckt att jag lagt på mig nya vanor. Eller ovanor, det beror på hur man ser det.

Mitt i en diskussion som tar en något oväntad vändning, finner jag mig själv med pekfinger riktat uppåt mot taket. Högt över huvudet. Ritande ett kors. Lite uppspelt är jag allt, där jag står och anammar gamla gester.

Jag funderar på att gå med AF. Anonyma Förtidsgamlingar.

Som om det inte vore nog. Medan jag upphetsat skär in låtsaskors i spånski-vorna, märker jag hur min samtalspartner inte riktigt är med. Hur personen i fråga tittar på mig med en illa dold skepsis och troligen funderar på om jag går på knark. Det förhindrar jag med ett käckt utrop, för att samtidigt förstärka och överslåta vad jag håller på med; "kors i taket!", ropar jag. Rösterna går nästan i falsett, överläppen blir lätt fuktig och jag börjar anta en hysterisk blick. "Kors i taket!", upprepar jag.

Den andra, sansade, människan i diskussionen ler snett. Nickar. Går vidare. Och jag sänker armen i ett nederlag. Någonstans hade jag väntat mig en synergieffekt där resten av människorna i min närhet unisont skulle rita sina egna kors.

På senare tid har jag lagt på mig allihanda förlegade uttryck och gester. Jag funderar på om jag är inspirerad av någon, om det är en modetrend från väst jag tagit till mig eller om någon hipp medieperson varit först och jag hakat på.

Det är det förstås inte. Det här är helt oförsvarbart.

Ett par byxor jag använde flitigt förut har nu förpassats långt in i garderoben. Anledningen är att jag häromdagen upptäckte att de är korta. Jätte korta. När jag sitter blottar jag mer ben än vad som är försvarbart. Jag förstår inte när det gick fel. När jag började invänta högvatten. Var det i samband med att klimathotet åter blev kvällstidningsstoff?

Vänta bara, snart har jag knähöga skotskrutiga strumpor under som värmer benen i snällblåsten när byxornas längd inte räcker till.

Ett tredje tecken på mitt plötsliga psykiska åldrande, är att jag inte längre är snabb i tanken. Min rapphet är som bortflugen och mina "där fick du"-repliker kommer hela tiden någon sekund för sent. Eftertanke räknas inte. I samband med det skattar jag nuförtiden alldeles för sent. Maskineriet där polletten ska trilla ner behöver oljas.

Jag hör ju själv hur illa det låter. "En häst var poängen", säger min fikakamrat.

Paus.

Paus.

Olidligt lång paus.

"Jahaaahahahaha!".

Anonyma Förtidsgamlingar var det, ja.

Går det att få enighet Åland-riket om ekonomin?

Tveksamt? Medlemmarna i den parlamentariska skattekommittén såg inte väldigt entusiastiska ut när betänkandet lämnades över i måndags. Det finns all anledning att räkna med en lång tid ännu innan något är i hamn. För det krävs bred enighet. Också med riket. Foto: ANNIKA ORRE

I måndags kom den parlamentariska skattegruppen med sitt betänkande om hur man skall gå vidare i frågan om att överta beskattning. Blev någon överraskad?

Gruppen gör precis det som det sades att man alltid gjorde i Sverige förr när man ville begrava någonting – man tillsatte en utredning.

Den parlamentariska kommittén har haft i uppdrag att utgå från de utredningar som har gjorts om skattebehörigheten och komma med förslag på hur man kunde göra för att stärka förutsättningarna för en livskraftig åländsk ekonomi.

Vad det har handlat om är minsta gemensamma nämnare, det vill säga finns det någonting överhuvudtaget som partierna kan enas om vad gäller ökad beskattningsrätt.

Det visade sig finnas en sak: att utreda hur det kunde se ut. Men det sägs också att alla partier kan tänka sig någon form av utökad beskattningsrätt för att stimulera näringspolitiken.

Nu skall Ålands statistik- och utredningsbyrå ta fram olika modeller för hur beskattningsrätt kunde överföras till Åland och vilka verkningarna kan bli för olika delar av samhället.

Det låter inte dumt alls. Då får vi veta hur pengarna kan arbeta om momsen stannar på Åland istället för att gå till staten. Frågan är om Åland också får möjlighet att ändra på momssatserna jämfört med riket.

Om det inte blir momsen så kanske det blir inkomstskatten. Eller något annat. Vi får svart på vitt vad ett beslut betyder för samhället och för den egna plånboken.

Förutsatt att Åland och riket är överens om basen.

Om Åland får ta över beskattningsrätt så måste klumpsumman minska i motsvarande grad. Det är inte rimligt att Åland dels får behålla skattepengar, dels får en procentsats av dessa samma skattepengar. Så har ingen tänkt att det skall bli.

Men hur mycket skall klumpen skäras ner? Vem minns inte hur svårt det var att enas om vilka pengar som skulle räknas vart när Turunen-Eriksson-kommittén skulle utreda penningströmmarna mellan Åland och riket.

Den gången var osämjan så stor så Åsub vd **Bjarne Lindström** vägrade skriva under slutresultatet.

Och som av en slump kom samme understatssekreterare **Juhani Turunen** till Åland dagen efter att skattekommittén gav över sitt betänkande. Anledningen var en omorganisation inom statens förvaltning, men han fick på köpet titta också på detta.

Bland annat fick han ett papper i handen som visar att Åland årligen kostar staten 80 miljoner euro. Det pappret kommer striden att stå het kring. Det är landshövding **Peter Lindbäck** som har räknat på summorna. I fjol vintras gjorde han en liknande uträkning och kom till att Åland kostade staten 36 miljoner euro per år.

Om det är så här, att Åland kostar 40–80 miljoner euro per år utöver de skatter som

tas in på Åland, hur skall det hanteras vid ett övertagande av beskattningen?

Skall riket fortsätta betala ut en klumpsumma till Åland utöver skatterna?

Skall Åland betala riket en klumpsumma för att riket tar hand om utrikesförvaltning, gränsbevakning med mera sådant? Varifrån tar vi de pengarna?

Vi vet att Åsub inte godkände den syn man från rikets sida kom med i Turunen-Eriksson-kommittén. Om nu Åsub gör upp olika scenarier för hur det kan se ut på Åland med helt eller delvis egen beskattning, hur vet vi att basen är sådan att man kan få rikssidan med på noterna?

Risken är stor att Åsub och en statlig utredning skulle komma till olika resultat. Och vad vet vi då?

Självfallet skall detta utredas ordentligt. Självfallet skall det göras av Åsub. Men när det är gjort kunde man kanske fråga om utredarna på rikssidan har några invändningar. Bara så att vi vet.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS
eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten
tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga
tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl
8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Ansvarig nyhetschef:
Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Karin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007
Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmaterverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007						1) Charter 14-15.10 och 19.10. Ring för mera info.	
M:HAMN 01.50 1) 11.00 2)	ÅBO 08.00/09.00 1) 17.00/18.30	M:HAMN 12.55 L 23.20 L	M:HAMN 04.25 13.05 L 1) 23.30 L	STOCKHOLM 09.30/17.00 18.15/19.15 1) 06.00/07.30 K	M:HAMN 23.45 01.40 10.50	2) 27.10 avg från Långnäs	
M:HAMN 23.55	H:FORS 09.55/17.00	M:HAMN 04.15	L = Långnäs K = Kapellskär				
Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg, varefter incheck/bilj. försäljning ej kan garanteras.						Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 www.tallinksilja.fi	
						 A member of AS Tallink Grupp	

Försäkringar på hemmaplan

DAGS FÖR BÅTUPPTAGNING!

ALANDIA BOLAGEN
Tel. 29 000
mhamn@alandia.com
www.alandia.com

Turlista t.o.m. 6/1 2008				
OBS! Lokala tider				
Från Eckerö				
Alla dagar		13.30	18.30	
Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30	
Från Grisslehamn				
Alla dagar	10.00	15.00		
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00	
Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via City-terminalen. Från Stockholm 1) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. Extra turer fr. Eckerö: 18/10 kl. 8.30, 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. Extra turer fr. Grisslehamn: 5/12 kl. 20.00 Ej trafik 24-25/12 samt 31/12 kl. 18.30 och 1/1 2008 kl. 10.00				
ECKERÖ LINJEN				
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00. Bokning även på www.eckerolinjen.ax				

BIRKA PARADISE

Alla dagar **M:hamn** 10.00 → **Sto** 15.45

Sönd-tisd **Sto** 18.00 → **M:hamn** 02.00
Onsd-lörd **Sto** 18.00 → **M:hamn** 03.30

BIRKA CRUISES

Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

TALLINK

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8-31.12.2007

MARIEHAMN - KAPPELLSKÄR			Fredag - söndag		
Måndag - torsdag			MARIEHAMN KAPPELLSKÄR		
MARIEHAMN	KAPPELLSKÄR		MARIEHAMN	KAPPELLSKÄR	
 08.00	▶	09.30	07.00 1)	▶	08.30
16.00	▶	17.30	13.00	▶	14.30
15.30	▶	12.00	19.00	▶	20.15
22.30	▶	19.00	12.30	▶	09.00 1)
			18.30	▶	15.00
			00.05	▶	20.30

1) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

 Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1 h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORSS
01.10 L	▶ 06.30	03.30 L	▶ 07.35
04.35 M	▶ 09.40	14.25 M	▶ 19.50
10.15 M 2)	▶ 15.30	23.45 M	▶ 10.00
14.25 M	▶ 18.55	14.10 M	▶ 08.45
14.10 M	▶ 07.45	01.00 L	▶ 21.00
23.35 M	▶ 16.45	04.25 M	▶ 17.30 3)
07.45 M	▶ 18.00 2)		
03.20 L	▶ 20.10		

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkrusning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Stora): 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!

VIKING LINE

Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI!

ONSDAG 17 OKTOBER 2007

DAGLIG LASTBILSTRAFIK
till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

| dagens ålänning | | vädret | | dagens rätt |

”Att flytta hit var det bästa vi gjort”

Vi träffar Dagens ålänning **Pär Söderlind** utanför hans hus i Strandnäs där han kommer med en skrivare till en dator i högsta hugg. **Är det ett nytt inköp du har på axeln?** – Nej, det är en skrivare som gett upp och som nu ska lämnas in för att skrotas. **Vad pysslar du med annars?** – Jag driver ett eget städföretag sedan sju år tillbaka. Jag har alltid jobbat inom städbranschen, totalt i 22 år. **Och när du inte jobbar?** – Som egenföretagare blir det inte mycket fritid, men den tid som finns tillbringas vi på stugan på Föglö och med att renovera huset. Vi har bott här nu i sex-sju år och har totalrenoverat allting, vi har gjort allt själva som man får göra. **Du har en liten rikssvensk brytning i talet. Är du född på Åland?** – Mina föräldrar är båda från Åland, men jag är född och uppvuxen i Stockholm. Vi har alltid tillbringat somrarna på

Redo att slänga skrivare. Pär Söderlinds skrivare har gått sönder och väntar nu på att lämnas in och bli ”skräp”.

Åland, på stugan på Föglö. – Det var sedan när barnen skulle börja skolan som vi började fundera på att flytta till Åland. Nu har vi bott här i 10 år, att flytta hit var det bästa vi gjort. **Varför trivs ni så bra?** – Livskvaliteten kan inte ersättas med annat. Vi har båda jobbat i stressen i Stockholm, man märker ju av det redan efter en shoppingdag i Stockholm. – Utbudet av allting är ju mindre här förstås, men jag tycker nog att det mesta finns

här. Bara det ordnar sig med biografen. **Brukar du gå ofta till Bio savoy?** – Ja faktiskt, men det har ju varit så dåliga stolar att det var omöjligt att gå om filmen var över två timmar lång. Så det är något som jag kanske saknat lite från Stockholm, att gå på bio oftare. **Vem får din hälsning?** – Då hälsar jag till alla som känner mig. **Text och foto: ANNA BJÖRKROOS**
anna.bjorkroos@nyan.ax

Onsdag

Torsdag

Fredag

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	10	☁
Åbo	11	☁
Helsingfors	11	☁
Stockholm	12	☁

Max/min temp. 9.10 - 16.10. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+13,0	15.10.	-2,6	14.10.
Åbo	+12,2	15.10.	-3,8	14.10.
H:fors	+11,4	15.10.	-2,7	14.10.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	10	☀
Åbo	+9	☀
Helsingfors	11	☀

Utomlands i går

Köpenhamn	14	Paris 20
Oslo	13	Wien 13
Bryssel	18	Madrid 21
Berlin	17	Rom 22
Moskva	+1	Aten 20
London	16	Las Palmas 24

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:23	18:26
Helsingfors	8:03	18:06
Stockholm	7:29	17:36

Vattenståndet i går kl 15

	Föglö	+5 cm	Åbo	+12 cm
--	-------	-------	-----	--------

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

Fisk Italiano

600 g gös- eller gäddfilé
1 dl pestosås, färdig
1 dl riven parmesanost
2-3 msk olja
1 stor lök
2-3 vitlöksklyftor
1 röd, 1 grön paprika
1 burk krossad tomat
0,5 tsk salt
nymald svartpeppar
basilika

Börja med grönsaksröran. Finhacka lök och vitlök och fräs i pannan. Lägg i tärnad paprika, tomatkrosset och kryddorna. Koka upp och slå röran i en ugnsfast form. Skär fisken i portionsbitar. Pensla med pesto, strö på parmesan och lägg fisken på grönsaksröran. Ställ in i ugnen på 225 grader ca 20 minuter. Koka pasta till.

TIPSA 0457-313-4444 MESSA 0457-323-4444 RING 018-23444

Bakduk 9,50

Påspåse 8,50

Wälkommen in!

Bromark's

Torggatan 1 tel./fax. 13 174
Öppet: vard 10-17, lörd 10-14

NYINKOMMET

BOND-ROKOKO

Sminkbord
+ pall 550,-

2 st sängar 250,-
2 st sängbord 250,-

Ann-Gerds Antik
AGENTUR

Godbyvägen 11
Tel. 21 099, 0457 0694 143
www.anngerdsantik.com

ARKIPELAG

Lunchbuffé
Onsdag 17.10

Hackad Mexicobiff, G
Ugnstek fisk med ägg
och dillsås, GH
Pasta med aubergine
och paprika, H
Dagens soppa

Strandg. 31, AX-22100 M:hamn
tel +358 18 24020
info@hotellarkipelag.aland.fi
www.hotellarkipelag.com

Beretta Gore-Tex kängor

99,- Låg modell
199,- Mellan modell
275,- Hög modell

POWER BOOTS 95,-
AIGLE GUMMISTÖVLAR 95,-
KOM IN OCH TITTA!

SUNES Jakt & Fritid
Norragatan 1. Tel. 15 750

PS! Nu har vi norska ullsockor åter i lager

Ljunggrens Kb

Nöt inre stek 10,90 kg
Revbensspjäll 4,80 kg
Rökt skinka 10,50 kg
Njuta & Längtan 2,45 st
Edamerost 8,30 kg
Grismunkar 0,65 st
Satsumer 1,99 kg

K FINBY, SUND. TEL 45 813
Öppet: må-fr 10-18, lö 10-14

Medis 60 år

Extrainsatta kurser:

2611 Tiffany
9-11.11
7091 Glasänglar inför julen
17-18.11

Ring kansliet för info om plats och tider!

Anmälningar till Medis kansli
tfn 531 620
www.mariehamn.ax/medis

REELIGHT

Höstens ljusaste nyhet!

Cykellykta som drivs med magneter i navet, ej batterier, fram- och baklykta

49,95

CITY SPORT & CYKEL

tel/fax 14 950
Skarpansv 28
Öppet: mån-fre 9-17
lör 10-14

HESTRA JOB

Stort urval arbetshandskar
T.ex. Kobolt Reflektor

8,30

HOLMBERGS
TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tfn 23 555 www.holmbergs.ax